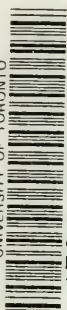

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 00011810 9

Pannonia Books
2 Spadina Road
Toronto 4, Canada

PH
3132
M3
köt. 10

1083313

MAGYAR REMEKIRÓK

A MAGYAR IRODALOM FŐMŰVEI

Sajtó alá rendezik

Alexander Bernát	Erődi Béla	Négyesy László
Angyal Dávid	Ferenczi Zoltán	Rákosi Jenő
Badics Ferencz	Fraknói Vilmos	Riedl Frigyes
Bánóczy József	Gyulai Pál	Széchy Károly
Bayer József	Heinrich Gusztáv	Széll Kálmán
Beőthy Zsolt	Koroda Pál	Váczy János
Berzeviczy Albert	Kossuth Ferencz	Vadnay Károly
Endrődi Sándor	Kozma Andor	Voinovich Géza
Erdélyi Pál	Lévay József	Zoltvány Irén

10. KÖTET

KISFALUDY SÁNDOR MUNKÁI

I.

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod. intézet és könyvnyomda

1903

P. H. 1890

Winfred Landon

Franklin D. Roosevelt

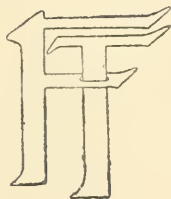
KISFALUDY SÁNDOR

MUNKÁI

Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta

HEINRICH GUSZTAV

I. kötet: Himfy

BUDAPEST
FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irod. intézet és könyvnyomda

1903

Franklin-Társulat nyomdája.

BEVEZETÉS.

I.

A KÖLTŐ ÉLETE,

Ujabbkori nemzeti irodalmunk fejlődését 1772-től számítjuk, mikor Bessenyei György «Agis tragédiája» megjelent. Méltán, mert ezen műben lép be ismét az európai gondolatvilág és ízlés a magyar költészetbe, mely ugyan csak ezen műben leszen ismét, ha kissé szerényen is, nemzetivé, a mennyiben, ha egyelőre antik mezben is, a nemzet észjárásának és óhajainak kezd kifejezőjévé lenni. De a nemzet lelkének mélyéből nem fakadt ez a tragédia és azért nem is talált visszhangra a nemzet lelkében. Az első magyar költő, a kinek újabban e nagy föladat sikerült, Kisfaludy Sándor volt; az első költői alkotás, mely a magyar közönségnek széles rétegeire hatott, «Himfy szerelmei» (1801).

Kisfaludy Sándor, Magyarország egyik legősibb családjának («de genere Chák») sarja, kinek nemzedéki lezármasa 1198-ban kezdődik, Kisfaludy Mihály zalamegyei földbirtokos († 1788 febr. 7.) és Sándorfi Sándor Anna elsőszülött fia, 1772 szept. 27-én született Sümegen, honnan a család nemsokára Csécsényre, majd Téthre költözött. A tehetséges fiú 1782—88. Győrött végezte kitünő sikerrel a gymnasiumot és ez idő alatt zenét is tanult (kitünő hegedűs volt) és már magyar verseket is kezdett írogatni. Azután a philosophiára és jogra Pozsonyba

nyörűségbe varázsolta» és «egy időre a földön idvezítette». Csak 1795 szept. 4. tudott «kifejtőzni Medina karjaiból», hogy övét meglátogassa. Ekkor, a badacsonyi szüreten, kötött ismeretséget Rózával, Szegedy Ignác vasvármegyei alispán húsz éves leányával, kit, hisz rokona volt, már előbb látott volt futólag, de kinek «testi kellemi s elmebeli szép s ritka tulajdonai» csak most tettek reá nagyobb hatást. Kisfaludy nővére, Teréz, feleségül szánta bátyjának e szép és okos, nemes göggel, de földi javakkal is megáldott leányt, a ki többet is tudott, mint kötni és tyúkokat ültetni, pl. német verseket írni. A költő erősen vonzódott Rózához, a ki érzelmeit viszonozni látszott, bár szerette a közömböst adni, úgy hogy Kisfaludy, de alap nélkül, egyszer-másszor valami «vetélkedőtől» is tartott.

Bécsben ezalatt a testőrök szigorúbb alkapitányt kaptak, kivel összetűztek. Ez ellenszegülésnek büntetés lett a bére: Kisfaludyt is áthelyezték egy olasz földön, Milánóban állomásozó ezredhez. Elutazása előtt haza látogatott, hol Róza hidegebben fogadta, mint remélte: «némű hidegséget mutatott viseletében úgy, hogy a néhány hónap előtti szivességet az előtte legbecsesebb leányszívben egészen kihaltnak vagy talán helyzete által kitiltottnak gyanítá». Talán ezért kereste föl Bécsbe visszaérkezve 1796 márcz. 5. újból Medina Máriát, kit a badacsonyi szüret óta nem látott és kitől most azzal az érzettel vált el, hogy neki «emlékezete édes marad minden időben», Másnap útnak indult Olaszországba és már két nap múlva, márcz. 8., írja Skublits Imrének Rózáról: «Iparkodjál barátodnak meghódítani ezt a természetemmel megegyező leányt; az én ismeretségem még igen új véle, újabb,

mintsem hogy valamit kezdhethének. Szívem teli vagyok véle. Őtet látom, hallom, érzem mindenben, mindenütt, mindenkor; annyira meg vagyok általa bájolva». Április végén érkezett olasz földre. A hosszú úton örömmel gyönyörködött a tájak szépségében és sokat gondolt haza, hol «a szerelemnek rózsa békójában létének örült». Május 6-án érkezett Milánóba, melyet a francziák május 14-től másfél hónapig körülzártak. Végre jun. 29-én, három napi ostrom után, megadta magát a vár, és Kisfaludy a francziák foglya lett, kik őt Draguignanba vitték, hol «frank nyelvének tudományát» D'Escapon Karolina ide menekült «ritka virtusu» párizsi hölgy társaságában bővítette és francia költeményeket fordított magyarra. Ekkor fordított le meglepően könnyű és fordultatos prózában Xenophon Cyropædiájából két részletet («Tigranes és neje» és «Panthea és Abradates») is «A szép lélek» címen. De még értékesebbek ez időből «Napló» és «Francia fogságom» címen eredeti leveleiből összeszerkesztett önéletrajzi följegyzései, melyek érzékeny ábrándozásaikkal és eleven előadásukkal legszebb prózai művének tekintendők. És itt fogant meg lelkében «Himfy» is.

Karolina igen kedvelte Petrarcát, «a szerelemnek érzékeny éneklőjét, a kellemes andalgót», kinek műveit Kisfaludy már Paviában megvette volt. Most «a hajdani troubadourok hazájában», a Provenceban lakott, «a gyönyörű tenger mellék füge- s olaj-kertjében», közel Vaclusehez, hová folyton készült, de melyet sohasem látott, hol Petrarca és Laura érzelgős szerelmi regénye lefolyt. Ezt a regényt kezdte, barátnője biztatására, Tasso strófáiban földolgozni, midőn munka közben mind erősebben fölébredt lelkében Szegedy Róza képe. Karolina szobájá-

ban függött Laura képe, melyet költőnk «igen hasonló-
nak talált Róza arczvonásaihoz» és verselése közben
«megujultak szívében mindazok az érzemények, a melye-
ket Rózi gerjesztett, kivált Szigligetben». Dalainak száma
folyton gyarapodott: «francia fogságomban, magánosan
sétálván néha az halavány olajfáknak békés árnyékában,
engem meg-meglátogata a bús Melpomene, szélnek eresz-
tett hajjal, törrel a kezében; és a szerelmesen andalgó
Petrarca szerint, a kinek munkája zsebkönyvem volt,
készítettem vagy száz magyar dalt». E dalokból alakult
utóbb első nagy alkotása, «Himfy szerelmei». Petrarca
mellett még a »Nouvelle Heloise» volt igen nagy hatás-
sal reá; Rousseau hires regénye «úgy meg tudá illetni,
hogy szemei keserűvel elegy édes könnyekben lábogtak». Azt izeni Szegedy Rózának, «hogy olvassa ő is ezt a
kedves könyvemet . . . bár neheztel is reám, csak ezen
tanácsomért is meg fog velem békülni». E Rousseau-imá-
dás gyümölcse a «Két szerető szív története», melybe
részben Rózával folytatott levelezését is beledolgozta.

Két hónapot töltött Kisfaludy Draguignanban. Szeptember elején hazabocsátották a foglyokat és költőnk szept. 16-án búcsúzott el Karolinától, a ki «sűrű könny-zápor között» megvallotta neki, hogy szereti, mire a háborgó tengeren át, mely Genua körül elnyelte a Karolina ösztönzésére Petrarca és Laura szerelméről írt költői művét és a Himfy-dalok legnagyobb részét, késő ősszel Klagenfurtba érkezett, hol az 1796—97-iki telet a legvigabban töltötte. Számos szerelmi kalandjának nőalakjai közt itt az első helyet «Pepi grófné» foglalta el, a kit «különös valóságára nézve egész a megőrülésig» szeretett és sok dalban dicsőített. Nem sokára áttették költőnket,

nem nagy öröme, a Wallis Olivér morva gyalogezredéhez, mely akkor Stuttgart mellett állomásozott. Ide utazott Kisfaludy, még pedig Sopronig inádott grófnéja társaságában; «Gráczia és Ámorok» ez úton is «rózsafátyolt vontak» a szerelmes párra, melyet a férj jelenléte, úgy látszik, csöppet sem feszélyezett.

E szerelmi kalandok azonban a heves ifjú lelkének csupán fölszínét érintették; szíve mélyében Róza képe ragyogott. Elhagyni a megúnt katonaságot és oltár elé lépni a szeretett leánynyal, ez volt most főhajtása, melyet főhadnaggyá történt előléptetése (1798 őszén) inkább fokozott mint lelohasztott, annyival inkább, mert Rózához intézett nyílt és őszinte kérdésére biztató feleletet kapott. De előbb még az 1799-iki rajnai hadjáratban kellett résztvennie: ott volt az Osterach, Stockach, Winterthur és Zürich mellett vívott csatákban, a táborban «a mindig szeretett, az imádott (klagenfurti) aszronynak mézet és mérget nyújtó emlékezetével». De utóbb végleg fölülkerekedett Róza képe: a második zürichi csata előtt kilépett a hadseregből és november végén otthon termett. Már 1800 elején oltárhoz vezette Rózát, de az esküvő némely formaságok miatt csak május 17-én volt másodizben és most érvényesen megtartható. Kezdetben Kámban (Vas m.) lakott a fiatal pár, Róza jószágán; de «szüntelen betegeskedő feleségének a kámi levegő ártalmas lévén nedves helyheztetése miatt», 1805-ben Sümegre tette át lakását, boldogult anyjának jószágára, hol a költő abban a házban lakott, a melyben született, és ugyanezen házban hunyta le négy évtized múltán örökre szemeit.

Házassága után falusi nemes gazda lett az elegáns katonatisztból. Itt élte csendesen napjait «elme-műveit

termesztő magányában; sümeghi szép és badacsonyi tündéries kilátású szőlőiben», melyeket csak még egyszer, 1809-ben, az utolsó nemesi fölkeléskor, hagyott el hosszabb időre. Életének e második korszakába esik irodalmi munkássága, melyről még alább és a II. kötet bevezetésében is szólunk.

«Himfy szerelmei» első része, «A kesergő szerelem» 1801-ben jelent meg, névtelenül, Takáts József kiadásában, és rendkívüli tetszést aratott az egész magyar hazában, első sorban a nőknél, kiket a költő maga voltaképi közönségének tekintett. Ez első kötetet követte hat évvel utóbb a második rész, «A boldog szerelem» (1807), melyet a közönség már jóval kisebb elragadtatással fogadott. E kötettel egyidejűleg jelentek meg a «Regék a magyar előidőből», melyek szintén lelkes tetszésben részesültek. Ez első gyűjteményben három «regés» elbeszélés volt: «Csohány», «Tátika» (két ének) és «Somló» (három ének). Ezeket követte az évek során még tizennégy «rege»: «Dobozy Mihály és hitvese» (Aurora 1822), «A Szent-Mihályhegyi remete» (u. o. 1823), «A megbosszult hitszegő» (u. o. 1824), «Antiochus, ó-világi rege» (u. o. 1824), «Gyula szerelme» (1825, tíz ének), «Kemend» (1833, tíz ének), «Döbrönte» (1833, öt ének), «Szigliget» (1836, három ének), «Miczbán» (1836, három ének), «Frangepán Erzsébet» (1836), «A somlai vérszűret» (Emlény 1837, két ének), «Eseghvár» (1838, négy ének), «Balassa Bálint» (1838, három ének), «Viola és Pipacs vagy Hamis barát» (Emlény 1838, két ének). A regék rendszerint épen nem bonyodalmas szerencsés vagy inkább szerencsétlen szerelmes történeteket mesélnek el, Lajos, Zsigmond vagy Mátyás királyaink korá-

ból, dicsőítve a régi fényes és hatalmas magyar világot. Csak «Antiochus» idegen tárgyú.

És egyidejűleg a színpadról is ohajtotta magyar hazafiságra lelkesíteni kortársait. Már 1808-ban fogott bele, tehát jóval Katona József előtt, Bánkbán tragikus sorsának földolgozásába, de félben hagyta a prózában írt művet, mely a költő életében nem is jelent meg nyomtatásban; csak egy félszázaddal a költő halála után, 1892-ben vette a magyar közönség e sok szempontból érdekes kísérletet. Nyomtatásban megjelent színművei: «Hunyady János, históriai dráma öt felvonásban», 1816., az első kötött formában megírt magyar történeti színmű; «Az emberszívnek örvényei, szomorújáték öt felvonásban», 1825 (Nagy Lajos korából); «A Dárday ház, magyar nemesházi rajzolat öt felvonásban», 1825; «Kún László, históriai dráma öt felvonásban», 1826; «A lelkes magyar leány, magyar nemesházi rajzolat négy felvonásban», 1826; végre «Az elmés özvegy, vígjáték egy felvonásban», mely csak halála után (1871) jelent meg. S ezekhez járul még két drámai tervrajza: «Kendy Sándor» (Báthory Zsigmond korából) és «A magyar színjátszó társaság». Kisfaludy, «a magyar színjátszó társaságnak szükségét látván a teátrumi darabokban», határozta el magát a drámaírássra, mihez különben kora ifjúságától nagy kedve volt, hisz mindig lelkesedett a színház iránt. De téves nézetei a dráma mivoltáról és a színpad igényeiről eleve lehetetlenné tették fáradozásainak sikerét. Már Hunyady-drámáját «nem úgy írta mint poéta, hanem mint hazafi, a ki hazájának minden tehetsége szerint használni kíván» és azért azt remélte, hogy e darabja, «nem mivel én írtam, hanem azért, mivel (Hunyady) oly

nagy hazafi volt, a miként itt színre állítom, minden időben hazafiságra buzdító dráma léssen, valamikor a haza veszedelmében forgandó». A többi darabjaiban is mindig első sorban «hazafi», azaz hazafiságról szónokoltatja alakjait. Később ugyan jobban figyelembe vette a színpad igényeit, mint első drámáiban; de azért összes színműveinek szerkezete rendkívül gyenge és igen gyenge az alakok jellemzése is. Shakespeare és Schiller tanulmánya fölismerhető, de e mesterek drámai jelességeit nem tudta elsajátítani, talán észre sem vette. Színre legtöbb darabja már nagy terjedelmöknél fogva nem hozható; két színművével mégis tettek gyorsan múló kísérleteket: «Az emberszív örvényeit» előadták Budán 1833 okt. 28-án (már előbb a pesti Belezna-kertben 1828 decz. 27-én), továbbá Debreczenben 1833 októb. 5., Szegeden 1834 októb. 11., Szabadkán 1835 február 17. és Miskolczon 1836 febr. 18-án; és a «Dárdai házat» a Nemzeti Színházban 1843 április 28-án; «A lelkes magyar leányt» pedig műkedvelők hozták színre Jászberényben 1837 febr. 8-án.

Csendes falusi magányát, mely «elme-műveit természet», voltaképp csak két mozzanat zavarta meg rövidebb-hosszabb időre: a kritika fölhangzása és a nemesi fölkelés. Mind a kettő nagy mértékben elkeserítette a költőt. Az első nagyobb bírálat munkáiról Kazinczy Ferencz Himfy-kritikája volt, mely 1809 németül és 1814 magyarul megjelent. Sok dicséret mellett sok volt a hibáztatás is e jeles cikkben, és bár Kazinczynak nem volt minden kifogásában igaza, Kisfaludy mégis érezte, hogy számos kedvezőtlen megjegyzése alapos. Mélyen sujtotta az érzékeny költőt ez a kritika, mely ellen csak magánlevelek-

ben ugyan, de igen élesen, szenvedélyesen, sőt sértően védekezett. E kifakadásai tudomására jutottak Kazinczy-nak és a pörnek vége meghasonlás lett, mely utóbb ugyan nyugodtabb és kiméletesebb hangon nyilvánult, de soha teljes, őszinte megbékülésre nem vezetett. Kisfaludy kezdetben egyenesen tagadta a kritika jogát vele szemben, a ki nem tudós, nem literátor; a theóriás lelkeknek szerinte nincs joguk megnyírbálni a tehetség röptét, mely szabadon követi természetét; nem hajlandó magát mint poétát kormányoztatni semmiféle elmélet által, mint magyar nemes pedig nem ismer el más törvényt, «egyéb a mit Vay, Dessewffy és a többi a mi nevünkben hoznak és a király egyezésével felszenteltetik.» Nem is tarthatja magyar emberhez illőnek a «recensensi mesterséget», és midőn 1828-ban tagja volt a M. T. Akadémia «alaprajzát» megállapító bizottságnak, indítványozni akarta, hogy «recenziókkal a M. Akadémia ne vesződjék». Utóbb még Bajza Józsefre neheztelt meg nagyon, a ki Kisfaludy «Kedves Múzsácskájával» szembe állította Vörösmarty «nagyszerű Jupiter istenét». De ezen és egyéb kedvezőtlen ítéletekkel szemben méltán azzal vigasztalhatta magát, hogy «bármint dühödjék az új nyelv és az új literatura, a nemzetnek nagyobb része mégis még az én publikumom». Igaza volt, főleg a mi a női közönséget illette, melyet első sorban kívánt a magyar nyelvnek és költészetnek megnyerni. De az írók sem tagadták meg tőle tiszteletüket: 1820-ban a Marczibányi-intézet négyszáz forinttal jutalmazta regéit, mely összeget Kisfaludy öcsének, Károlynak adott át egy irodalmi zsebkönyv alapítására (az «Aurora» nyomban 1821-ben indult meg), és az Akadémia maga 1833-ban a nagy jutalom felét juttatta

neki utolsó négy regéjeért; már előbb, 1830 nov. 17. az Akadémiának vidéki rendes, évdíjas és midőn 1835-ben a rendes tagságról lemondott, tiszteleti tagja lett; 1842-ben a Kisfaludy-társaság választotta tagjai sorába; 1843 márcz. 17-én pedig, hetvenedik névnapja alkalmából, «dalünnepet» rendeztek tiszteletére a megyeház nagy termében és ekkor báró Eötvös József lendületes megnyitó beszédében kifejezte a haza óhaját, hogy a költő még sokáig legyen tanúja «e nemzet kifejlődésének; hogy meggyőződjkék, miként a nemzetre, melynek előkorát dala megdicsőíté, még egy szép jövő is vár e világon.» Élte alkonyára mind e kitüntetés, ünneplés és népszerűség mellett mégis bús árnyat vetett az a sejtelme, mely mind tudatosabbá vált lelkében, hogy az ifjú irodalom túlment rajta és hogy költői művei egy már letűnt korszaknak mind erősebben elhomályosuló termékei.

Irodalmi bajai mellett életének utolsó három évtizedét legjobban megzavarta az 1809-iki nemesi fölkelés, melyet nagy föltűnést keltett «Hazafiúi szózatával» ép ő vezetett be. Őt, a kaionaviselt férhút, választotta 1809-ben Zala vármegye a lovas insurgensek őrnagyává, de a nádor, kinek «mély, átallató elméjét, állhatatos, erős karakterét, egyenes lelkét, fejedelmi nagyságát» nem tudja Kisfaludy utóbb eléggé dicsőíteni, maga mellé vette őt szárnysegédnek, és költőnk a legnagyobb buzgósággal teljesítette teendőit, főleg «a napkönyv vezetését, az insurrectio historiájának leírását, a magyar proklamációk, hadi parancsolatok és levelezések» szerkesztését. Ezért őt bizta meg a nádor, a ki a költőt szerette és nagyrabecsülte, a béke megkötése után a fölkelés történetének megírásával. Kisfaludy két teljes évet szentelt e nagy munkának, melyet

német nyelven írt meg. De bár a nádor megdicsérte, felsőbb helyről elmaradt az elismerés és a nagy munka a titkos levéltárba került. Sőt figyelmeztették a szerzőt, hogy műve tartalmát ne közölje senkivel. Kisfaludyt méltán igen bántotta ez eljárás, annyival inkább, mert a felkelést utóbb folyton gyalázták vagy gúnynyal illették, neki pedig, a ki hivatalos anyag alapján megczáfolhatott volna minden támadást, hallgatnia kellett. Évtizedeken át türt, de mikor Kossuth Lajos 1843-ban az Insurrectiót a lelkesedés hiányával vádolta és a győri csatát évkönyveink koromfekete lapjának nevezte, czáfoló cikket küldött Kossuthnak; a cenzura azonban e válasz kinyomatását eltiltotta és Kisfaludynak meg kellett elégednie Kossuth magánlevélben tett nyilatkozatával, hogy most már ő is úgy gondolkodik az insurrectióról mint Kisfaludy. De az utókor számára nem lehetett az ügy ezzel elintézve, és Kisfaludy elhatározta, hogy most már a kezei közt levő fontos anyag alapján megírja az utolsó nemesi fölkelés történetét: hadd tudja meg az utókor, hogy a győri kudarcnak nem a derék sereg, hanem «a kormány balfogása, János főherczeg és főleg annak rosszul választott tábornestere voltak okai.» De sehol biztatást nem találva, végre kedvetlenül lemondott a nagy munkáról. Egyébként is elkedvetlenítették őt a közviszonyok. Örömmel fogadta ugyan 1825 óta a megújult alkotmányos életet és buzgalommal vett részt a megye munkásságában. De féltette a mind erősebben előre nyomuló reformszellemtől a birtokos köznemesség fenmaradását, melynek fenyegető megadóztatásában a «constitutio lélekarangját hallotta hangzani». A régi kor gyermeke volt és nem igen értette meg a negyvenes évek nemzeti munkájának sem irányát,

sem értékét. De hazafiúi lelkesedése nem lohadt soha és buzgó fáradozásainak egyik maradandó emléke a balatonfüredi színház, mely nála nélkül sohasem jött volna létre.

Saját házában is sok volt a baja, nemcsak a gazdálkodás körül, de leginkább nejének hosszas betegeskedése miatt. Kisfaludy élete végeig nagyon szerette feleségét, kiről még végrendeletében is elismerte, hogy egyedül neki van része és érdeme abban, hogy a költő képes volt vagyonát rendbe szedni és évről-évre gyarapítani. Csupán az fájt neki, hogy házassága gyermektelen maradt, és valóban megható, hogy éveken át mikép tanulmányoz mindenféle orvosi könyveket, melyek élete e fővágynak teljesedésére vezethetnének. Végre Szegedy Róza, «a teremtés remeke», 1832 május 18-án, «az egész vidék által tisztelt, példás, magától minden hiú fényt megtagadó s minden tehetségét a szenvedő szegények táplálására szentelő, örökké munkás, hasznos, jótévő életének ötvenhetedik évében» meghalt, és a hetvenkét éves költő, főleg gazdasága érdekében, másod ízben is nősült: 1834-ben elvette egy másik rokonát, Vajk Amáliát, kiről semmit sem tudunk és a kit szintén túlélte.

Lassanként visszavonult mindentől és a költő tollát is még csak egyszer vette kezébe, hogy megírja verses életrajzát, a «Hattyúdalt». Magára maradva, feleség és gyermekek nélkül, régi barátjaitól, a mi kevés volt, elszakadva, lelki nyugalommal tekintett vissza a múltba. «Add tudtára» (halálom után nemzetemnek), írja 1844 május 20. Kossuth Lajosnak, «hogy hazámnak szolgálni, mint gyermekkorom óta cselekedtem, éltem fogytáig szent kötelességemnek tartottam, s tettem mit tettem, mint polgár és nem tudós-viszketegből, hanem hazafiúi buzgalomból

író.» Most az idő szorítja «az idő, mely egy feneketlen, setét mélységre mutat, melyben ezen szavak lebegnek: *volt — nincsen!*» Egy félévvel e sorok leírása után, 1844 október 28. meghalt Sümegen, abban a házban, melyben született, hol költői munkáinak nagy részét megírta és szeretett Rózájával negyven boldog évet élt. Megnyugvással tekintett halála perczében a jövőbe is, melytől hazafias munkássága elismerését, a halhatatlanságot várta. Midőn 1844 febr. 25-én Batthányi Fülöp herczegnek megvételtre fölajánlja somlói szőlejét, megjegyzi: «Éz volt évtized óta gondjaimtól menedékhelyem. Itt írásm pompás kilátású ablakomnál utóbbi elme-műveimet. Nemo propheta in vita: de halálom után, midőn már porhadni fogok, ez oly hely leend Magyarországon, melyet meg nézni el nem mulasztandja az utas; hová az utóbbi magyar fiatal nemzedék, mint már most is a Regéimben megénekelt váromlékokhoz zárandokolni fog». Hite nem csalta meg, «Zalamegyei tisztelői» 1859-ben Balaton-Füreden szobrot (Züllichthól) emeltek a költőnek, melynek helyébe később b. Vay Miklós szoborműve került. Munkái először 1833/38-ban jelentek meg Pesten összegyűjtve nyolcz kötetben; legjobban kiadta Angyal Dávid Budapesten 1892/93. szintén nyolcz kötetben igen jó életrajzzal.

II.

HIMFY SZERELMEI.

Midőn Kisfaludy Sándor sajtó alá adta *A kesergő szerelmet*, előszót írt (ő maga vagy Takáts József) hozzá, melyben saját munkájáról így nyilatkozik: «*Himfy szerelmei*, melyek most látnak először közvilágosságot, minden tekin-

tetben megérdemlik a fő dicséretet. Ugyanis húsz Énekekben és kétszáz Dalokban oly szerencsés ecsettel, oly élő és érdeklő képekben rajzolja ő le a kesergő szerelmet, hogy mindegyikéből azonnal kitündöklök a szűz szemérem, a fiatal természet, az állhatatos hívség, a rövid vers nemében a legszebb gondolatok változó bősége, a ritka könnyűség s az igaz magyar ajaknak kényes tulajdona. Vádolja bár ezentúl valaki nyelvünket, hogy csak a véres hadaknak rettentő ábrázolására alkalmas: *Himfy szerelmei* már előre megczáfolták. Mik legyenek tehát *Himfy szerelmei*, ítélje el, a kinek szíve van. Ki légyen Himfy tulajdonképen: a dologhoz nem tartozik». Aláírva: «Budán, 1800-nak fogytán. A Kiadó.» (A Himfy-család, mely a Kisfaludyakkal többszörös házasság útján rokonságban volt, már a XVI. század elején halt ki).

A költő utóbb elvetette ezt az előszót és a második kiadás elébe újat írt, mely (eredeti helyesírásával) ezen kötetben is olvasható. Amaz első előszó azonban annyiban érdekes és tanulságos, mert világosan mutatja, hogy Kisfaludy maga milyen tulajdonságaiban találta műve értékét. Már most hangsúlyozhatjuk, hogy fölfogása és ítélete általában helyes volt.

A későbbi előszóban elmondja, hogy műve francia földön keletkezett és hogy hazaérkezte után jó barátai reá birták, «hogy csak könnyen s futólag, sem a hideg, czikornyás, mindennapi, sem a tudományos száraz világ számára készült versei: közre bocsáttatni engedje». Ez első kiadás «kevés idő múlva úgy elkapatott, hogy most már keresve is alig találja fel az olyan hazafitársam, kinek lelke magát Himfyben örömet fellelné». Azután folytatja: «Én tudós, én literátor nem vagyok... Az

oskolai literátor az iskola regulái szerint ne ítélje szabad s talán szilaj, rendetlen kényen, tulajdon útján járó Pegazusomat». Végre, a szerelemnek régibb dalmokait idézve, kijelenti, «hogya Petrarca és mások előttem nem énekeltek volna is, én Himfyt mégis írhattam volna, és így talán még nagyobb eredetiséggel: mert a mi az emberben vagyon, az jöhet is az emberből». Főérdemét most abban találja, hogy hazafiúi kötelességet teljesített, mert a nemzeti nyelvnek tökéletesedéséhez ezen művével hozzájárult.

A munka első része: «A kesergő szerelem» 1796 és 1798 közt keletkezett: 1798 december 20. írja Breiten-Öttingből Takátsnak, hogy «A kesergő szerelem, mely 200 Dalokból és 20 Énekekből áll, már egészen készen vagyon»; — egyes csirái esetleg még régebbi időbe is nyúlnak vissza, mert hiszen már pozsonyi tanuló korában is «mintegy előre érzé, hogy a szerelem fogna valaha élete legfontosabb története lenni». De mai alakjukban tényleg francia földön keletkeztek első dalai, a Provenceben, hol «a szerelmes Petrarca, ez a kellemesen andalgó, ez a szépen siró szerencsétlen, ez a boldog szerető, ez a bájoló éneklő az ő kedveltje volt, kivel éjjelnappal együtt van». Nem is a maga szerelmét akarta kezdetben magyar versekben megénekelni, hanem Petrarca és Laura viszonyát, melyet D'Esclapon Karolina ösztönzésére Tasso strófáiban tényleg megírt. E műve elveszett tengeri útja alkalmával és elveszett az a «vagy száz dal» is, melyeknek megírására egyidejűleg saját szerelme Szegedy Rózához lelkesítette. Így adja elő «A kesergő szerelem» keletkezését maga a költő, úgy hogy Himfy ideálja kezdettől és kizárólag Róza lett volna.

Valósággal nem ilyen egyszerű a dolog. A költő 1795 őszén a badacsonyi szüreten szereti meg Szegedy Rózát, a ki igen tartózkodóan viselkedett vele szemben. Még hidegebb volt Róza, midőn a büntetésből Olaszországba áthelyezett költő a következő év elején újra látta a büszke leányt. Kisfaludy nyomban ezután Medina Mária karjaiban keresett és talált vigaszt Róza hidegségeért. Még 1796 nyarán kerül a Provenceba, hol Karolinát megszereti, de szenvedélyes viszony nem fejlődik köztök. Őszszel már Klagenfurtban van, hol Pepi grófnéba, «egész a megőrülésig» belebolondult. Midőn Sopron felé együtt utaznak, «a Gráciák és Ámorok rózsafátyolt vonván köréjük, lelkükkel-testükkel a dühös szerelem gyönyöreinek tengerébe merülének». A Rajna felé Bécsen megy keresztül, de nem keresi föl Rózát, a kivel «barátságos frigyet vala szándéka kötni», a német táborban pedig csak Pepi grófné foglalkoztatja, «a mindig szeretett, az imádott asszonynak mézet és mérget nyújtó emlékezete» izgatja: «lelkeink egymásért valának teremtvé, de a sors későn hozott össze bennünket: ő már asszony». Meg akarja őt látogatni, «bár ha négykézláb kell is magamat hozzája czepelnem». És ugyanabban a levélben (Renningen, 1797 jul. 7. Takátshoz), melyből ez idézetek származnak, írja, mintha mi sem történt volna: «Bécsben van-e immár Szegedy Róza ismét? Mit csinál? Azt kérdeztem tőle, mi tévő lenne, ha egy valaki úgy epedne érte, mint Himfy az ő kedveséért? ha tetszeni fog felelete, hát Himfy kedvesének rajzolásában egészen őt veszem tárgyamnak. Pedig, ne nevéssen ám itt, mert hæc mea Musa levis gloria magna (ez az én könnyű múzsám nagy dicsősége) lenne nékie». És 1820 aug. 28. kéri

(németül) gróf Majláth Jánost, a ki a «Himfy» fordítása kapcsán Kisfaludy nejről is meg akart emlékezni, hogy mellőzze ezt: «hisz a Himfy tárgya csak olyan ideál, bár nőmnek is nagy része van benne, mert bizonyára szerelemből és nem más indokból vettem őt feleségül».

De nem folytatom az idézeteket. Kisfaludy 1795 óta szerette Rózát és 1796 óta írta «Himfyjét». Szenvedélyes, érzéki, gyűlékony természete ez években is sok szerelmi viszonyba sodorta, és világos, hogy szerelemről énekelve, összes élményeit és tapasztalatait fölhasználta. Mely dalok gyökereznek különböző ideáljaival folytatott egy-egy szerelmi viszonyában? erre a kérdésre már azért is lehetetlen a felelet, mert a költő világosan mondja, hogy a már kész dalok ideálját utólag a Róza képére hajlandó rajzolni, ha a szeretett leány őt meghallgatja, és mivel a költő a «Himfy» első kötetét már boldog házasságának megkötése után, mint Róza boldog férje szerkesztette össze egy egységes és egyetlen szerelmi viszony rajzává. A közönség kezébe adott «Kesergő szerelem» hőse kétségtelenül Szegedy Róza, a költő kedves felesége, — ha a daloknak egy része eredetileg más szerelmi viszonynak is köszöni létrejöttét; nem «hasznos partiet» látott Rózában, mint Toldy Ferencz állította, hanem jó és kedves leányt, kit jóval többre becsült változó «imádottjainál» és kivel szívesen kötött frigyét egy egész életre. Kisfaludy 1795 óta szerette a leányt, őszintén, melegen, igazán. Hogy öt éven keresztül nem maradt hű hozzá, kihez hűség köteléke nem csatolta és kiről azt sem tudta, viszonozza-e hajlamát, még kevésbé sejtette, hogy utóbb neje lesz, bár ezt kezdettől erősen ohajtotta: ezen semmi csodálni való; de természetesen

azon sem, hogy a gyulékony katonatiszt, mikor ez évek alatt érzelmeit versekbe öntötte, nem mindig a távoli hölgyre gondolt, hanem inspiráltatta magát a karjai közt tartott forróbb természetű imádottak által. Egészen más-kép áll a dolog a «Boldog szerelemmel»: ebben bizonyára egy betű sincsen, mely ne vonatkoznék teljesen és egyedül a költő nejére.

Rózi különben sok dalt ismert a «Himfy»-ból. A költő 1796-tól 1800-ig elküldte egyes költeményeit barátjainak, a kik Rózi-val közölték. Hazatérte után nyomban összeszedte és megszerkesztette az egész első részt, melyet a bécsi cenzura 1800 nyarán kinyomatásra elfogadott. Egy év múlva, 1801 július végén megjelent «A kesergő szerelem».

«A munka szokatlan figyelemmel fogadtatott», írja Kazinczy, a ki «álmélkodva nézte ezt a váratlan jelenést és örvendett a magyar nyelv diadalán». A tetszés igen indokolt volt. A miket a költő maga első «Előszavában» a «Himfy» jelességeinek mond, tényleg mind jelességei: az érzés melege és igazsága, a képek gazdagsága és költőisége, a szeretők vonzó jellemzése, a nyelv és stíl könnyedsége, hajlékonysága és magyaros zamatja, a verselés fülbemászó rhythmusa. Nem volt irodalmunkban Balassa Bálint óta (kinek szerelmi dalairól a XVIII. század elején senki sem tudott) költő, a ki ezen jelességekkel oly mértékben dicsekedhetett volna, mint Kisfaludy Sándor. (Csokonai kiválóbb lyrai művei később jelentek meg). Hozzájárult a munkában uralkodó érzелgős epedés és könnyes sóvárgás, mely a kor izlésének csak úgy megfelelt, mint az erősebb érzéki vonások, melyeket a költő csak akkor mellőzhetett volna teljesen, ha megtagadja ter-

mészetét és megrontja vallomásai igazságát. A költő nem tartozik e művében sem nyelv és stíl, sem tartalom és felfogás tekintetében semmiféle iskolához. Csupán saját egyéniségét és izlését juttatja érvényre. Innen van, hogy még Petrarca hatása sem tette semmi tekintetben idegen-szerűvé; «Himfy» egyéni, igaz és magyaros maradt minden versszakában.

A kortársak azonnal elnevezték Kisfaludyt «magyar Petrarcának», mire a költő maga szolgáltatott alapot előszavával, melyben elismeri Petrarca hatását, de nyomban hozzáteszi, hogy a régibb magyar költőknek többet köszön, mint Laura énekesének, és hogy Himfyt Petrarca nélkül is megírhatta volna. Ebben igaza van, de kétségtelen, hogy «Himfy» Petrarca nélkül nem nyerte volna mai alakját. A műnek «kesergő» és «boldog» szerelemre osztása, az énekek és dalok váltakozása, a daloknak sonettszerű versalakja, számos kép, fordulat és részlet Petrarca nélkül el nem képzelhető. És ehhez járul még egy másik körülmény. Tudjuk, hogy előbb Petrarca és Laura szerelmét kezdte megírni, és magától értetődik, hogy ezen művébe sok képet, fordulatot, részletet vett át, bizonyára sokszor szóról-szóra, az olasz költő munkáiból. Utóbb abbahagyta e művét és a mi megvolt is elveszett; de a tárgynak bizonyos tekintetben azonossága hozta magával, hogy e műből sok részlet ment át, öntudatlanul és szándék nélkül is, «Himfybe», a nélkül, hogy a költő maga minden egyes esetben biztosan tudta volna, hogy a fölhasznált anyag Petrarcából való. Innen van, hogy a sok kép, fordulat, gondolat, verssor mellett, melyek többé kevésbé világosan az olasz költőre utalnak, teljes fordítást sehol sem találunk. Hisz Kisfaludy nemcsak Petrar-

cát olvasta nagy kedvvel, hanem a korabeli kisebb francia lyrikusokat is, kiket Karolina annyira szeretett, Deshoulièrest, Parnyt, Bertint, a kik részben maguk is Petrarcisták voltak, de az érzéki örömök rajzában frisebbek, merészebbek és igazabbak, mint a kedves olasz «andalgó». Ujabbán ismételve valóságos szőrszálhasogató pontossággal vetették össze Kisfaludyt és Petrarcát; de ez érdemes kutatások nem igen szállították alá a magyar költő eredetiségét, nem is tekintve Kazinczynak egy találó megjegyzését, a ki egy dalnak (K. Sz. IX, 90: «Hallottam én szép szavának») szépségét kiemelve, hozzáteszi; «Igazságtalan, a ki azt kérdi, ha ez itt mondatik-e legelébb, mert elég, ha úgy mondatik, mintha legelébb volna mondva s ha szépen mondatik».

Nagy különbség van a «Himfy» énekei és dalai közt, Amazok bőbeszédűek, hosszadalmasak és néha üresek; ezek lehető tömörségre törekszenek és a feldolgozott gondolatot, érzelmet vagy képet sokszor egy-egy ügyes fordulattal művészi befejezésre juttatják. E dalok, Kazinczy találó megjegyzése szerint, «szerelemnek epigrammái», melyekben néha nem épen meglepő a point, de ilyen nélkül ellehet az epigramma is, és az ily dalok azután, Kazinczynak egy másik ügyes elnevezésével «erotikus eidyllionok». Ha Kisfaludy erősen védekezett azon föltevés ellen, hogy ő «tudós költő» vagy «literator», ezzel bizonyára első sorban azon fölfogás ellen tiltakozott, mintha ő e dalokat bizonyos æsthetikai regulák szerint, íróasztala mellett, tollát rágva írta volna. Nem is tesz «Himfy» egyetlen lapja sem ily hatást reánk; ellenkezőleg: a tartalom- és alaknak rendszerint bámulatos összeforrása kétségtelenné teszi, hogy e költemények magá-

nyos sétáin vagy lovaglás közben alakultak meg a költő lelkében, a ki utóbb csak javított és «gyalult» versein. Tehát úgy keletkeztek, mint a troubadourok és minnesängerek vagy a fiatal Goethe dalai, és hatásuk is közvetlen, megkapó, az igazság erejével magával ragadó. Méltán mondotta:

A szokáshoz, emberekhez
 Nem szabom én életemet;
 Oskolai törvényekhez
 Nem szabom én versemet;
 A mint érzek s gondolkodom,
 Akként élem napjaim;
 Csak szívemhez ragaszkodom,
 Midőn zengem dalaim;
 Természetes az életem,
 Természetes versezetem;
 A mi nincs, nem tettetem,
 Csak szívemet követem.

A «Kesergő szerelmet» hat év múlva követte a «Boldog szerelem», melyben csendes otthonát, nemes függetlenségét, boldog elégedettségét, kis örömeit és szórakozásait igaz költőiséggel, csak néha a prózát nagyon megközelítő túlságos józansággal rajzolja; az «Énekek» pedig e második részben még hosszadalmasabbak és sokszor prózaiabbak, mint a «Kesergő szerelem»-ben. Dessewffy József elég helyesen írja: «Kisfaludy szép elme, eredetisége kevés; de szerencsés festő, ecsetje bűja; ki látszik boldogtalan szerelméből, hogy érzette többnyire, a mit ír. Mennyivel higabb «Boldog szerelme»! Jobban hálálhatjuk feleségének hajdankori mátkás durczaságait, mint mostani kegyességét; de az asszonyok magoknak és szeretőjüknek, nem a literaturáknak szoktak végtére sze-

retni, és jól teszik». Kazinczy mégis azt állítja, hogy «az elsőség a második kötetet illeti... a poétát az óhajtott szerencse birtoka még hatalmasabban inspirálta, mint maga az epedő vágyás. Ha az első kötetben az az örök egyenlő kétszáz Sonettoban és huszonegy Canzonében csaknem elfárasztja az oly olvasót, a ki a szeretközés esztendein már túl vagyon: örvendeni fog, hogy a második könyvre jutván, a szerelem boldog birtokának és a szabad vidám falun lakásnak, melyet az életnek vidám philosophiája és a régi s új literatura remekműveivel való társalkodás emel és nemesít s a lángolva égő szent haza szeretetének, mely a magyar föld jobb fejeinek tulajdonok, egymást váltogató képeire akad», A mai olvasó alig fog osztózni e véleményben: az első rész, a szerelem hymnusza, frissebb, változatosabb, költőibb; de azért a «Boldog szerelem», a házasság élet hymnusza, is gazdag igen szép dalokban, és mint a korabeli magyar nemes életének rajza művelődéstörténeti szempontból is érdekes és értékes munka. Hogy mint költőnk életrajzának forrása is teljesen megbízható, mert nem volt mit takargatnia vagy költenie, és e szempontból is rendkívül becses, talán külön hangsúlyoznom sem kell,

A közönség nagy tetszéssel fogadta «Himfyt», melyről voltaképp csak egy komolyabb bírálat jelent meg még Kisfaludy életében: a Kazinczyé a bécsi «Annalen der Literatur» cz. tekintélyes folyóiratban, 1809 szeptemberében németül és ugyanez magyarul 1814-ben az «Erdélyi Muzeum» I. kötetében 72—89. l. A bírálat igen elismerő, általában igen okos, de nem igen meleg, még kevésbé lelkes. Rövid kivonatát már 1809 április 8. közölte Kazinczy Kölcseyvel e praegnans sorokban: «Himfy elhal-

hatatlan dísz a nemzetnek. Én ötöt csak verseiből s leveleiből ismerem. Sok darab rossz van benne. Kár, hogy a két Tomus egygyé nem olvadt. A poéták nagy kárt tesznek az által magoknak, hogy verseiknek felét el nem égetik», A bírálóknak egy-két heíye igen elismerő: «Mely nyereségnek kell az ily munkának a magyar literatúrára nézve lenni! mely nyereség ez a magyar poézisra!» kiált föl, és egyes kiválóan sikerült daloknak finom érzékű taglalása után: «Valóban, ha a mi Kisfalud'ynk csak tíz darabot írt volna ilyet, mint az előmutattak (t. i. I, 90, 172; II, 2, 35, 41, 53, 141), ha csak egyikét írta volna is az előmutattnak: neve halhatatlan maradna. Ötöt magok a Múzsák s a Kellem Istennéi szentelék papjoknak». De vannak Kazinczynak kifogásai is: A költő «nyelve bőv ugyan, de nem tudós nyelv, nem klasszikus tisztaságú, nem grammaticae correct.... Alig találni egy lapot a munkában, melyen nyelvbéli hibák ne volnának». Azután «nem kevés vétek van elkövetve a poetica compositiók ellen is.» Sok helyütt akadnak «erőltetett rímek, fityegős sorok», És a mi fő: «A mi tiszteletünkre méltó Poéta dicsősége sokkal igazabb fényben ragyogna, hogyha e két kötetnek legalább harmadát elhagyta volna», E követelését még élesebben, a «Himfy» hét nyolczadára kiterjesztve, fejezi ki a «Tövises és Virágok» (1811) 33-ik epigrammja:

HIMFY.

Dayka. Tűzbe felét! *Himfy.* Vetem. *D.* Ujra felét. *H.* Ím. *D.* Harmadikat még!

H. Lángol ez is. *D.* Jer most; vár az Olympuszi kar.

Főleg a bírálóknak ezen pontja keserítette el nagy mértékben Kisfaludyt, az epigrammot pedig nem érde-

keltek, így Pápay Sámuel és Döbrentei Gábor is, túlságosan keménynek mondták, Érezhette ezt utóbb Kazinczy maga is, mert a «Tövisek és Virágok» tervezett új kiadásában a kegyetlen epigramm Csokonaira vonatkozott volna. Kisfaludyt a bírálat és az epigramm erősen elidegenítették Kazinczytól, kinek pozsonyi tanuló évei óta nagy tisztelője volt és kit mindig mesterének elismert, A huszas évek vége felé a költő valahogy kibékült a mesterrel, de a fulánk bent maradt a sebben. Pedig Kazinczy nem mondott el minden kifogást, melyet a legmelegebb elismerés mellett is «Himfy» ellen emelhetni. A munkának főgyengéje az egyhangúság: igen kevés benne a cselekvény, a tett, a mozgás. Az első részből megtudjuk, hogy Liza, «a hunn szűz, a kit irigyelhetne Róma és Hellász», észben, szellemben, szépségben páratlan leány, hogy Himfy ezt a leányt szereti, bálványozza, imádja, de hogy Liza nem hajt a hősnek szavára és nem viszonozza érzelmeit. A II. rész tartalma: Himfy és Liza boldog férj és feleség. Ez ily nagy terjedelmű műnek kevés anyag; egy kis regényesség, akár a valóság rovására, nem ártott volna. Azért igaza van Kazinczynak: kevesebb több lett volna, más szóval: a munka részletei sokkal értékesebbek, mint a munka maga.

Kevesebbe vette költőnk, mert inkább lenézte Bajza Józsefnek gróf Dessewffy József ellen (ki az 1833-iki akadémiai jutalomra Vörösmarty mellőzésével egyedül Kisfaludyt mondta érdemesnek) írt terjedelmes cikkét a «Kritikai Lapok» VI. füzetében (154—174. l.), melyben Bajza igazságos iparkodik lenni, de mégis igen elfogult Kisfaludyval szemben, kiről Dessewffy helyesen mondta, hogy, «a költészet szebb útját még jobban megtörte».

Bajza, kiben történetíró létére is kevés volt a történeti érzék, Kisfaludynak kétségbevonhatatlan «úttörő» jelentőségét sehogysem tudja vagy akarja elismerni és ridegen Vörösmarty mértékével méri azt az elődöt, a ki nélkül Vörösmarty maga alig állhatott volna elő. Bajza megjegyzései azért ritkán alaposak: «Kisfaludy jeles *dalokat* írt nagy számmal, de azok határozott szűk korlátok közt mozogván, a gondolat csak ritkán találta a formával annyira compenetrálva lenni, hogy ez amazzal az együvé olvadás belső szükségét hagyná feltenni». Kevés bennük a gondolat és sok a szó. «Himfy szerelmeiben tehát a külső formára nézve nincs különös nyereség.... Azon, magában ugyan csinos, de könyveken végig hurczolva monotoniájával véghetetlenül fárasztó s untató formában oly nagy úttörés nincsen». Még kevesebb dicséret illeti meg az *énekeket*, melyek «végtelen árakhoz hasonló» s példájok «szétvizezésre, minden gondolatocskának szóözönökbe fullasztására vezet mindenkit, ki legalább is Kisfaludy képzelmével nem bír. Ki pedig ezzel bír, annak nem leszen nehéz művészibb formát magától találni. Itt tehát út nincsen, csak végtelen síkság és tenger.» Még kedvezőtlenebb, de egyúttal jóval alaposabb, Vörösmarty alkotásaival szemben, Bajza ítélete a Regékről, és nézete szerint ki kell majd mutatni «miképen a Kisfaludy S. kedves múzsa-cskája különbözik a Vörösmarty nagyszerű Jupiter istenétől s miképen ama kedves leánykának el kellend halaványodni az Olymp ura előtt». Kisfaludy kiolvashatta Bajza cikkéből, hogy a magyar költészetnek egy újabb, fejlettebb korszaka nyílt meg és hogy ő maga már a túlhaladott, régibb korszak embere. A «Himfy» költője ily értelemben túlélte magát, de azért művének

történeti nagy jelentőségét és korára gyakorolt hatását Bajza bírálata le nem ronthatta és nem ronthatja le semmiféle más bírálat sem. Ép úgy kétségtelen, hogy «Himfy» a magyar lyra történetében előkelő hely illeti meg és hogy dalainak egy tetemes része soha elavúlni nem fog. Kisfaludyról is áll a nagy német költő szava, hogy a ki kora legjobbjainak eleget tett, az örök életet él.

«Himfy» dalaiból sok darabot fordítottak németre, francziára, olaszra, angolra, sőt latinra, Őnálló kötetben jelentek meg Majláth János gróf fordításai: «Himfys auserlesene Liebeslieder» (1829 és 1831), 25—25 dal a munka két részéből.

Heinrich Gusztáv.

Des beaux esprits qu'importe la rumeur ?
Et du Public la sentence sévère ?
Je suis Amant, et ne suis point Auteur.
Parny.

Ce livre n'est point fait pour circuler
dans le monde, et convient à très peu de
lecteurs. Il doit déplaire aux dévots, aux
libertins, aux philosophes, il doit choquer
les femmes galantes, — mais à coup sûr
il ne plaira médiocrement à personne.
J. J. Rousseau.

ELŐSZÓ.

Van egy idő az ember életében, — az életnek nyíló tavaszsa, — melyben a magából kidagadó fiatal szív, s a szárnyára kelő fiatal lélek, a földön és a nyomorútt valóságcn fellyül emelkedven, érzeménnyeit és gondolat-tyait a lehetőség és képzeletek tündéres országában hordozza: az embernek legboldogabb ideje! — mellynek szép, ámbár hiú, és soha bé sem tellyesedhető reménnyeit a megérett, megokosúlt ember, a legtűrhetőbb valóságért s a legígazabb bölcseségért is gyakran örömet vissza cserélné. Ekkor minden egészséges fiatal szív és lélek, a virágzó legény szintúgy mint a virágzó leány, poéta; — poéta, mondom de nem író; mert minden érzeménnyé, minden gondolattya poézis; csakhogy ritkának van kedve, alkalmatossága, ideje, és legritkábbnak nyelve, poézissét leírni.

Én ama virág-koromban katona s hadi fogoly lévén, éppen azon helyeken, hol hajdan Petrarcanak édes kínos énekei minden szívet szerelennel töltöttek, hol mintegy

szerelmet lehell még most is az egész táj, a tüzes, jószívű francziák között, — s éppen olly környülállásokban, melyek csak igen bizonytalanul engedék reménylenem, hogy hazámat és kedveseimet valaha megláthassam; — én, ott a szomorú magányban, leírtam életem poézissét, — azt, a mit szivem érzett, vagy Himfy helyén érezhetett volna; leírtam, és magyarul írván, hazámban véltem lelni magamat. Ő bizonyos vagyok arról, hogy az én akkori környülállásimban minden érző s gondolkodó fiatal hazafi írt volna. Így támadtak *Himfy Szerelmei*, azon könyvecske, melynek foglalattya minden fiatal emberszívben, nagyobb vagy kisebb mértékben, megvagyon. Utóbb szolgálatomat elhagyván, és hazámnak s az anyatermészetnek kebelébe, szabad nemes fészkeembe, vissza kerülván, jó barátim reá birtak, hogy csak könnyen s futólag, sem a hideg cikornyás, mindennapi, sem a tudományos száraz világ számára készült verseimet közre bocsátatni engedgyem,

A kinyomtatott Himfy, minden hibáji mellett (mert csak úgy ment-ki kezemből, a mint az a sok és külömbféle környülállások- és állapotokban, hevenyében érezve, gondolva és írva vala), kevés idő múlva úgy elkapatott, hogy most már keresve is alig talállya-fel az olyan hazafitársam, kinek lelke magát Himfyben örömet fellelné, vagy a jelenlétben, vagy a szerelem évének mindenkor édesen eső emlékezetében: mert hajh barátim! — akár mit mondgyon a hideg ész és a hidegebb vér: — *Dulce est, desipere in loco!*

Most Himfyt megegyengetve, a mennyire az ilyen poézis egyengetést szenved, újra esmerős és esmeretlen, de ha igaz magyarok, általlyában tisztelt hazámfijai kezeikbe ereszttem, és őseim buzgó indulattyával szeretett hazám-

nak oltárára leteszem, — nem azon büszke gondolattal, mintha csuda mi jót és nagyot mivelnék; hanem azon édes, szives hiedelemmel, hogy annyira szolgálók néki, a mennyire vékony tehetségetől kitellik. Ha hazám nagy birtokossainak hatalmokkal és tehetségeikkel birnék, bizonyára nem unszoltatnám magamat, hogy, — és nem kérdeném másoktól, mit és miként szolgállyak hazámnak.

Szerelmeknek szántsándékkal neveztem dalaimat, hogy kiki már első tekintettel megtudhassa, mi azoknak foglalttya: hogy nem a csillagzatok járásáról szólló, sem a kerek négyszegét fejtegető tudós munka, a mit kezébe vesz; hanem csupán az érzeménnyektől elragadtatott szívnek szava, és a felhevült fiatal elmének tündéres álmodozásai. — Voltak, noha kevesen, kik dalaimnak homlokában megütköztek: — mintha az emberi természetnek legerősebb, legnemesebb, legszebb, legboldogítóbb indulttya, minden jónak, szépnek, felségesnek kútfeje, minden szeretetre, dicséretre, csudálatra és követésre méltó dolgoknak szerzője, a *szerelem*, vétkes, bölcsekhez nem illő, tiltott, törvénytelen indulat volna! — mintha az egész emberség, az egész természet, sőt a mindenek teremője által felszentelt tiszta szerelmet beszélni, fejtegetni, énekelni illetlen volna! — De, a nélkül, hogy itt a szerelem apológiáját írjam, mellyre az értelmes olvasók előtt úgy sem lehet szüksége, csak azt mondom: hogy én az olyan emberrel, a ki soha tiszta, igaz szerelmet kebelében nem érzett, — még szóba sem kívánok állani. «*Der Liebe Wahnsinn ist ein heiliger Wahnsinn!*» azt mondgya Herder, igazán és bölcsen. — Vajha életünk szép ideje, mellyben alkalmasok vagyunk a szerelem és örömök érzésére s éneklésére, a sírig tartana! Vajha életünk komor telében

is szintén úgy fogná a szerelem és öröm kebelünket, hogy a szívünket környülvevő únalom, zsibbadtság, csömör, hidegség, bágyadtság, érzéketlenség, tehetetlenség miatt meg ne kellene ütköznünk a fiatalság szerelmében; vagy ne kellene irigyenünk azt, a mivel már nem birunk! Vajha Himfy boldog szerelmének géniussa minden házasságban uralkodhatnék! — akkor sok másként és valóban jobban volna, mint sem most vagyom.

Én tudós, — én literator nem vagyok. Sorsom, környülállásaim, hajlandóságom katonává s utóbb mezei gazdává tevének. De becsülöm az igaz tudóst, a jólelkű, elmés literatort, mint az emberi szívek s elmék jóltevőjét. Kedvellem a tudományokat és szép mesterségeket, — és hála légyen az egeknek, ezekben kedvét találó természetért! életem sok kellemes órájit köszönöm nékik, melyeket más, vagy ásítózó unalommal, vagy legalább nemtelenebb, silányabb gyönyörűséggel tölt. Az iskolai literator az iskola reguláji szerint ne ítélje szabad s talán szilaj, rendetlen kényen, tulajdon úttján járó Pegasusomat; ha cselekszi, lássa: szabad azt tennie, valamint nékem szabad geniusomat követni, és néki is szakállába mondanom:

«Weg mit der Schülerwissenschaft!

Weit weg mit Weisen, die sich blähen

Und klügelnd, ohne Sinn und Kraft,

Zu Heu des Lebens Blumen mähen.»

Altal nem látom, miért kellene tellyességgel az iskolai regulákhoz eskünnünk. Ki szabott rendet az első poétának, ha nem a természet? — Mostohább-e hozzánk mostaniakhoz az anyatermészet, mint sem a régiekhez, hogy tellyességgel majmaik legyünk? — Annyival szegényebb,

silányabb, gyermekiebb-e a mostani emberszív, emberlélek, hogy soha szabadságával, maga kényyével, tulajdon úttján, tulajdon módgyával ne élhessen, hanem mindég a régiek rabja s majma legyen, és azoknak nyomain járjon? — Én úgy vélekedem, hogy valamint az ennyi ezeredik világosabb, formáltabb emberi nemzetségben tellyességgel originál és új lenni nevetséges képtelenség, sőt lehetetlenség; úgy magát tellyességgel a régiekhez kötni és önkényesen menni nem merni, ha nem gyalázat is, de gyengeség. Ugy is csak az elsőség eredetiség: mert az embernek elejétől fogva mindég egy az ő természete, csak az ő legkisebb vonásaiban különbözik. A mi az emberben nincs, nem jöhet az emberből, Hányszor van, hogy ollyant olvasunk mások írásában, a mit mintha magunk ércztünk és gondoltunk volna? — hányszor írunk ollyant, a mit noha magunkból vélünk eredni, mástól már régen érezve és gondolva volt hirünk és tudtunk nélkül? — de éppen ez vonnya az einbert emberhez, a szívet szívhez. Ha az én lelkelem mást, s viszont más az enyémet, ha mi egymást nem értyük, mi dolgunk legyen s lehetne egymással? — Csalatkozik tehát: mind az, a ki Himfyt egészen originálnak mondgya, noha egészen maga úttján, szabadon jár: mind az, a ki Himfyt, ha fordításnak nem mondgya is, mint-hogy nem mondhattya, más követőjének nevezi, noha rémelly helyeken úgy beszél, mint ő előtte más szerelmes szív beszéllett. Shakespeare, Milton, Tasso, Voltaire, Wieland, Schiller, Klopstock és többek, nagy költők lettek volna, ha előttök Homer, Virgil és mások nem éltek volna is. S a nélkül, hogy magamat ezen dicső lelkekhez hasonlítani merném vagy akarnám, (mert a bölcs úgyis tudgya, mit tartson játékomról, akár mit mondgyak; a

nem bölcs pedig akármit tartson, mindegy,) azt mondom: hogy, ha Petrarca és mások előttem nem énekeltek volna is, én Himfyt mégis írhattam volna, és így talán még nagyobb eredetiséggel: mert a mi az emberben vagyon, az jöhet is az emberből.

De ha Gyöngyösi, Zrínyi, Orczy, Fialudi, Ányos, Bacsányi, Virág, Kazinczy, Verseghy, és főképpen nyelvünk Adelungja, még a sírnak partyán is buzgó, ősz Szabó Dávid előttem magyarul nem írnak vala; hát, ha három Petrarca laknék is kebelemben, Himfy még sem születhetett volna. — S csak ezen részről érdemelhetek dicséretet, a fellyebb említett hazafiakkal egygyütt; csak azért, hogy magyarul írtam; ha az a mivel minden hazafi tartozik, *hazájának és nemzetének szolgálni*, dicséretet érdemel. Vajha! a közjóra tett szolgálatot se magunk, se mások ne vennők annyira fel, a mint veszszük: csak a dolognak ritkasága ad annyi érdemet az ilyen szolgálatnak. Vajha! csak annyiba vennők, ha valaki hazájának szolgál, mint mikor valaki adósságát lefizeti! Vajha, általlyában véve, az emberszív, legerősebb indulattyában olly kicsapó, olly erkölcstelen, olly szentségtörő, olly baromivá fajuló ne volna, hogy az igaz, hív, erős, lelkes, tiszta szerelem leírását úgy ne kellene tekintenünk, mint valamelly száz esztendőben néha talán egyszer megtörténő és sokak előtt még akkor is hihetetlen dolgot! S vajha! a magyar litteratura, s az ezzel egygyütt járni szokott nemzeti cultura és szerencse olly állapotban volna, hogy egy ollyan természetes költőnek versei, mint az enyémekek s több hozzám hasonlóké, egyébre valók nem volnának, hanem hogy — pipát gyújtsunk velek! —

Még egyszer mondom: én tudós, én literator nem vagyok:

D'un chant trop concerté
Fuyant l'ennuyeuse beauté,
Loin de faire un travail d'écrire,
Je m'en fais une volupté;
Moins délicatement flatté
De l'honneur de me faire lire,
Que de l'agrément de m'instruire
Dans une oisive liberté. —

Azonban most van ideje, hogy hazájáért, nemzetéért, nyelvéért minden hazafi tegyen, a mit tehet. Most van ideje, és foganattya, a jó hazafiságnak. Kiki áldozzon, a mivel tud! A jó hazafiság első kötelesség, első érdem. Szívvel, észszel, értékkel teljesíthettyük ezen édes kötelességünket. Háromszor boldog, a ki mind a hárommal áldozhat! Háromszor átkozott, ki mind a hárommal bir és egygyikkel sem cselekszi! — A melly nemzetnek nyelve nincs, annak nincs hazája, csak szállása; nincs hazafisága, mert nincs hazája; és csak a szerencsés időknek tulajdoníthattya, hogy az ilyen nem nemzetet, hanem csoportot, más nagy nemzet el nem nyeli. Nem a föld, nem a folyók tartják össze a nemzetet, hanem a nyelv. A magyar kegyeret is alig kérhet magyarul az ő idegeneket tápláló és gazdagító fővárossaiban. A nyelv által közli szívét, eszt egygyik ember a másikkal. A tudományokat, mesterségeket: egy szóval, a culturát, csak a nyelv által tehettyük magunkévá. Idegen nyelvek által csak legkissebb része miveltehetik nemzetünknek; s éppen azon része, mellynek culturájával nem a haza él, hanem idegenek. Az a nyelv egy nemzetnek, a mi a napfény az eleven világnak. Egy-két idegen nyelvek által formáltt hazafi csak egy-két pislogó csillag a nemzetnek setétlő egén. A nyelv köti az embereket egy olly nemzeti testté, mellynek a

politika vészszei nem árthatnak. Nyelvünk nélkül egyenként ingadozó, gyökeret nem verhető, gyenge nád-szálak vagyunk, melyeket a politikának legkissebb szelei kitekerhetnek: szóval, a nyelv lelke a nemzetnek. Szükség tehát, főképpen nyelvünket a lehető tökéletességre hoznunk; — ha csak mindörökké meg nem akarunk, a becsnérezés szerint, maradni: egy, vélekedéseink, szokásaink, indulatink, vallásaink, nyelveink által széllyel szag-gatott, lelketlen, egyenetlen, visszálkodó s mellette mégis nemzeti büszkeséggel nevetségesen felfújtt embercsoport, — más nagy, lelkes nemzeteknek csúfja. — Mely gyalázatból a nemzetek istene minket most, jó királyunk és lelkes nádorunk által kegyesen kisegíteni látszik, — csak magunk is akarjunk.

Kisfaludy Sándor.

ELSŐ RÉSZ.

A KESERGŐ SZERELEM.

Del vario stile, in ch'io piango, e ragiono
Fra le vane speranze, e'l vano dolore ;
Ove sia chi per prova intenda amore,
Spero trovar pietà, non che perdono.
Petrarca.

I. ÉNEK.

Mint az őzek az erdőben,
A halak a vizekben,
Madarak a levegőben,
A méhek a kertekben :
Oly szabadon s kedvem telve
Éltem egykor napjaim ;
Vigan lejtve s énekelve
Üzém kicsiny hajaim.

Erő vala tetememben,
Minden bajt megláboltam ;
Tehetség volt tűz-lelkemben,
A sorsot csak gúnyoltam ;
Nem esmérvén veszedelmet,
Nagy dolgokat koholtam ;
Nem esmertem a szerelmet —
Egek, de boldog voltam !

Szóljon bár a hímes mező
Fűvei közt fülelő

És estvénként lengedező
 Illatos nyári szellő :
 Ha valaha duplázta-e
 Sohajtásom fúvalmát ?
 Avagy háborította-e
 Zokogásom nyúgalmát ? —

Szóljon bár a csörgedezve
 Folydogáló csermelye,
 Hol, kebelem ömledezve,
 Oly sok estvém eltele :
 Ha valaha könnyeimből
 Egy cseppecskét ivott-e ?
 Bút nézett-e szemeimből,
 S panaszt tőlem hallott-e ?

Barátságot szép lelkekkel
 Szívem szerint kötöttem,
 S érzelmimet jó szivekkel
 Enyelegve közlöttem.
 Kedvelvén a társaságot,
 Akkor én nem gondoltam
 Ennél nagyobb boldogságot —
 Egek, de boldog voltam ! —

Nyúgalomra bocsátkozván,
 Könnyen elszenderedtem :
 S szép álmokkal múlatozván,
 Új öröme ébredtem.
 Nem esmervén a szerelmet,
 Senkinek sem hódoltam,

Nem éreztem szívgyötrelmet —
Egek, be boldog voltam! —

De most oda boldogságom,
Oda örömnapjaim!
Oda van szép szabadságom,
Hajh! meggyültek bajaim! —
Egy gőgös szép megsebzette
Csalt nem sejtett szívemet
S tehetetlen rabbá tette
Fellengve járt lelkemet! —

A bú marokkal szaggatja
Ifjúságom virágít;
A mirígy tűz száragatja
Szép reményim zöld ágít.
Teli arczom elsorvadott,
Lehúlltanak rózsái;
Vidám szemem bepadott,
Elhúnytanak szikrái.

Oda könnyű nyájasságom
S enyelgő víg tréfáim;
Ellankadott bátorságom,
Búban másznak óráim.
Tetememnek fogy ereje,
Kedvekben nem enyhülhet;
Roncsolt agyamnak veleje,
Elmém már nem repülhet,

Kerülöm a mulatságot,
Epedezek, búsongok;

Kerülöm a társaságot,
 Magánosan bolyongok.
 A barátság deríteni
 Édes szóval igyekszik;
 De nem képes enyhíteni, —
 Szívemen nagy terh fekszik.

A pataknak siralmimmal
 Bővitem most vizeit;
 A Bakonynak panaszimmal
 Töltöm vadon völgyeit.
 A szép tavasz kellemei
 Lelkem fel nem vidítják;
 A madarak szerelmei
 Szívem inkább búsítják.

Nyugalomra telepedvén,
 Alva is csak szenvedek;
 Álmomban is gyötrődöm én,
 S új kínokra ébredek.
 A napkelet, napenyészet
 Búmban tűnődve talál;
 Kihalt nékem a természet, —
 Éltem egy hosszú halál.

Látja jól azt a kegyetlen,
 Mint lankadok, epedek;
 Tudja jól az érzéketlen,
 Érte mennyit szenvedek;
 De mind ezen nem könyörül,
 És nem szán ő engemet!

Sőt talán még azon örül,
Hogy így dúlja éltemet.

Egy mosolygó tekintettel
A kegyetlen istenné,
Bár ha színlett szeretettel,
Szívem boldoggá tenné,
Vajha tüzem apaszthatná
Könnyeimnek árait! —
Vagy hát könnyem elolthatná
Szívem dühös lángjait!

1. Dal.

Az életnek tengerében
Két örvény van: szív és ész;
A kettőnek egygyikében
A jobb ember könnyen vész.
Az ész ezer bajt okozó; —
Ezt el lehet kerülni;
A szív, minthogy ragadozó,
Könnyű benn elmerülni.
Engem a sors forgó szele
Ez örvénybe csapott bele;
S elragadt ez engemet —
A szív szerzi vesztemet.

2. Dal.

Hogy anyám megnyugtathatta
Minden kívánságomat;
S egy pohár viz elolthatta
Minden szomjúságomat;

Midőn gyermek társaimmal
 Csigást, lapdást játszottam,
 És rövidke lábaimmal
 Lepkék után futottam ;
 Madárfészket keresgéltem, —
 Egy örömmel mást cseréltem :
 Boldog voltam én akkor :
 Óh gyönyörű gyermekkor !

3. Dal.

Mikor egyszer pelyhesedtem,
 S a gyermekből legény lett,
 S gondolkodtam, elmélkedtem,
 S a szív bennem érezett ;
 Hogy megjárták omladékit
 Szívem s elmém Hellának,
 S bámúlandó dőledékit
 A hajdani Rómának ;
 S gondolatim fellelegeztek,
 Kivánatim ébreddeztek,
 S érzeményim zsibongtak, —
 Örömm is borongtak.

4. Dal.

A mióta felserdültem,
 Keblemm tűzet nevel :
 Bizonytalan tárgyért fültem,
 S így szívem nem fájt bele.
 De mihelyt őt megpillantám,
 Lelkem mindjárt megdobbant :
 Ő az ! félve rebegé szám,
 S a tűz bennem fellobbant.

Mélyen érezvén hatalmát,
Megvallottam diadalmát;
Hatalmát ő szereté, —
Diadalmát megveté.

5. Dal.

A szív minden, — azt tartom én,
Mindennek az eleje :
A szív győzvén vagy győződven,
Jó vagy rossznak kútfeje.
Szívem szerzé öröimemet,
Miglen még szabad voltam ;
Szívem szerzi keservimet,
Miólta meghódoltam.
Lábához tévén szívemet,
És szívemmel mindenemet,
Estem e kelepczébe, —
Hatalmának kénnyébe.

6. Dal.

Semmiként sem remélhetvén
A kemény szív irgalmát,
S tovább immár nem tűrhetvén
Fájdalmaim nagy halmát :
Vérző szívvel kifejtöztem
Barátim karjaiból
S a nagy harczban kiköltöztem
Hazámnak határiból
Ott, hegyeken s völgyeken túl.
Hol Mars vért ont s népeket dúl,
Kínom végét, halálom,
Talán majd ott találom.

7. Dal.

Mint a szarvas, kit megére
 A vadásznak fegyvere,
 Fut, — de későn, — foly már vére,
 Vérzik tőle a csere :
 Úgy futok én a pár-szemtől,
 A seb mellem baljában ;
 Ázik a föld keservemtől
 Lábam minden nyomában.
 De hajh ! mennél tovább érek,
 Annál jobban gyűi a méreg
 S beljebb rögzik szívembe ; —
 Futok, hajh — de vesztembe.

8. Dal.

A külföldön nyomorogva,
 A világot futosom,
 S tétovázva, csavarogva
 A vadságot bújdosom.
 Midőn ébred a természet,
 Korán én már tévelygek ;
 S ott lel s tart a napenyészet,
 Későn is még szédelvek.
 De oly helyre, haszontalan,
 Nem juthatok, boldogtalan !
 A hová a szerelem
 Ne bujdosnék én velem.

9. Dal.

Boldog valék nyúgalmamban,
 Őtet még nem esmervén,

Mint a halak a folyamban,
 Bú s gond nélkül éltem én.
 A szabadság mezejében
 Kényről kényre repültem
 S a barátság kebelében
 Életemnek örültem.
 Amor sorsom irígylette,
 S őt velem megesmértette ;
 Láttuk egymást, s Amor ott
 Csak magamat nyilazott.

10. Dal.

Elűzted a komor telet,
 Te a földnek szerelme,
 Óhajtvá várt szép kikelet,
 Te mindennek élélme!
 Elérkezel kellemiddel,
 Itt veled a szép napok,
 Teli minden kedveiddel, —
 De én rajtad nem kapok :
 Mert élesztvén lángaimat,
 Kettőzteted kínaimat :
 Mindaddig hát, míg így téssz,
 Tavasz, ellenségem léssz.

II. ÉNEK.

Búval tölti csak s bánattal
 Keblemet a kikelet ;
 A virág-hím, a madár-dal
 Velem csak mérget nyelet.

Nem derítnek, komorítanak
A tavasz szép magzati;
Nem enyhítnek, nyomorítanak
A lugos víg hangzati.

A zöld mező tekintete
Csak úntatja szememet;
A lágy szellők lehellete
Csak boszszontja képemet.
Tölgyek s bükkök árnyékában
Lankadok, nem enyhülök;
A patakok zúgásában
Álomba nem merülök.

A csordák víg kolomplása
Lélekharang énnékem,
A pásztorok dalolása
Búcsúztató énnékem.
Minden völgynek nyilásában
Egy sír-üreg tátogat;
Minden halom látásában
Egy halálkép borzogat.

A hajnal tűzlángozatja
Nem mosolyog énnékem;
A hold szelid ábrázatja
Neveli még inségem.
A nap hintvén sűgárait,
Nyilat lövell szívembe;
Az éj, gyűjtván csillagait,
Sebeket süt lelkembe. —

Hogy míved ily ellenkező
Tárgyoddal, óh természet!
Hogy nékem csak bút szerező
Minden kegyes intézet;
Hogy anyai tekinteted
Engem ekként nyomorít, —
Hiszem, hogy nem kedvelheted,
S hogy téged ez szomorít; —

Őt büntesd-meg érzéketlen,
Veszedelmes lányodat;
Az erántam oly kegyetlen
Tapodja szép czélodat,
Mikor őtet így megáldád
Kellemekkel, bájokkal,
Hitted-e, hogy vádat von rád,
Így dúlván ő azokkal? —

11. Dal.

Eltávozván, majd változás
Lesz, gondolám, ügyembe;
Lett, de milyen? — a távozás
Mérget önte sebembe.
A szerelmet szikrájában
A távóllét elfojtja:
De, hajh! érzem, hogy lángjában
Azt még inkább felbojtja.
Nem hogy őt nem felejtetem;
Sőt még dühösben szeretem
Most, hogy tőle távoztam; —
Hah! szörnyen csalatkoztam.

12. Dal.

Országok, népek, nemzetek,
 Puszták, folyók, városok,
 A nagy tenger és szigetek,
 Rengetegek, havasok
 Választják már a kegyetlent :
 De még itt is szeretem ;
 A gyönyörűt, az egygyetlent
 Sohol sem felejthetem.
 A hol járok, hintve lépe,
 Mint az árnyék, üldöz képe.
 Látom már, míg lehellek,
Lebét sohol sem lelek.

13. Dal.

Boldog vagy te, czifra madár !
 A szerelmet énekled ;
 Bár nincs eszed, — ne bánd, nem kár, —
 Párod mégis érdekled.
 Forrván a vér ereimben,
 A szerelmet éneklek
 Én is elmés verseimben, —
 Lám ! őt még sem érdeklek.
 Szerencsés te, örömeket
 Énekelsz, — én keserveket ! —
 Szerencsédért én eszem,
 Jer, szívesen leteszem.

14. Dal.

Környűlvett ím ! már a francz had,
 Már fenyeget a halál ;

Kínaimnak vége szakad,
Remény! tán meg nem csalál? —
Élj boldogúl, szerelmetes
Hív barátom s egygyetlen! —
Mars dühében rettenetes,
Igaz, de nem kegyetlen:
Nem mint Venus álnok fattya,
Ki a szívet csak faggatja,
Azt ízenként bonczolja,
És a lelket gyilkolja.

15. Dal.

Hajnal alig kerekedett,
S a francz had felzendüle;
Marsnak dűhe lobbót vetett,
S haragja megdördüle.
A mozsarak mennydörögve
Veszedelmet bocsátnak;
Az ércztorkok döbörögve
Ezer halált okádnak.
Halál dúl, ront, öl mellettem,
S mind alattam, mind felettem;
De hajh! téged szeretvén,
Nem bánom, hogy élek én.

16. Dal.

Amor rabja, — most Marsé is?
Kettő most már kötelem.
Te míved ez, álnok, hamis,
Kínnal élő szerelem! —
Te imádott vad istenné!
Ha látnád most hívedet;

E tekintet tán megvenné
 Göggel sánczolt szívedet,
 Nézd! az inség, keserűség,
 Érted esvén, gyönyörűség
 Érted égő szívének, —
 Te gyilkosa éltének.

17. Dal.

Mérgesítem sebeimet,
 Fájdalminat újítom,
 Valahányszor szeméimet
 Azon tájra fordítom,
 Melyet szívem tyrannjának
 Jelenléte ékesít,
 S bájos hangja szép szavának
 S tekintete lelkesít.
Szép szemei ott ragyognak —
Talán, hajh! egy más boldognak!
 Nyelvem itten megakad,
 S mellem szinte megfakad.

18. Dal.

Mit nem tudna felforralni
 Az én szívem melege?
 Mit nem tudna megfagylalni
 Az övének hidege? —
 Számtalan szív már megfűle
 Érzelmimnek hevétől;
 Hányszor több már meg nem hűle
 Övéinek jegétől? —
 Lángom, — jege, hajh! állandó!
 Ám egyedül én szánandó!

Hát csak nem jön olyan nap,
Melyben szíve szikrát kap?

19. Dal.

Mars, a kinek rabja vagyok,
Mind csak messzebb hajtogat;
Egy két lépést alig hagyok,
S Amor vissza rántogat.
Meg-megállok és szememet
Napkeletre meresztem:
«Ott lakik ő!» s kebelemet
Könnyeimben feresztem.
Így szörpölvén Amor mérgét
És táplálván búmnak férgét,
Mars kiált, — eljajdúlok;
S meg-meg tovább indúlok.

20. Dal.

Amor! s hát csak szenvedheted,
Hogy így megvet egy leány?
Hatalmadnak, elnézheted,
Hogy negéddel füttyöt hány?
Bosszúld-meg rajt sérelmedet,
Öntsd mérgedet keblébe,
Hogy fenntarthatd győzelmedet,
Lődd nyiladat szívébe.
Vagy ha talán már — rettegek —
Szeret, de mást — pokol! egek!
Óh! vagy oltsd-el tüzemet,
Vagy eméssz-meg engemet.

III. ÉNEK.

Mars vad dühe bont, dönt, dúl, vág,
 A merre jár, s öldököl;
 Vérben fetreng a fél világ, —
 Minden kidúl helyéből:
 Századokig büszkélkedett
 Tartományok omlanak;
 Örök létre törekedett
 Alkotványok bomlanak.

Keltek ólta meg nem rendült
 Trónusok felfordúlnak;
 Százak ólta felségben ült
 Fő hatalmak elmúlnak;
 Világ-szerte jót s hasznót tett
 Törvények eltörlődnek,
 Kezdetjeket istentől vett
 Kormányok kiűződnek.

Róma! te ki a világnak
 Hajdan sorsot osztottál,
 Mily sanyarú szolgaságnak
 Igájába jutottál! —
 Boldogabb volt, jámbor atyák,
 Vallástok, szokásitok;
 Gúnyolódva változtatják
 Szilaj onokáitok! —

Szív a szívtől, — szülőjétől
 A még nevendék legény,

A deli férj kedvesétől,
S kisdeditől, óh szegény!
A jó barát barátjától,
Vérétől az atyafi,
A birtokos birtokától,
Honjától a hazafi,

Ezer kín közt szakadoz-el, —
Sírva megy bal sorsába;
Küszködik a veszélyekkel,
Míg — oda dül sírjába;
S meghalva már, nem nyughatik
Anyaföldje keblében;
Idegentől tiportatik
Idegen por szennyében.

A ki előbb uralkodott,
Most inségben nyavalyog;
A ki előbb pompáskodott,
Most ringyrongyban fanyalog.
Azok, kiknek több ezerek
Térdet fejet hajtának,
Most mely nyomorúlt emberek, —
A föld alá bújnának.

Az ott — elébb bőségében
Adakozott szívesen;
S most keserű inségében
Azok marják mérgesen,
Kiket ő, — most gyilkosait —
Értékével s kegyével

Ugy táplála, mint fiait
A pelikán vérével.

Annak — előbb csillag fényleít
Kevély melle baljában;
Mely szegény most! mily cserét tett! —
Kenyere is alig van.
Ott egy atya, — nem atya már —
Gyámol nélkül maradt vén,
Némán keserg a szép húszár,
Egy fának elestén.

Ott egy szép szűz, elcsüggedve,
Mint a hervadt líliom,
Csak alig él: mert temetve,
Hol sírba dült milliomm, —
Eltemetve van most már ott
Választottja szívének,
Kiben öszve gyilkoltatott
Boldogsága éltének.

Ott egy másik, — hah! fertelem!
Oh természet, fordúlj el!
Ily gyalázat, — ily sérelem, —
Emberiség borzadj fel!
Ott egy másik, nem asszony még,
Leány sem már, — sorsában
Kétségbesve — bosszúld-meg, ég! —
S elbódulván agyában,

Most is látja bomlott észszel
Marsnak dühös szolgáját,

Ki elrablá gyilkos kézzel
Szűzessége pártáját :
Virginia foglalatja
Eszét-vesztett fejének,
Kit megmentett derék atyja,
Vérét ontván szívének.

Ott egy szép hölgy — óh szörnyűség!
Első gyermek méhében —
És már özvegy, — s nem tudja még,
Sorsa mit mért mérgében ;
Halljad, szegény: bajnok híved,
Kit oly hosszan szeretnél,
De csak nem rég nyert meg szíved, —
Az nincs többé, — már nem él.

Értvén ő, hogy oda híve,
Nem küzdhetik kínjával ;
Meghal, — mert meghasad szíve,
S a mi benne, vele hal.
Egy élet felgyilkoltatván,
Így visz többet magával ; —
Ama tölgy levágattatván,
Így dült oda ágával.

Ott, hol előbb az életnek
Kénnye s kedve zsibongott,
S barátságos több nemzetnek
Víg zavarja tolyongott, —
Minden üres, pusztá most ott,
Néma, lankadt, szomorú ;

Azt, a mit Mars még meghagyott,
Éhség öli vagy a bű.

Mindenfelől kicsapának
Az ínségnek árjai ;
Mindenfelől megnyílnak
A halálnak torkai ;
Óh! és mennyit emésztének
Már az élet javából!
Mennyit, mennyit elnyelének
Az élőknek számából!

Embervértől, hányszor vala,
Hogy bíborrá levétek,
Emberélet mennyi hala,
Rajna, Duna, belétek! —
E veszélynek itt a földön
Szajna! te vagy forrása ;
Pokol-Páris! általad lön
A világnak bomlása! —

Ott egy város — csak tegnap még
Fészke boldog békének,
Most köz célja két ellenség
Neki dühödt mérgének, —
Füstbe lángba enyészik el —
Trója, te is így vesztél! —
S a kik lakták, ínségikkel
Elszéllyednek, ki még él.

Ihol egygyik övéivel,
Ki jókor megszökhetett,

Kinjává lett örömmel,
Kiket még megmenthetett,
Borzadozva tekint vissza
Füstbe menő házára,
S kiknek vérét a föld issza,
A megöltek halmára.

Itt egy asszony jön egyedül,
Egy csecsemő karjában ;
(Férje otthon a tűzben sül
Régi beteg ágyában ;)
Itt jön, — lába már nem bírja
Súlyát meredt testének,
Minthogy szeme ki nem sírja
Fájdalmait szívének ;

Elájulva öszveroskad
S magzatjával ott fekszik,
Hová éppen két lovas had
Szágúldozva igyekszik :
Hah ! s most, midőn öszvecsapnak,
Egymást vágják, nyaggatják,
S kik sebet, kik halált kapnak —
Ott — őket eltipratják ! —

Jőjj el, jőjj el, áldott béke !
Jőjj le hozzánk az égből !
A föld egész kereksege
Így kiált az ínségből.
Engeszteld a szörnyeteget, —
Hajh ! eleget dühödött !

Oszlasd a harcz-fergeteget,
A föld váltig bűnhődött.

Valamint Mars hóhérolja
E földtekét dühével,
Keblemet úgy marczangolja
Ő is bájos szemével.
Szívembe is jőjj le, béke,
Sorsot osztó szeméből! —
Szakadj lelkem kínos féke, —
Jőjj megváltás szívéből.

21. *Dal.*

Minden egyéb gerjedelem
Kihala már szívemben;
Egyedül a nagy szerelem
Él s egyre nő keblemben.
Ezen makacs indulatom
Urává lett lelkemnek;
Nincs többé már akaratom,
Szava nincs már eszemnek.
Boldogtalan, hová legyek?
Vesznem kell; mert bár mit tegyek,
Ezen dühös hatalom
Ellen nincsen oltalom.

22. *Dal.*

A kutyáktól üldöztetvén
A megrémült őz fut — fut,
Valameddig csalt vethetvén,
Bátorságos helyre jut.

Így futok én Amor elől,
 Hajh! de még sem távozom:
 Minthogy én a latort belől
 Kebelemben hordozom.
 Ugy tesz Amor zsákmányával,
 Mint a hiúz prédájával:
 Rajta csügg és úgy víjja,
 Míg életét kiszíjja.

23. Dal.

Balgatag én! nem védettem
 Ő ellene szívemet,
 Midőn tán még megmenthettem
 Boldog békességemet.
 A mit az ész tilalmazott,
 Én arra nem ügyeltem,
 S a méreg elhatalmazott,
 Melyet magam neveltem.
 De késő most elmélkednem;
 Csak az a mód menekednem,
 Hogy tűzemben, mely emészt,
 Ő is vegyen egy kis részt.

24. Dal.

A szerelmes gondolatok
 Egymást váltják fejekben;
 A szerelmes kívánságok
 Egymást tolják szívemben.
 Azok, elme szüleményi,
 Az ész előtt becsesek;
 Ezek, a szív érzeményi,
 A szív előtt kedvesek,

De! — sem elmém gondolati,
 Sem ti, szívem kívánati,
 Nékem már nem kelletek, —
 Mert néki nem tetszetek.

25. *Dal.*

A föld egész kerekében
 Sohol sincs oly rengeteg,
 Melynek vadon sűrűjében
 Laknék egy oly szörnyeteg,
 Kiben oly vad szív dobogna,
 Érzéketlen és kemény,
 Hogy semmi rajta ne fogna,
 S ne lenne benn érzemény:
 Mint a milyen szíve annak,
 Kiért haszon nélkül vannak
 Sírva tenger könnyeim, —
 Írva halom verseim.

26. *Dal.*

Természetnek éltetője,
 Ki lehelled lelkiünket!
 Mennynek, földnek teremője,
 Ki alkotod szívünket!
 Az enyémet mért formálád
 Ily érzékeny agyagból?
 Mért hogy inkább nem csinálád
 Az ércz-kemény vas-tagból? —
 Bocsáss meg az esztelennek,
 Ura ezen nagy mindennek!
 Azt ítél, ne engemet,
 Ki elvéé eszemet.

27. Dal.

Ott, a hol én nevelkedtem,
Egy dombról egy patak folyt;
Hányszor ott nem estvéledektem! —
Éltem akkor boldeg volt.
Vígan, mint a völgy öblében
Ama patak csordogált,
Az ártatlanság ölében
Életem úgy folydogált.
Ez idők az örökségbe,
Mint a vizek a mélységbe,
Lefolytanak. — Halandó!
A jó hamar múlandó.

28. Dal.

Hogy vonhatja félholt testem
Szörnyü súlyát életemnek,
Ha már attól távol estem,
A ki lelke testemnek? —
Te vagy lelke tetememnek,
Csak általad élhetek;
Te vagy tárgya mindenemnek,
Nélküled nem lehetek.
A szerelem indulatját,
A szerelmes állapotját
Nincs a ki megfejthesse;
Maga magának mese.

29. Dal.

Ha ki talán nem értheti
Szívemnek mély érzését,

Balúl teszi, ha neveti
 Bús lantomnak nyögését.
 Ne nevéssen, — hálálkodjék,
 Ha nem érzi gyötrelmim;
 Ne nevéssen, — sajnálkodjék,
 Ha nem érzi szerelmim.
 Ha ád Amor, adjon sokat;
 Jóból, rosszból nagy kortyokat.
 Értsd, ki érthetd szavamat, —
 Értem én jól magamat.

30. Dal.

Az idő mindenén kifog,
 Vele minden múlandó;
 S ha változó minden dolog,
 Tán gőgje sem állandó? —
 Üt óra, mely megolvasztja
 Szíved, szívem bálványa!
 A természet, bár halasztja,
 Adóját megkívánja.
 Ha te majd ezt lefizeted,
 Ínségem elítélheted:
 Akkor talán majd megszánsz
 S imádóddal jobban bánsz.

IV. ÉNEK.

Midőn csendes felségében
 A fél világtól megvál
 S a tengernek kebelében
 A dicső nap alá száll;

S elborítván a világot
Az éj komor sátora,
Ellepi a mennyországot
A csillagok tábora:

Akkor ég, föld, víz elcsendül
S napkelet, napenyészet;
A nyugalom ölébe dül
Az egész nagy természet.
Minden állat: járó s úszó,
Az okos és oktalan,
Szelíd és vad, mászó, csúszó,
A szólló s a szóitalan;

A rengeteg lakosai,
A nagy mint a kicsiny nem;
A levegő madarai,
A sas mint az ökörszem;
Sőt az, a mi nem is lehell,
Nappal mégis bántatik,
Éjjel az is nyugalmat lel,
Éjjel mégis nyughatik.

Éjjelenként senkit sem nyom
A nappalnak igája:
Egyedül én, (fene sorsom!)
Amor kínos szolgája,
Egyedül én nem lelhetek
Éjjelimben nyugalmat!
S a mi több: nem remélhetek
Mind ezekért jutalmat.

Az indulat tetememben
 Egy volkánként dühödvén,
 S a vérző szív kebelemben
 Gyötrelmivel küszködvén,
 A szabadba kilódulok, —
 Nem enyhülést találni :
 Mert én soha nem gyógyulok —
 Hanem kínom táplálni.

Ekkor dühös indulatom
 Tétova hajt engemet,
 Tüskén, bokron, — míg birhatom
 Csüggedező testemet.
 Könyben úszó két szememmel
 Csillagomat vizsgálom ;
 S a teremttől életemmel
 Könyörögve kínálom.

Átkozom a helyet s időt,
 Melyben őt megpillantám,
 Ki bájjal fejemre nőtt, .
 S ily pokolként halmoz rám.
 Ha már ügyem, a míg élek,
 Nem változik meg soha ;
 Válgatok el, test és lélek! —
 Ily sors több, mint mostoha.

31. Dal.

Nem nyomhatván el tüzemnek
 Ki-kicsapó lángjait,
 Hátra hagyom szerelmemnek,
 A hol járok, nyomait :

Nevét szerte írogatom
A bükk s hársfák kérgére,
S mindenütt megtanítgatom
Az echókat nevére.
Kivüle, ha keservemet
Nyögöm, minden szán engemet;
A szirtek megindúlnak,
És utánnam jajdúlnak.

32. Dal.

A kegyetlent feiejthetni
S kiverhetni fejemből,
Az ő képét fejtegetni
Kezdem immár szívemből:
Haszontalan törekedtem,
Semmiként sem lehetett;
Mert a szívem, ah érzettem,
Bele majd megrepedett.
Előbb megég tehát a jég,
Megfagy a tűz, bomlik az ég, —
Előbb porrá hamvadok,
Mint sem rajta kiadok.

33. Dal.

Minden tárgyban őtet látom,
Minden hangban őt hallom,
S valahányszor számat tátom,
Mindannyiszor őt vallom;
Éjjel, nappal őt ohajtom,
Őt szomjúzom, éhezem;
Ébren, alva őt sohajtom, —
Mindenben őt érzem;

Őt foglalják gondolatim,
Őt tárgyozzák kíváнатim ;
Egy ő, mint egy istenem,
S egy magában mindenem.

34. Dal.

Őt kérem a teremtőtől
És minden hatalomtól,
Őt kérem a levegőtől
S minden elementomtól.
Ha enyém ő, — hát rabságom
Be gyönyörű nyereség!
Ha enyém ő, — szabadságom
Áldott, boldog veszteség! —
Hunniának, sőt magának
A természet országának
Hatalmában olyan kincs,
Mely őtet felérje, nincs.

35. Dal.

A virágok szép nemében
A rózsza legjelesebb ;
A csillagok seregében
A nap legfelségesebb.
Ily szép virág a szerelem
Az életnek kertjében ;
Ilyen nap, ily fejedelem
Az örömök egében.
Boldog, kinek e nap fénylik,
Kinek ez a rózsza nyílik!
E nélkül a kert csak gaz ;
Ama nélkül nincs tavasz.

36. Dal.

Bizonytalan lépésimet
Akár merre indítom ;
Harmatozó szemeimet
Akár hová fordítom :
Már ott a bú, hogy ködével
Mindenenek borítson,
Hogy sem hely, sem tárgy ékével
Engem fel ne vidítsen.
Ily nehéz az én életem !
S mégis nem csak hogy szeretem ;
Sőt — ki rám ily poklot mért,
Még áldom is kínoméért.

37. Dal.

Még csak benned reménységem,
Józan ész, légy orvosom !
Szerezd vissza egészségem,
Melyet elvett gyilkosom,
A szerelem, ki mellembe
Tüzes mérget önt vala.
Nézz csak bele, itt szívembe, —
Itt lakik a nyavalya.
Mondj orvos szert, mondj szert, óh ész !
Mely által e méreg kivész. —
De te vállat vonítasz ?
Óh hát meg nem gyógyítasz.

38. Dal.

Itt a tenger habjaival
Elegyítvén siralmim,

S a havasnak szikláival
 Közölvén aggodalmim,
 Az ő nevét sohajtozzák
 A tengernek szelei;
 Az ő nevét visszhangozzák
 A kősziklák szűzei.
 Itt neve négy betűjében
 A tengerpart fővényében
 S a mohos kőfalakban —
 Kínom s titkom imitt van.

39. Dal.

Immár mennyit nem szenvedtem,
 Mióta megesmertem!
 Áldozatot mennyit tettem!
 S mind ezekért mit nyertem? —
 Bús szívemet enyhítené,
 (Bár tüzem nem oltaná)
 S lelkemet felderítené,
 Ha vagy egyszer mondaná:
 «Szánom sorsod, óh te szegény,
 Szerelmedben beteg legény.
 Fáj nekem, fáj gyötrelmed,
 Noha nem bánt szerelmed.»

40. Dal.

«Elmédet hát mért bocsátod
 Tilosomba szünetlen,
 Boldogtalan, ha már látod,
 Hogy nem esik büntetlen,
 Onnan szedett eledellel
 Táplálgatni szivedet?

Édes ugyan, a mit ott lel,
De az öldös tégedet?»
Elképzelém életemet,
Ha szeretne ő engemet;
S az ész ekként dorgála; —
De semmit sem használa.

V. ÉNEK.

A nap éppen alkonyodott,
S én a völgynek felette,
Egy szint oda csavarodott
Kis csermelynek mellette;
Tövében egy vén tölgyfának,
Ott ültem a fű között,
Melyet szellők ingatának,
S a patakvíz öntözött.

Az erdő elkomolyodott,
Melynek valék szélében;
S minden állat lenyűgódott
A zöld sűrű csendében.
Elnémúltak a bereknek
Zengedező lantosi;
Eltűntek mind a réteknek
Nappali sok lakosi.

Mély csendesség uralkodék,
Csak a Zephyr susogott;
S mint a völgybe kanyarodék,
A patakvíz bugyogott,

S egy gerlicze ott nem messze
Egy száraz fán nyögdécselt;
Egyébnek már nem volt nesze,
És nem adott élő jelt.

Én ott ültem és fejemet
Bú-bánatnak eresztém,
S könytől dagadt két szememet
A nyögőre meresztém.
Eltűnt ez is nem sokára —
Magam valék végtére
Indúlatom prédájára
És marczangló kényére.

S Amor engém mint zaklatott
Hajh! mint tépte kebelem!
Hozzá s vissza mint szaggatott, —
Szörnyű, miként bánt velem!
A hány fűszál, annyi kinnak
Közötte fetrengtem ott;
S mirígyiben fájdalmimnak
Szívem majd meghasadott.

A természet megindúlva
Szánni látszott ügyemet;
Vidámsága elborúlva
Szinte gyászolt engemet:
Komor felhő terjeszkedett
Az ég vidám kékjére;
Setét fátyol ereszkedett
A föld kies zöldjére.

Az éj szelíd asszonyának
Képe ködben lábbogott ;
A csillagok elhúnyának,
Egy kettő ha pislogott.
Bús fúvalmak támadának,
Az ég könnyét hullatá : —
A természet hív fiának
Sorsát ekként siratá.

41. Dal.

Ti a világ kezdetében
Támadt hegyek és völgyek !
S ti több század szélvészében
Görbedt, csonkúlt vén tölgyek !
Életemet esméritek,
Értétek-e már azt ti,
Panaszimból vélhetitek,
Hogy így szenvedt valaki ? —
Emlékezem Petrarcára,
S *Hella* dicső leányára —
Szenvedtek ők eleget ;
De még sem ily szörnyeket.

42. Dal.

Ha elmémnek gondolatit
Versekbe úgy szedhetném,
És szívemnek indulatit
Szóval úgy kiejthetném ;
Mint azokat a fejemben
A szerelem termesztí,
S emezeket kebelemben
Szüli s bele rekeszti :

Hát minden szív ömledezne,
 Ezer édes kint érezne,
     S megesmervén szívemet —
     Mecsajnálna engemet.

43. *Dal.*

Az ész váltig értekezett,
     Sorsomon mint fordítson,
 Halljuk! halljuk! mit végezett:
     «Nincs, a ki meggyógyítson;
 A szívében ily betegnek
     Sehol sincs segedelem;
 Ellenmérge ily méregnek
     Csak a vizsontszerelem.»
 Átkozom a történetet,
 Melyben vettem a kezdetet! —
     Fonalamnak fogj ollót,
     Óh Parca, s tégy velem jót.

44. *Dal.*

Csömört okoz a társaság
     Az én beteg szívemnek;
 A kietlen magánosság
     Elíziom lelkemnek;
 Hol semmi nem mozog, nem él,
     Hol egy madár se mulat;
 Hol egyedül a szív beszél,
     Ha tépi az indulat:
 Ott szeretem andalogva,
 A bú karján nyavalyogva,
     Táplálni az édes kint,
     Valamíg az éj nem int.

45. Dal.

Ha tudnám, hogy békességem
Soha meg nem térendő;
S az én kedves ellenségem
Mind örökké győzendő:
Ennen kezem kergetné ki
Lelkemet fogházából,
Hogy lenne már béke néki,
Szabadúlna kínjából.
De biztat egy remény mindég,
Hogy bal sorsom megfordúl még;
S hogy nékem a jövőndő
Még rózsákat termendő.

46. Dal.

Ha majd a bú, mely testemet
Napról-napra hervasztja,
Nem sokára életemet
Egészen elfogyasztja,
S engem majdan egy keskeny sír
Mint hamvat magában zár,
Susogd minden szívnek, Zephyr,
A ki sírom mellett jár:
«Egy gögös szív keménysége
Lett e hívnek kora vége;
S ha ez sorsa egy hívnek,
Jobb repdezni a szívnek.»

47. Dal.

Sok s nagy, a mit szenvedek én!
Az avúlt kín új kint szül;

De mind ez ő érte lévén,
 Nincsen édesség nélkül.
 S a sors bár mi szerencsével
 Kecsegtessen engemet,
 Most nehezen cserélem el
 Édes kínos életemet.
 S ha már abban tellik kedve,
 Hogy így éljek epekedve :
 Szilaj kedvét tölthetnem,
 Gyönyörűség szenvednem.

48. Dal.

A hajavány olajfáknak
 Járván csendes békében,
 Lelkem iszonyú csatáknak
 Forog vesztő dühében.
 A hajdani századokban
 Egy olajág mit nem tett!
 Ellenkedő országokban
 Békességet szerezett :
 S most egy olajerdő nékem
 Meg nem szerzi békességem!
 Meddig tart e szomorú
 Létem dúló háború?

49. Dal.

Meddig tart még tehát e harcz,
 Melyet velem kezdettél?
 Hát nem elég kemény a sarcz,
 Melyre immár kénztettél?
 Megveted, gőgös ellenség,
 A természet törvényét :

Szívgyilkoló kegyetlenség!
Nézd inségem örvényét.
Add, óh add meg békességem,
Édes kedves ellenségem! —
Ezer bennem már a kár;
Egygyezzünk meg végre már.

50. Dal.

Szív- s lélekben beteg lenni
S nem akarni gyógyúlni;
Hanyatt-homlok törbe menni
És vesztének indulni;
Szeretni az ellenséget,
Sőt imádva tisztelni
Azt, ki szerzi az inséget,
Sőt inséget ölelni: —
Észt vesztő baj a szerelem;
S hogy ha nem jó segedelem,
Életemnek fonala
Ketté szakad általa.

VI. ÉNEK.

Szerelem-e az, avagy nem,
A mit érzek keblemben? —
S vajjon, ha ez nem szerelem,
Hát mi lakik szívemben! —
Ha jó, miért oly bánatos,
Annyi kínba mért tellő? —
Ha rossz, mért oly kívánatos,
Mért oly édes, oly kellő? —

Ha nyavalyám kedves nékem,
 Mért vádolom sorsomat?
 Mit jajgatok? — Ha pedig nem,
 Mért táplálom kínomat? —
 Szívem tüzét, ha fájdalmas,
 Mért szeretem bojtani?
 Ha pediglen nem ártalmas,
 Mért kívánom óltani? —

Ha fájlalom gyötrelmemet,
 Mért szeretem, hogy élek?
 Ha megúntam életemet,
 Korán halni mért félek? —
 Mennyet, poklot ki zavar így? —
 Amor ez a nagy mester;
 Amor ez az édes mirígy,
 Az ily lator, patvar szer.

51. Dal.

Midőn a hold világában
 A patakot kísérem,
 S egy tünemény formájában
 Alakját megesmérem;
 S ötet reám szerelmesen
 Mosolyogni képzelem,
 S úgy tetszik, hogy kegyelmesen
 Beszélget ott én velem: —
 Egek, mely nagy boldogságom!
 Tartana bár kábaságom! —
 A káprázat eltűnik,
 S boldogságom megszűnik.

52. Dal.

Azt kérdezed, óh barátom,
Milyen az én életem? —
Még most is a régi terh nyom.
S avúlt lánczom zörgetem.
Még most is a szerelemnek
Kínos horgán rángódom,
S a reménynek s félelemnek
Habjai közt hánykódom.
Szívem harcza folyton foly még:
Csak az vagyok, a ki valék,
S az maradok, míg élek,
Bár mi sorsot cserélek.

53. Dal.

Minden inkább lehetséges,
Mint sem hogy mást szeressek;
Hogy én beteg, egészséges
Más szív által lehessek.
A tengerek kiapadnak,
És a halak repülnek;
A csillagok leszakadnak,
S a hegyek elterülnek;
A múlt idő meg vissza tér,
Bárány s farkas egygyüvé fér,
Az oroszlán nyúlat szül —
Midőn szerelmem meghül.

54. Dal.

Ha oly makacs ellensége
A sors boldogságomnak,

Hogy egygyütt lesz búmban vége
 Életemnek s kínomnak:
 Legalább, ha már nem élek,
 Akkor szánj meg engemet,
 Oh isteni, áldott lélek,
 Ki feldúlád életemet! —
 Mert bár késő lesz már akkor,
 Érzi tán azt mégis a por,
 Melylyé válik ez a szív,
 Mely a síron túl is hív.

55. Dal.

Ha mindennek felosztását
 A külömbség szerezi,
 Az egész nagy teremtetést hát
 Szívem elként felezi:
 Egygyik része, melyben ő van;
 S ebben vagyon minden kincs,
 Mi csak lehet száz világban:
 Másik része, hol ő nincs;
 Ez únalmas és szomorú,
 Minden nyomban halavány bú,
 Csömör, méreg s átok van; —
 S én itt élek — pokolban.

56. Dal.

Mint a napnak sугárai
 A ködöt megszaggatják;
 Mint a szelek fúvalmai
 A tengert felforgatják:
 Húnyorgása szép szemének
 Úgy szaggatja keblemet;

S bájos hangja énekének
Úgy zavarja eszemet. —
Ez a mindenható tündér
Talán nem is halandó vér?
Másként hogyan lehetne,
Hogy velem így tehetne? —

57. Dal.

Gyermekségem szép idei,
Be hamar elmúltatok!
Életemnek örömei,
Be rövidek valátok! —
A tavasznak virágai,
Leveleik a fáknak,
Erdők s berkek víg hangjai,
Vígsgái a világnak, —
Mind megfordúl bizonynyára,
Mindennek megtérül kára:
De ti soha, soha sem! —
Utánnatok mit késem?

58. Dal.

Óh epedő kívánatok!
Kik szívemnek tüzébe
Emésztődtek, — lopódjatok
Szűz mellének jegébe.
Oh szomorú gondolatok!
Kik elmémnek ködébe
Borongatok, — tódúljatok
Agya vidám mennyébe:
Vidúlást tik ott nyerhettek,
S tik enyhülést ott lelhettek; —

Ti, ha jegét töritek,
S ti, ha eszét győzitek.

59. *Dal.*

Önmagával vagdalkozni,
Nyúgalmat nem lelhetni;
A vadsággal barátkozni,
És bújdosni szeretni;
Szív és lélek nélkül élni,
Húlni, fúlni, olvadni;
Csüggedezni, majd aléltni,
S halálosan lankadni;
Az örömből mérget színi,
Éjjel nappal sírni ríni, —
A ki szeret, ezt nyeri:
Rabját Amor így veri.

60. *Dal.*

Gyűlölöm én a világot,
Az emberi nemzetet;
Gyűlölöm a vígaságot,
A szerencsét, életet.
Gonosz Amor! mire kénted
A halandó szíveket!
Kegyetlen, és nem tekinted
Töredékenységeket! —
Mi kell hát még? ha únalom,
Kín, gyöttelelem, bú s fájdalom
Minden, a mi bennem van,
S kívülem a világban.

VII. ÉNEK.

Két szeme, szép arczúlatján,
Két ragyogó tüzes nap,
Mint az az ég boltozatján,
Kitől minden éltet kap.
Bámúlandó nagy művében
Mind az mind ez ; és a tűz,
Mely mindenik kerekében
Fénylik, ragyog, csudát űz.

A mit minden kikeletkor
A földdel a nap mivel,
Szeme minden tekintetkor
Azt cselekszi a szívvel :
Az felolvaszt havat, jeget
S béhat a föld keblébe ;
Ez meggyújtván a szíveket,
Bélő azok mélyébe.

Ama, széles e világot,
Midőn kél, felébreszti ;
Ez, az egész társaságot
Felderíti s éleszti ;
Az, az égnek szép kékjéből
Terjeszti sugárait ;
Ez, szebb fejtér- s feketéből
Lövelli ki nyílait.

Midőn a nap közeledik,
A zordon tél enyészik,

Minden újra nevelkedik,
 Új fű s virág tenyészik;
 Szeme, midőn szép képében
 Közelebbről szikrázik,
 A nézőknek kebelében
 Új érzemény csirázik.

A nap heve a vizeket
 Néha nyárban apasztja,
 S kiszáraitván a nedveket,
 A fát, füvet lankasztja:
 E két szem is a lelkeket
 Megragadja bájával,
 És meggyújtván a szíveket,
 Megemésztí lángjával.

A mióta kivált az ég
 Az örök éj méhéből,
 Ily egy pár szem nem jöve még
 A teremtő kezéből.
 E két szemnek forgásától
 Függ a sorsa éltemnek,
 Mint a napnak járásától
 Léte fogya mindennek.

61. Dal.

Hirdesd, nyelvem, érdemeit
 Az isteni kegyesnek!
 Zengjed, lantom, kellemeit
 Az imádott kedvesnek! —
 Az ő kegyes, jó s nagy szíve
 Az erkölcsök temploma;

Az alkotó legszebb míve,
Nemem bájos ostroma.
Egy sincsen több olyan mint ő,
Az ő lelke a teremő
Legédesb lehellete:
Hogy lehellé, szerete.

62. Dal.

A hol ő van, csudálatos!
Felderül a kedvetlen;
Hajlandó az akaratos,
Meglágyúl a kegyetlen;
A harag lecsillapodik,
A vadság megszelídül;
A bú s gond elmosolyodik,
A fajtalan tűz kihűl;
A méreg megédesedik,
Minden terh megkönnyebbedik,
Szendereg a fájdalom, —
Egek! mi nagy hatalom?

63. Dal.

A hol ő van, bámúlandó!
Minden nagyság meghajúl,
A csapodár ott állandó,
Az irígység ott megfúl;
A fösvénység adakozik,
Elkésik a siető;
Szép a jóval barátkozik,
Hitet szeg a szerető;
A bölcs ott megtébolyodik,
A betyár megjózanodik,

Nem csúsz oda únalom, —
Egek! milyen hatalom?

64. Dal.

A hol ő van, — nézd a fákat
S virágokat, — milyen báj!
Szerelmet és Gratiákat
Lehell ott az egész táj:
Nincs tél, örök ott a tavasz,
Megtér ott a csalfaság;
Igazzá lesz ott a ravasz,
Megsimúl a durvaság;
A vén neki tüzesedik,
Az ifjú meglelkesedik,
De zendül a nyugalom, —
Egek! mi nagy hatalom?

65. Dal.

A hol ő van, — hihetetlen —
Hajh! voltam ott, — láttam én:
Érez ott az érzéketlen,
Kinek kéreg van szivén;
A bajnok megfélemedik,
A bátor ott be gyáva;
A büszke nem kevélykedik,
Nem kérkedik a páva;
A habozó állapotodik,
Az ész összezavarodik,
Virággá lesz minden gyom, —
Egek! milyen hatalom?

66. Dal.

Valahányszor szeme pillant,
A nézőnek fejéből
Mindannyiszor el-elillant
Valami az eszéből.
Ez az a kedves ellenség,
Kit annyira szeretek,
S békét tőle, kérleld óh ég!
Semmiként se nyerhetek.
Szemek! vallom hatalmatok:
Immár óh ne harcoljatok!
Nincs többé mit nyernetek;
Többet már nem veszthetek.

67. Dal.

Akár mennyi jeleseknek
Seregében múlatoz,
Valamennyi kellemeknek
Fényére ő homályt hoz.
Ezerek közt is legelső,
A szem csak őt nézheti,
Sőt mindenütt egygyetlen ő,
A többit eltünteti.
Az éj tenger csillagai,
Midőn a nap sugárai
Reggelenként érkeznek,
Előttök így rejteznek.

68. Dal.

Sok országot mosó tenger
Választja már őt tőlem;

Hegyek, hová a sas nem mer,
 Rejtik őtet előlem.
 De hajh! ez nem orvosolja
 Nyavalyáját lelkemnek;
 Sőt dühösbben ostromolja
 Indulatját szívemnek.
 Bár mi messze fussak tőle,
 Nem bújhatok el előle! —
 Sem eszem, sem negédem
 Ellene nem segédem.

69. Dal.

Ércz-szíve megvehetetlen,
 Szünjete meg, könnyeim!
 Vad elméje győzhetetlen,
 Hunjatok el, tüzeim!
 Nem indítja szenvedésem,
 A keserű siralom;
 Sikeretlen könyörgésem,
 Nincsen benne irgalom!
 Közepette siralmimnak
 És hegyette kínaimnak
 Szíve kevélyen úgy áll,
 Mint egy havasi kőszál.

70. Dal.

A hol ő van, ott Amornak
 Íves, nyílas udvara,
 Amornak, ki minden kornak,
 Nemnek s rendnek patvara;
 S minden szívtől uzsorával
 Szedegeti a vámot;

S a gőgösre szép módjával
Reá veti a hámot.
A ki Amort megvetette,
Vagy Amort elfelejtette,
Imádja ott hatalmát
És sohajtja irgalmát.

VIII. ÉNEK.

Itt — a komor enyészetnek
Borzasztó bús honjában,
Minden földi rettenetnek
Fojtó, zúzó markában,
Hol a havas kőszálai
Az egekig merednek,
S feneketlen nyílásai
A poklokra dőlednek ;

Hol a fenyők sudarában
A felleg megakadoz
És a bérczek homlokában
Darabokra szakadoz ;
Hol a szirtek fenyegetnek,
Hogy fejemre roskadnak,
S dörgő vizek ijesztgetnek,
Hogy magokkal ragadnak ;

Hol a havas üregiből
Habzó vizek húllanak,
És a fenyvek töveiből
Gyökereket rántanak ;

Hol a vadon rengetegben,
Ha egy szikla legördül,
Hosszan morgó fergetegben
Az egész táj megdördül ;

Itten, a hol minden felől
Egy egy örvény tátogat,
S alúl, felül, hátúl, elől
Iszonyú tárgy borzogat ;
Hol az örvény fenekébe
Örök vak éj borong még,
Mert a vad fák sűrűjébe
Nem tekinthet le az ég ;

Hol a barlangok gyomrai
Félelmesen korognak,
S a haragos víz habjai
Dühösködve locsognak ;
Hol a setét üregekből
Veszedelem kandikál,
S a forgó-szél a bérczekből
Csoportokat hajigál ;

Itt, hol Flóra fél múlatni,
Hol csak fenyő van s moha,
S embernyomot nem láthatni,
Hol kikelet nincs soha ;
Itt, hol minden szorongató,
Kietlen és szomorú,
Pusztá, komor, irtóztató,
Sivatag és szigorú ;

Hol a szikla-hasadékban
A skorpiók fészkelnek,
És a kőpor-omladékban
Kígyók s gyíkok fülelnek ;
Hol az éjszak szélvészei
Ordítanak s üvöltenek,
S az éjnek ijedelméi
Félelmet terjesztenek ;

Hol a hegyek omladéki
A hold bús világában,
Mint egy világ romladéki
A teremtés hamvában,
Úgy fekszenek, — s borzadással
Töltik meg a szíveket,
Minthogy minden vég-romlással
S temetéssel fenyeget ;

Hol a hollók károgása
A vidéket rettentí,
Hol a sasok kiáltása
Az útast megdöbbenti ;
Hol a baglyok keservesen
Huhogják panaszokat,
És az echók félelmesen
Sokszorozzák hangjokat : —

Itt bújdosom, itt tévelygek
A rengeteg torkában,
Hágok, mászok és szédelygek
Szívem fanyar kínjában ;

Itt hurczolnak kímélletlen
 Amor és Mars engemet ;
 Itt emésztí a kegyetlen
 S üldöző sors létemet.

Itten érzem, a mit érzett
Hella dicső leánya,
 Midőn szíve mélyen vérzett,
 Hogy *Phaon* őt nem szánja : —
 A mit *Laura* éneklője
Valcluzában érezett,
 S *Juliának* szeretője,
 Hogy *Clarensban* könnyezett.

Itten sírom patakokban
Orpheus vérkönnyeit ;
 Itt zokogom bús hangokban
Abeilard keserveit ;
Dido szilaj fájdalmának
 Itt érzem dühösségét ;
Hunnia szép leányának
 Itt sínlem keménységét.

Szívem küzdő indulatja,
 Hajh ! mint gyilkol engemet !
 A féltés vad gondolatja
 Hajh ! mint tépi keblemet !
 Nagy cseppekben az inségnek
 Verejtékét izzadom,
 És sohajtván, a vidéknek
 Sorsomat tudtár' adom.

Az ifjúság kelleméit
Itt húllatja természetem;
Az életnek örömeit
E nagy sírba temetem.
Az okosság törvényei
Megnémúltak fejemben;
A jövőendő reményei
Haldoklanak szívemben! —

Még csak egyre kérlek téged,
Ura s atyja létemnek!
Hogy csak addig tessék néked
Nyújtani végét éltemnek:
Míg még egyszer megláthattam
Ötet, lelkét lelkemnek;
Hogy hív valék, megmondhattam, —
S legyen vége létemnek.

71. Dal.

Édes, kínos emlékezet,
Oh Badacsony szürete!
Múlatságos gyülekezet,
Te rabságom kezdete!
Ott tudtam meg, ki légyen ő,
S mi légyen a szerelem;
Amor nyila miként sebző,
S mi az édes gyötremelem.
Nem úgy mentem, a mint jöttem;
Nagy különbség volt közötttem,
A ki valék az előtt,
S a ki lettem, látván őt.

72. Dal.

Szívemnek mély fenekébe
Lévén képe szakasztva,
És agyamnak velejébe
Édes neve olvasztva,
Lehetetlen rá verődnöm
Egy kis nyúgodalomra ;
S búmat csalva rá törődnöm
Bár vagy rövid álomra :
Hogy vagy azért enyhülhetnék,
Hogy könnyebben szenvedhetnék.
Soká nem is viszem már,
Mert mindenben van határ.

73. Dal.

Kinek egyszer kebelében
A szerelem lángba csap,
Annak bajos életében
Ritkán virrad nyúgodt nap.
Ifjú! ki a szerelemnek
Benned érzed szikráját,
Őrizd, engedj intésemnek,
Őrizd jól szíved táját!
Mert ha benned ez lobbot vet,
Elöl minden életkedvet ;
Az öröm fut előled,
Nyomorék lesz belőled.

74. Dal.

A bal sorsnak bús fellege
Mint borítja egemet!

A szerelem fergetege
 Miként dúlja létemet !
 Itt panaszlom kőnek fának
 Boldogtalanságomat ;
 Kő s fa talán megszánának,
 Ha értenék jajomat.
 A lélek feloldójának
 S bajától megváltójának
 Itt únszalom oltalmát ;
 De nem nyerem irgalmát.

75. Dal.

A havasnak oldalában
 Keletkező patak te !
 Mely a fenyők homályában
 Búsan zúgva szakadsz le,
 És tétova csavarogva
 Fába, szirtbe ütődöl,
 Míg küszködve és zokogva
 A tengerbe vergődöl : —
 Képe vagy te életemnek,
 Mely temérdek sérelemnek
 Törít lelvén útjában,
 Zokog kínos folytában.

76. Dal.

A fecskék elköltöztenek,
 Húll a fának levele ;
 A víg dalok megszűntenek,
 Erdő s mező bús bele ;
 A rét fakó térségein
 Száraz füvek suhognak :

A vén tölgyek gerébein
 Csókák s varjak kárognak :
 Közelget az év-enyészet,
 Haldoklik a szép természet! —
 Így hal szívem fenekén
 A remény, — így halok én.

77. Dal.

Éjfél vagyon, — nem alhatom —
 Komor az éj s fekete ;
 S dühösködő indúlatom
 A szabadba kergete :
 Szemmeredve nézek bele
 Az éj setét kormába ;
 Űvölt a mord éjszak szele
 S kapkod fejem hajába.
 Szívem sebét tapogatom,
 S kételkedve azt forgatom :
 Mit volna már jobb tenni ? —
 Így lenni, vagy — nem lenni ? —

78. Dal.

Hah! mely szörnyek a bajaim,
 Mely mérgesek sebeim ;
 Mely nehezek a napjaim,
 Mely kínosak éjjeim ? —
 A sohajtás kebelemből
 Mely sűrűen szakadoz ?
 A keserű könny szememből
 Mily özönben áradoz ? —
 Mint nyomnak az aggodalmak,
 Mint edzenek a siralmak ! —

Egek! ez már több mint sok:
Ércz-egek! hát nem szántok?

79. *Dal.*

Üdvességgel áldott két szem,
Kikben Amor fészke van!
Óh! hogy ki nem beszélhetem,
A mit érzek magamban!
Hol a szó, mely kiadhatná
Csudatévő tüzetek?
Hol a nyelv, mely elmondhatná,
A mi lakik bennetek? —
A teremtő tehetségét,
A természet dicsőségét
Tibennetek csudálom, —
S töletek jó — halálom!

80. *Dal.*

Nem szeretem többé őtet,
Okát szívem kínjának;
A kevély, ki engem megvet,
Maradjon ő magának.
Vajh! mit mondék én vakmerő!
Őtet én ne szeretném? —
Van-e bennem hát oly erő,
Melylyel ezt megtehetném?
S elolthatnám-e bennem hát
A tüzet, mely boldogságát
S javát teszi éltemnek,
Tilalmával eszemnek?

IX. ÉNEK.

Nincs nyugtom, nincs békességem,
Lelket alig vehetek ;
S pedig az az ellenségem,
Kit imádva szeretek :
Feldúlá már mindenemet,
Mind szívemet, mind eszemet,
Békét nekem még sem hágy,
Végső vesztém után vágy.

A zordon tél hidegei
Borzogatják keblemet,
S az epesztő nyár hevei
Sütik főzik szívemet ;
Majd porba leheveredem, —
Majd egekig emelkedem, —
A félelem lecsapdoz —
S a remény meg felkapdoz.

Ha lehetne, mindent dúlnék,
Majd meg mindent ölelnék ;
Mest örömet meggyógyúlnék,
Majd meg új mérget nyelnék.
A fogságom nyitva, tárva,
S én mégis bé vagyok zárva ; —
Nincsen szemem, és látok ; —
Nincsen nyelvem, s kiáltok.

Az étellel tusakodom,
S élni még is szeretek ;

Fájdalmimmal nyájaskodom,
És sirok, ha nevetek.
Ily zűrzavar az életem!
S ezt csak neked köszönhetem,
Édes pokla szívemnek!
Kínos mennye lelkemnek!

81. Dal.

Ezerek közt maga lenni
És titkosan törődni;
Az örömben részt nem venni,
Keservekben edződni;
Kétségb' esni, reményleni
S magát százszor megcsalni;
Bút, kínt önnön teremteni,
A világnak elhalni:
Ily halálos veszedelem, —
Egy szép kígyó a szerelem:
Kerüld kiki okosan!
Ha kit megcsíp, oda van.

82. Dal.

A világnak vígasági
Nem derítik szívemet;
Az ifjúság mulatsági
Nem gerjesztik kedvemet:
A vígadók seregében
Búbánatnak eredek,
S az örömek örvényében
Öröm után epedek.
Így vagyok én víz szükében
A tengernek közepében;

Így fázom a melegben,
S így égek a hidegben.

83. *Dal.*

Boldog, ki a szerelemnek
Érzi tüzét keblében,
Úgy mint én azt életemnek
Érzem minden erében;
S istennéje szép szeméből
Ír hull égő sebére,
Mint a hajnal szemérméből
Harmat a völgy füvére.
Ezt mondhatni szerencsének;
Az örülhet életének;
Öröm annak reggele,
Gyönyörűség éjjele.

84. *Dal.*

Senki ötet nem esméri,
Önnön maga magát se,
Mert az ész öt fel nem éri,
Hogy helyére tehesse.
Szívem tudja csak érezni,
S őt imádni kénytelen:
De nem tudja megnevezni, —
Megnevezni képtelen.
A Scipiók, Periclesek,
Catók, Platók, Sokratesek
Diadalmát vallanák
S lánczát büszkén hordanák.

85. Dal.

Szerelemben fogamtattál,
Szerелеmtől születnél,
Szerелеmmel tápláltattál,
Szerelmek közt termettél;
A mit szemed lát, s füled hall,
(Így szól a bölcs értelem)
A teremtés valójival
Nem egyéb, mint szerelem:
Szerelem a föld, víz, tűz, ég, —
S azt te még sem esmernéd még? —
Kém!eld ki csak szívedet,
Megtanít az tégedet.

86. Dal.

Szíve tárgyát bálványozni,
Egyéb mindent megvetni;
Édesdeden sohajtozni,
Keserűen nevetni;
Akadozva beszélteni,
Színben százszor változni;
És az eszét elvesztetni,
És a sorsot átkozni;
Dicsőségre sóvárogni,
Test s lélekben háborogni:
A szerelem ilyen baj:
Valóságos pokol-faj!

87. Dal.

Nincs szívének kívánsága,
Mely engemet tárgyozna;

Elméjének gondolatja,
 Mely én reám czélozna.
 Midőn sohajt, bár kívánná,
 Hogy őt én is hallanám!
 S oly szép lévén, vajha hánná,
 Ha nem-szépnek mondanám.
 De hajh! engem számba sem vesz;
 Én felőlem kérdést sem tesz; —
 Gyűlölne, jobb szeretném;
 Ezt könnyebben tűrhetném.

88. Dal.

Egygyetlen-egy, bár ki lássa,
 Lelkében és testében;
 Egygyetlen-egy, s nincsen mássa
 A halandók nemében.
 Olyan, mint ő, nem vala még
 A nap alatt, nem is lesz;
 Ily csudát a hatalmas ég
 Maga is csak egyszer tesz.
 Fát, követ ő meglelkesít,
 Epét, mérget megédesít,
 Óh szép oka kínomnak,
 Intézője sorsomnak!

89. Dal.

Láttam őtet siránkozni,
 (Barátnéját siratta)
 És hallottam sohajtozni —
 Keblem hajh! mint szaggatta:
 Meleg hó volt ábrázatja,
 Szemöldöke szivárvány;

Szeme az est csillagzatja,
 Melle pihegő márvány;
 Láng volt az ő sohajtása,
 Felhős hajnal mosolygása;
 Gyöngyök voltak könnyei,
 Halvány rózsák színei.

90. Dal.

Hallottam én szép szavának
 Ezüst hangját zengeni;
 Philoméla panaszának
 Hangja nem oly isteni.
 A természet figyelmes volt,
 S olvadozni láttatott;
 A patakvíz lassabban folyt,
 A fatető hallgatott;
 Megszűnt minden madár dala,
 Minden Zephyr fülel vala,
 Megszűnt minden fúvalom, —
 S mosolygott a fájdalom.

X. ÉNEK.

Lehetnék bár oly éles szem,
 Mely, ha bájit érezni,
 Irigy leplén által hatna
 S minden bájt s kint láthatna! —
 Vagy lehetnék boldog lepel,
 Mely kellemet fedi el,
 Midőn reggel álmából kél,
 És szemérme szemtől fél.

Lehetnék bár a hús szellő,
 Melynek keblét nyitja ő;
 Midőn vére hevültében
 Egyedül jár kertjében! —
 Lehetnék bár egy oly virág,
 Melyre ott szép lába hág;
 Virág, melyet szép lába nyom,
 S úgy lehetne meghalnom! —

91. Dal.

A melegen és hidegen,
 Bár hol folyta életemnek,
 Rideg vagyok és idegen,
 Mert nincs honja szívemnek.
 Barlangja van a farkasnak,
 Lyukja van a rókának,
 Tanyája van a szarvasnak,
 Fészke van a gólyának:
 Csak óh! szívem az az árva,
 Kinek a mell el van zárva,
 Melyben lakni ohajtoz,
 S fogva lenni sohajtoz.

92. Dal.

Ha nem látom, többé nem ér
 Kegyeinek hatalma;
 Ha nem hallom, ismét megtér
 Szívem régi nyúgalma.
 Elfelejttem, azt gondolám,
 A nagy világ zajában;
 Tőle messze lehúll a hám,
 Hajh! de bezzeg nem úgy van:

A pont, melyben gondolatom,
Érzeményem, kíváratom
S egész létem öszvegyül,
Ő mindenütt — s egyedül.

93. *Dal.*

Hozzá fogtam százszor is már,
Hogy őt majd lerajzolom,
Nyavalyám így újjítom bár,
Orvosolni gondolom:
De bár miként iparkodjam,
Szót, színt s példát keresvén,
Akár hová gondolkodjam, —
Elégtelen vagyok én.
Nem találok színt képének,
Nincs példája szépségének:
A gyönyörű, nagy és jó —
Csak magához hasonló.

94. *Dal.*

Az a lelkes, nem tudom mi,
A mi ragyog szemedben,
Az a gyönyörű valami,
A mi fénylik képedben;
Minek nevet nem adhatok,
Mert ily szót, hajh! hol veszek?
A mit alig gondolhatok,
De szívemben érezek:
A mi mindent megédesít,
A mi mindent meglelkesít, —
Mint kínozza szívemet!
Mint üdvezít engemet!

95. Dal.

Mint szeretlek, mint kedvellek,
 Jobban, mint sem életemet;
 Mint imádlak, mint tisztellek,
 S még sem szeretsz engemet? —
 Szívem csak te éretted vér,
 Benned érzem létemet;
 Érted buzog bennem a vér,
 S még sem szeretsz engemet? —
 Dicsőítlek, énekellek,
 Áldlak, s még sem érdekellek?
 Egek! mely jól keresem;
 S még sem sajnálsz, óh még sem!

96. Dal.

Midőn Amor fészkelődik
 Bennem és új sebet váj,
 És a lélek tépelődik
 És sír, s a szív vadúl fáj;
 Ha kirakom sérelmemet
 Egy-két versnek sorába,
 S belé öntöm keservemet
 Hegedűmnek húrjába; —
 Úgy tetszik, hogy szelídülnek
 S egy parányit megenyhülnek
 Vad fájdalomi szívemnek:
 S ez szerzője versemnek.

97. Dal.

A tavasznak érkezése,
 Erdők mezők zöldsége,

A madarak éneklése,
A természet szépsége,
Mily örökre gerjesztének,
Őtet még nem esmervén,
Kényim, kedvim bételének,
Nem kívántam többet én;
A hová szemem tekintett,
Mindenütt egy öröm intett:
Láttuk egymást, én és ő, —
S eltűnt a szép s jó idő!

98. Dal.

Szívek, a kik csak nem rég is
Egymást dühhel gyűlölték,
Amor hámját utóbb mégis
Egygyetértve felölték.
Egy történet elfúhatta
A gyűlölség fáklyáját,
S ugyan az fellobbanthatta
A szerelem szikráját.
Miként bíztat itt egy remény,
Hogy ő sem lesz mindig kemény!
Hogy ő is megváltozik,
Hogy tán már is habozik.

99. Dal.

Miként örül, a mi csak él,
Minden az ő létének,
Jelét adja, bár nem beszél,
Így vagy amúgy, kedvének;
Minden állat mozdúlatja,
Minden mellnek hangzatja,

Az egész föld ábrázatja
 Az örömet mutatja :
 Csak én vagyok az az árva,
 A ki elől el van zárva
 A természet emlője,
 Öröminkek szerzője.

100. Dal.

A világból kiszakadva,
 A halállal már rokon,
 Lelkem testem elhervadva,
 Fekszem itt a hegyfokon :
 Csoportosan eregetem
 Égő pipám kék füstjét,
 S kétségesen szemlélgetem
 A tengernek ezüstjét :
 És *Sapphoról* emlékezem —
 És a sorstól azt kérdezem :
 Jó volna-e követnem ?
 Egy Echo azt mondgya : *Nem.*

XI. ÉNEK.

Most költözik tőlünk a nap,
 Lángban úszik domb és lap ;
 Bíborral van az ég festve, —
 Be gyönyörű az estve !
 Óh én lelkem ! emelkedjél,
 S repülj oda, hol ő él :
 Országokon, nemzeteken,
 Hegyeken túl s völgyeken ;

Az ég azon tája felé,
A hol a nap jön elé,
S szemérmében virradóra
El-elpirúl Auróra;
Ama szép és nagy országban,
Mely az egész világban
Nevezetes nagy népéről,
Jeles áldott földjéről.

Repülj, repülj Hunniába,
Ama kedves hazába;
A Balaton vidékére,
A Bakonynak szélére;
Ott egy major a vadonban —
Hah! látom már, amott van.
Tekintsük meg, mit mível ő,
Jer, óh! képzelő-erő! —

Gyönyörködven az estvében,
Ott sétál most kertjében,
Könnyü, feje öltözetben,
Mint a hold a ligetben,
Halk s oly gyenge lépésekkel,
Hogy a fű sem lapúl el,
Melyre az ő szép lába hág, —
Ott fű lenni — boldogság!

A virágok, melyek látják,
Illatjokat bocsátják,
S a mint lép ő, rá hajolnak —
És néki úgy hódolnak.

Szőke fürti felbomolva,
 S vállán széllye! omolva,
 Hogy Zephyrek lengedeznek,
 Pajkoskodva repdeznek.

Miként lép ő! — az istennék
 Lépeket úgy tennék.
 Szép fejét most lecsüggeszti,
 Szemét földre függeszti! —
 Mely gondolat van fejében?
 Mily érzemény szívében? —
 Kémleljük ki szép képében,
 Mi foroghat eszében:

Kebléből mély sohajtás jó?
 Egek: talán kíván ő? —
 Talán — merjem-e óh egek!
 Azt gondolni? — remegek —
 Talán azért sohajt szíve,
 A ki néki oly híve,
 Mint Petrarcha volt Laurának,
 Tengerében kínjának? —

Vigasztaló érzemények!
 Óh biztató remények! —
 Ezen boldog gondolatban,
 (Üdvességem abban van)
 Nyugodjál meg, óh én lelkem,
 Akár álom, akár nem.
 Legyen ámbár hiú álom,
 Most — valónál többet nyom.

101. Dal.

Gyakran lebeg elmém előtt
Csélcsap lepke képében
E gondolat: *felejtsd-el őt*
S nevesd kevélységében ;
De legottan megjelenvén
Ő temérdek bájával,
A gondolat, megrettenvén,
Nyomorúlt légy-halált hal.
Minden imily akaratot,
Okoskodó ész-rajzatot
Így aláz-le kelleme,
Így ver agyon érdeme.

102. Dal.

Mondd meg, miként gondoljalak,
Bámúlandó szép tündér !
Hogy elmémmel megfogjalak,
Lelkem hozzád fel nem ér.
Mondd meg, miként érezzelek,
(Ha szabad azt kérdeni)
Mondd meg, minek nevezzelek,
Óh te, több mint isteni ! —
Esmerd igaz mivoltodat,
Esmerd meg hát nagyságodat
Az én kicsinységemben,
Tökéletlenségemben.

103. Dal.

Vizen, földön és az égben
Minden hang elenyészett,

Néma, csendes békességben
 Szendereg a természet;
 Csak én, szegény! nem alhatom: —
 A bú tépi keblemet;
 S győzhetetlen indulatom
 Ostromolja lelkemet.
 Óh sovárgó kívánságok!
 Dühösködő indulatok!
 Hát itt sincsen még határ? —
 Őljetek meg inkább már.

104. Dal.

Volt egy idő, hogy könnyemet
 Csak az öröm folyatta;
 Hogy virágzó tetememet
 Csak az öröm mozgatta;
 A szerelmet nem esmervén
 Arany szabadságomban,
 Öröm-cserék közt éltem én
 Vig ártatlanságomban. —
 A szív s lélek szabadsága
 Éltünk legfőbb boldogsága:
 Mihelyt fogva e kettő,
 Boldog óra több nem jó.

105. Dal.

Hol a szívben fészket rakott
 Amor, ez a jó madár,
 Törvénytelen, dölyfös úr ott,
 Mint a török vagy tatár.
 Az ész hármint ostromolja,
 Onnan ki nem űzheti;

Sőt, midőn meg sem gondolja,
Országát elvesztheti.
Rettenetes fejedelem,
A ki ellen nincs védelem :
Két tavasz múlt és egy nyár,
Hogy én rabja vagyok már.

106. Dal.

Megláttam őt, — s kebelemben
Egy tűzforrás fakadott,
Mely az egész tetememben
Sebesen eláradott.
Nem jártam így életemben :
Minden ér megdagadott,
S mind testemben, mind lelkemben
Zenebona támadott ;
Nyelvem számban kővé vála,
S mint a füvek vékony szála,
Ha hirtelen szélvész lett,
Minden tagom remegett.

107. Dal.

Úgy lebegett ő szüretkor
A tánczolóknak sorában,
Mint a Zephyr szürkületkor
A rét szélte-hosszában,
Mely nemes volt mozdulása,
Mely felséges lépése,
Mely gömbölyű fordulása,
Milyen könnyű lejtése ;
Teli keble mint pihegett,
Rózsaszája mint lihegett, —

Hajh! midőn így tánczola,
Mennyi szívet lánczola!

108. Dal.

A szép őszi nap megszürkült,
Langyos volt a levegő;
S a társaság sétálni gyűlt,
Ott voltam én, ott volt ő.
Mint fedezte, mint féltette
Testét irígy ruhája,
Hogy a szemek (s bölcsen tette)
Ne jussanak hozzája.
Jelenléte mint szépíté,
Mint vidítá s lelkesíté
Az idő s hely kedveit,
A társaság kényzeit!

109. Dal.

Tanú valék, mint érezte
A muzsika hangjait,
Melyben *Hayden* kifejezte
A teremtés dolgait: —
Érzeményi szép lelkének
Néhány könyecsepp gyöngyében
Tündökölve reszketének
Gyönyörű két szemében.
Már az tehát lehetetlen,
Hogy egészen érzéketlen! —
Van szívében érzemény,
Csak erántam oly kemény.

110. Dal.

Legmerészebb repültében
Elmém fel nem érheti,
Legédesebb zengésében
Lantom ki nem ejtheti
Azt a lelkes tekintetet,
Melyet löve szeméből,
Midőn engem kikergetett
Nyúgalmamnak öléből.
Ha tollam a képzelésnek,
A szerelmes mély érzésnek
Lángszinébe márthatnám,
Azt le még sem írhatnám.

XII. ÉNEK.

Ébren való álmadozás,
Foglalatos kábaság,
Töredezett sohajtozás,
Sokat mondó némaság;
Édes méreg, keserű méz,
Teremtő és gyilkoló kéz,
Múlatságos únaíom
És mosolygó siralom; —

Meredező gondolkodás,
Elemedett gyermekség,
Eszeveszett okoskodás,
Boldogságos részegség;

Kedvet töltő szomorúság,
 Kellő, tetsző nyomorúság,
 Telhetetlen kívánat,
 Csüggedező bú-bánat; —

Társalkodó magánosság,
 Komorkodó vígaság,
 Bővelkedő hiányosság,
 Ellenkező igazság;
 Lelki s testi lankadozás,
 Tétovázás és habozás,
 Békételen csendesség,
 Teljes teli üresség; —

Veszedelmes hajlandóság,
 Bút tápláló élelem,
 Halált szerző állandóság,
 Boldogító sérelem,
 Ízetlenség, bosszonkodás,
 Reménytelen vágyakodás,
 Edes mérges gyöttelelem,
 Fegyvertelen védelem;

Epedezés, fúladozás,
 Sikeretlen áldozat,
 Hűledezés, olvadozás,
 Üdvességes kárhozat: —
 Mind ez öszve-elegyülve,
 S a sok bajból egy készülve,
 Az a kínos szerelem,
 Melyet táplál kebelem.

111. Dal.

Halj meg bennem, emlékezet!
Csak veszttemre vagy te hív;
S téged, kit így lánczon vezet, —
Átkozlak én, gyenge szív!
Átkozott légy, idő és hely,
Melyben őt megpillantám,
Melyben ő szép szemeivel
E kínokat lövé rám;
Átkozott légy te, szerelem,
Kinek ennyi mérgét nyelem;
De magadat, kegy-alak —
Dicső, téged áldalak.

112. Dal.

Itt ült, ott járt, ott nevetett,
Itten színe változott;
Itt rám kegyes szemet vetett,
Büszke s gőgös volt amott;
Ott játszott, itt gondolkodott,
Amott örült és tánczolt;
Ott énekelt s fohászkodott,
Itt szomorú, s ott víg volt: —
Ezek azon gondolatok,
A melyekkel én múltatok:
Amor adja ezeket,
Hogy kiszíjjam mérgeket.

113. Dal.

Bár ki tegye ítéletét:
Elmém távol képzei

Most itt az ő tekintetét,
 S szívem mégis szegdeli.
 Óh! hát ha lángtekintetét
 Színről színre láthatnám?
 Ha még édes lehelletét
 Magamba is szíhatnám?
 A szív bennem elolvadna,
 És a lélek kiszaladna, —
 Ég, föld tűnnék előlem,
 Hajh! mi lenne belőlem.

114. Dal.

Mint gyógyulnék fel sebemből,
 Ha szívemet bú lakja?
 Ha szüntelen foly szememből
 A keservek patakja?
 Bár keserű könnyeimmal
 Vérem s velőm kifolyna!
 Indúlatom hadd húryna el,
 És elmém ne gondolna;
 Hogy róla ne emlékezném,
 Hogy bennem őt ne érezném:
 Míg bennem vér s velő lesz,
 Búmon semmi ki nem tesz.

115. Dal.

Tiszteletet, csudálatot
 Támaszt minden elmében,
 Gerjedelmet s kíváratot
 Tenyészt kiki keblében;
 A vas-gondot tekintete
 Ízre porrá tördeli;

A bú ködét lehellete
 Szerte-széllyel szegdeli;
 Nyomaiban szép lábának
 Kedvesen virágoznának
 Lybiának pusztái,
 Mint egy Tempe rózsái.

116. Dal.

Egy szép estkor az erdőben
 Búmnak én írt kerestem;
 Ő közel járt a mezőben,
 Énekelt, — s én meglestem;
 S egész valóm ő általa
 Annyira megfosztódott,
 Hogy csupán csak szem s fül vala,
 Szemmé s füllé osztódott:
 Rá meredett tekintetem,
 Megakadott lélekzetem,
 Kebelem feldagadott —
 S a szám tátva maradott.

117. Dal.

Hová merűlsz, beteg elme?
 A szív sorsát fontolod —
 Mint öldökli hű szerelme,
 Iszonyú, — azt gondolod? —
 Valóban az! Lesz-e hát már
 Valahára békesség?
 Megszűnik-e már e köny-ár?
 Mikor lesz már csendesség? —
 S hát ennyi sok szenvedéssel,
 Imádással, könyörgéssel

Gőgjét meg nem víhatom?
Szívem meg nem válthatom?

118. Dal.

Szemfényvesztő a gyöngyhava
Alabastrom nyakának;
Édes méz széphangú szava,
Bibor színe ajkának;
S a két szem, mely szép képében,
Két csillagként tündöklő,
A szívnek mély fenekében
Mely édesen öldöklő! —
Csupa lélek tekintete,
Rózsailat lehellete,
Az arczája rózsaszín, —
Ennyi szépség mennyi kín!

119. Dal.

Ha nyelvem oly gazdag volna,
Hogy szóval kiejthetném,
A mit elmém meggondolna,
És elénekelhetném;
Ha én őt lerajzolhatnám —
Terhem tán megkönnyülne;
Ha kínomat elmondhatnám,
Keblem tán megenyhülne:
De hajh! ezt is megtagadá,
Ez enyhét is elragadá
A kemény sors én tőlem, —
Mi lesz így én belőlem!

120. Dal.

Sírsz hát bennem, szegény lélek,
Hogy sorsod ily mostoha?
S pedig igen igen félek,
Meg nem jobbúl az soha.
Ne sírj, ne sírj, szegény lélek!
Oh jobb, hagyd el házodat;
Másként nem lesz már, míg élek,
Próbáld másutt sorsodat.
Én bennem te más nem lehetsz,
Jobb életre szert nem tehetsz:
Eredj! hagyd el testemet.
Szabadíts meg engemet.

XIII. ÉNEK.

«Állj-meg, Amor! szemlélgessük
Kedves ellenségemnek
Kellemeit, s fejtegetszük
Köteleit szívemnek.»
Amorhoz én így szóllottam,
Ki körültem lebelgett;
Lantomat megindítottam, —
S Amor imigy enyelgett:

«Nézd! — oly bő a kellemekben
S gazdag a szép erkölcsben,
Mint a tavasz a füvekben,
És az őszt a gyümölcsben.

Bája meggyőz mindeneket,
 Valósága hűz, vonsz, ránt:
 Így győzi meg a köveket
 Érdemével a gyémánt.

Az ő maga-viselete,
 Mozdúlása, járása,
 Termetének szép kelete,
 Tartása és hordása,
 Lábainak lebegése,
 Melylyel az észet leveri,
 Teste minden helyhetése —
 Mind ez több, mint emberi.

Tagjainak mozgatása,
 Emelése karjának,
 Öltözetben választása,
 Lengő fürti hajának,
 Arczájának vonásai,
 Szája két sor gyöngyei,
 Kebelének hullámjai —
 Mind ez való mennyei.

Szépek s nagyok érzeményi,
 Indulati nemesek,
 Szépek és jók téteményi,
 Intézeti kegyesek;
 Lelke csupa sympathia,
 Harmonia érzése,
 Szava kedves melodia,
 A sphaeráknak zengése.

A vídámság komolysággal
Ölelkezik képében,
A gyengédség bátorsággal
Vegyül tüzes szemében:
Gyönyörű szem! gyönyörű kép!
Isteniség sugára!
Ennél fellyebb nem megy a szép —
Ez arczában határa.

Lehellete a teremtő
Istenségnek ihlése;
Andalgása, — ha sohajt ő —
Ezer Amor nemzése;
Ajakinak mosolygása
Az egeknek nyílása;
Szeme minden pillantása
Egy-egy villám csapása.

Tekintete boldogságot,
Üdvességet osztogat,
S mindennémű gonoszszágot,
Minden bűnt elfojtogat; —
A mit a szem ő rajta lát,
A mit tőle hall a fül,
Oly valamit, olyan csudát
A képzelet bajjal szül.

Beszéllésre pattantaná
A némának nyelvét is,
És lángokba lobbantaná
Még a vénnek keblét is;

A sorsot megengesztelné,
 Folyókat állítana,
 A halált is megkérlelné,
 Hegyeket indítana.

Remekje a természetnek,
 Koronája nemének,
 Bálványa mély tiszteletnek,
 Csuda minden elmének;
 A teremtmő dicsőségét
 Ő általa hirdeti,
 S mindenható tehetségét
 Általa érezteti.

A hol ő van, Édenné vál
 A legvadabb pusztaság;
 Rózsává lesz minden fűszál,
 Melyre az ő lába hág.
 E hatalmas báj-seregnek
 Ki állhatna ellene? —
 Vitézeknek és bölcseknek
 Hódolniok kellene.»

Menjünk, Amor! — fejtegetvén
 A kötelet, ügyemet
 Nem enyhítem, s nem oldom én,
 Sőt szorítom szívemet.
 Mondám, — és még tátva volt szám —
 Amor ennek örüle:
 «Így kell (úgymond) ezt akarám.»
 S kacajjal elrepüle.

121. Dal.

Szeretni s nem szerettetni!
Egek! mely kín s gyötrelem! —
Mért kell néked meglehetni,
Szerettetlen szerelem!
Keserűség, epe s méreg
Annak élte, ki így él,
Boldogabban él a féreg —
A fa-élet jobb ennél.
Kit bal sorsa így megvága,
Annak egész valósága
Megtestesült gyötrelem —
Átok az ily szerelem.

122. Dal.

A szerelem indulatját
Minden érzi s táplálja,
S tevegetvén áldozatját,
Gyönyörködve szolgálja:
A mennyeknek angyalai
És a földnek férgei,
Erdők s mezők polgárjai
S a tengernek népei, —
Szeret minden általjában,
S a szerelem köz pontjában,
A mi csak él, öszvegyúl; —
Ő nem szeret egyedül.

123. Dal.

Mely szó, mely nyelv dicséreti
Érhetnék-el felségét?

Hol a lant, mely elzengheti
 Csudálatos szépségét?
 Ti, Apollo kedveltjei,
 Éneklői Hellának!
 S ti, Minerva neveltjei,
 Nagy költői Rómának!
 Szemetekbe mondom néktek,
 S még sem sértem dicsőségtek:
 Ha őt írná Músátok, —
 Enniusok volnátok.

124. Dal.

Óh! vajha kiszakaszthatnám
 Ezt a szívet keblemből!
 Vagy inkább, ha kívághatnám
 Az ő képét szívemből!
 Hanyatlik is türedelme
 Oly rég váró szívemnek;
 Kétségbesik hiedelme
 Csüggedező lelkemnek;
 S ő mennyei kedvességben,
 Imádandó dicsőségben,
 Szánakodás nélkül áll
 Öröimnek sírjánál.

125. Dal.

Szépségének látásától
 Elválasztom szememet;
 Méz-szavának hallásától
 Elszakasztom fülemet;
 Elhagyom őt, — s megmenekszem,
 Okos én, azt gondolám,

Balgatag! és megcselekszem —
S valóban ment vagyok ám!
Mint ama ponty, ki megkapta
A horgot és leharapta
S lenyelte s ellódúla —
Szépen megszabadúla!

126. *Dal.*

Napok jönnek, napok mennek,
De bűm csak nem távozik;
És az órák elreppennek,
De sorsom nem változik:
A volkánok kifáradnak, —
De nem az én tüzeim;
Folyók, tavak kiapadnak, —
De nem az én könnyeim;
Erdők, mezők felvidúlnak,
Csillagzatok megfordúlnak,
A szerencse forgandó —
Csak inségem állandó!

127. *Dal.*

Érzeményim seregében,
Szenvedelmem markában
Fekszem itt a völgy ölében,
Mint a megholt sírjában.
Nincsen, ki bús kiáltását
Visszhangozná szívemnek,
Nincs, ki lankadt alélását
Gyámolítná lelkemnek:
Az, a ki feltámaszthatna,
És magamnak visszadhatna,

Hajh! az nem hall engemet —
Zúzd el, óh kín, szívemet!

128. Dal.

A menő nap a jövőnek
Adja által kínomat,
Esztendő az esztendőnek
Adja által sorsomat;
Az újságok megavúlnak, —
De új mindég inségem;
Fenyők, tölgyek meghajúlnak, —
De nem hajlik hűségem.
Örömeim elhúnyának,
Reményeim elhalának,
De él mindég gyötrelmem,
Halhatatlan szerelmem.

129. Dal.

Nem bírja ily sanyarú lét
Terhét tovább ez a váll;
Elhervasztó lehelletét
Reám fuvá a halál;
A lélek és test ereit
A keservek megvevék;
Az életnek gyökereit
A bú férgi elevék.
Idegimben, inaimban,
Ereimben, csontjaimban
Egygyenként hal az élet —
Annyi remény mivé lett!

130. Dal.

Amor fejem mint megcsalá!
Hol agyamnak veleje?
Melyen estem magam alá —
Hol lelkemnek ereje? —
Sem a szívem, sem az eszem,
Sem lelkem nem enyém már;
S akármiként cselekeszem,
Meg nem tér a vallott kár.
Aphrodita lator fattyja
A teremtést úgy forgatja,
Mint a lapdát kezében
A gyermek víg kedvében.

XIV. ÉNEK.

A halvány ég csillagai
Szomorúan pislognak;
A szelek bús fúvalmai
Fohászkodva susognak;
En itt fekszem és dohányzom
A kedvetlen homályban,
És mindennel őt arányzom,
A mi bennem s velem van.

Keblem habja hozzá tódúl,
Tekintetem rajta függ;
Szívem vére hozzá lódúl,
Egész lelkem rajta csügg;
Képzeletim, gondolatim
Körülötte forognak;

Gerjedelmim, kíváratim
 Ő hozzá sovárognak.

Minden ideg hozzá vonúl,
 És feléje gerjedez,
 A két karom feléje nyúl
 S őt ölelni terjedez;
 Létem minden érzeményc
 Ő hozzája vágyódik,
 Egész valóm szövevénye
 Ő beléje fonódik.

131. Dal.

Nem csak teste delisége,
 Vagy bősége mellének,
 Nem csak szava édessége,
 Nem csak tüze szemének,
 S nem virági arczájának
 Vevék így meg szívemet,
 Nem csak ezek ragadának
 Magamtól el engemet: —
 Lelkében a titkos erő,
 Melylyel annyi csudát tesz ő;
 Lelke tud így bájolni,
 Szívet és észet rabolni.

132. Dal.

A mit tesz ő, szép, nagy s dicső,
 Nagyszívűség s kegyesség;
 Szép, jó s édes, a mit mond ő,
 Mély értelem s bölcsesség:

De bár mennyi ez magában,
Még nem minden érdeme,
A tulajdon gráciában
Van isteni kelleme :
A báj, melylyel teszi s mondja,
Ennek a szív oly bolondja ;
Módja oly megigéző
Módjában oly phoenix ő.

133. Dal.

A szerelem birodalmát
Szívem öszve futkozta,
És elvesztett nyúgodalmát
Szorgalommal nyomozta :
Imígy kémlelt nyugvó helyet,
Hogy mindent víz takara,
A végtelen özön felett
Noé szelid madara.
Haszontalan jára kele,
Mert nyúgalmat még sem lele :
A galamb a bárkába, —
S ez visszatért — kínjába.

134. Dal.

Szívem kínja kedves nékem,
Szeretem én kínomat ;
Ez teszi csak üdvességem
S minden boldogságomat.
Nevetsz, látom, hidegebb vér,
És gúnyolod eszemet ?
Mert jegedhez a tűz nem fér.
Mely égeti keblemet ? —

S mégis igaz : — őt szeretvén,
 Kínomat is kedvellem én :
 Mert a kínom hiszen ő,
 Az imádott öldöklő.

135. Dal.

A szerelem sétálni vitt
 A hold ezüst fényében,
 S eltikkadva ülök most itt
 Egy bokornak tövében.
 Ezerféle gondolatok
 Hasogatják fejemet ;
 Ezerféle kívánságok
 Feszegetik mellemet.
 Ragadj el, oh phantasia !
 Te az égnek tündér fia,
 S teremts oda engemet,
 A hol hagytam szívemet.

136. Dal.

Az én lelkem mélyen vagyon
 A búban eltemetve :
 A szerelem verte agyon, —
 Ki vagyok én fizetve !
 Semmi sincs a teremtésben,
 A mi nékem tetszenék,
 A miben, ha bár kevésben,
 Egy kis kedvem tellenék.
 A természet (hajdanában
 Oly szép nékem) mostanában
 Semmi kellővel nem bír —
 Egy éktelen, pusztta sír.

137. Dal.

Mint a sas, úgy fellengezett
Lelkem, őt nem esmérvén;
Dicsőségre igyekezett —
Szép jövődőt láttam én!
Amor ezt nem szenvedhette
És lelöv é nyilával,
A szárnyait elmetszette
S megkötözte lánczával.
A villámok országában,
Nagy lelkeknek fény-nyomában
Lelkem most már nem mehet, —
Nyomja láncza, — nem lehet.

138. Dal.

Váltig immár megviselték
A vad kínok lelkemet,
És egészen megérlelték
A halálra éltemet.
Meghalni kész volnék is én,
(Okom volna rá elég)
De egy remény kecsegtetvén,
Meghalni — nem tudok még.
S ez fő pontja az inségnek,
Az emberi szegénységnek:
Az életet sokalni
És nem tudni meghalni.

139. Dal.

Ennyi tüzes gerjedelem
És lángoló érzemény,

Ily állandó, hív szerelem, —
 És ő mégis oly kemény!
 Annál, kit így bálványozok,
 Kedvet még sem lelhetni?
 Attól, kinek így áldozok,
 Kain-ként megvettetni?
 Így imádni és szeretni,
 S kegyelmet még sem nyerhetni —
 Mint feszíti szívemet!
 Mint öldöklí lelkemet!

140. Dal.

A legvigabb mulatságban,
 Hol az öröm bút enyész; —
 A legnyájasb vígaságban
 Lelkem nem vesz semmi részt:
 Egy szegletbe homorodva
 Szívem sebét vájkálom,
 S szorúlt mellből fohászkodva
 Kínaimat táplálom.
 Keservimnek tengeréből,
 Inségemnek örvényéből,
 Akármiként cselekszem,
 Soha ki nem menekszem.

XV. ÉNEK.

Falak, melyek közt lakozik,
 És élete folydogál;
Karszék, melyen ül s dolgozik,
 Olvas, köt, tűz s irdogál;

Kendő, melyet kebelének
Húllámai ringatnak,
Melyet isteni szívének
Verései mozgatnak ;

Kéztyűk, melyek bújtatjátok
Szép kezeit, karjait ;
Czipők, melyek markoljátok
Elevenke lábait ;
Zsámoly, melyet tagjainak
Édes terhe nyomogat ;
Pohár, melyet ajakinak
Szűz rózsája szivogat ;

Levegő, mely környékezed,
Melyet beszí magába ;
Szellő te, mely őt legyezed,
S béhatsz fedett titkába ;
Kert, melyben ő gondolatit
Ide s tova futtatja,
S gerjedelmet, kíváratit
Tirkosan meghallgatja ;

Hárfa, melylyel zengedezi
A lantosok énekét,
S ostromolja és béveszi
A szív minden rejtekét ;
Rózsa, melyet öntözének
S letépének kezei,
Melyet most szép kebelének
Hervasztanak hevei ;

Minden, a min tekintete,
 Minden, a min kedve függ;
 A mit ér s ihl lehellete,
 Minden, a min lelke csügg: —
 Mint irigylem szerencsétek,
 Hogy őt érinthetitek! —
 Hát ha még azt éreznétek?
 De jobb, hogy nem érzitek.

141. Dal.

Emberfajzat! akárki légy,
 Ki olvasod versemet,
 Belőlem te csúfot ne tégy,
 Ha nem értesz engemet:
 Ez örvényes érzéseket,
 E tévelygő álmokat,
 Ezen hiú reményeket —
 Ne kaczagd e dolgokat.
 Ha voltál már Amor rabja,
 Tudod, mi a szívnek habja;
 Ha nem voltál, hát még léssz —
 Ha kacagasz, óh! balúl téssz.

142. Dal.

A kelő nap tovább nyújtott
 Inségemnek követje;
 Az eső nap földhez sújtott
 Reményemnek képzetje.
 Fájdalmimnak béhegedtek
 Szív-enyhítő könnyei;
 Panaszimnak elrekedtek
 Bút-oszlató versei:

Csak meredő tekintetem
És szorongó lélekzetem
S homlokom nagy cseppjei
Inségemnek jelei.

143. Dal.

Midőn Amor hozzám jöve —
Bétekintett keblembbe,
És nyilával belém löve,
S gyönyörködött sebembe,
S rabját immár, elszakasztott
Engem ennen magamtól,
S mind örökre elválasztott
Boldog nyúgodalmamtól;
Szóval: Amor volt egészen,
Ugy tett, a mint mindig téssen;
Csak szárnyait veté el,
S ülve harczol véremmel.

144. Dal.

A szerelem hatalmával
Imígy oda űzetni,
S gőgje hegyes fulánkjával
Imígy vissza döfetni;
Égő szívem lángjaival
Imígy hozzá kapatni,
S szíve büszke dagályival
Imígy vissza csapatni:
Így hanyódni és vetődni,
Szaggatódni, feszítődni —
Hol egy isten állatja,
Ki mind ezt megbirhatja?

145. Dal.

Hogy csak kínja s aggodalma
 Boldogtalan szívemnek,
 S csak insége és siralma
 Foglalatja versemnek;
 Hogy csak panasz, fohászkodás
 Minden hangja lantomnak,
 S kétségbesés, tébolyodás
 Minden sora dalomnak; —
 Biz ez, Amor! nem neveli
 Dicsőséged, nem emeli,
 Sőt alázza nevedet, —
 Gyaláz, gonosz, tégedet.

146. Dal.

Hegyen völgyön ácsorogtam,
 A nyúgalmat kémleltem,
 Fel és alá támolyogtam,
 De sehol fel nem leltem.
 Balgatag! a békességet
 Magam kívül nyomozom,
 Holott én az ellenséget
 Kebelemben hordozom.
 Ez az örvény feneketlen;
 Nincs mód benne, — lehetetlen.
 Bátor miként tűnődjem,
 Hogy ebből kivergődjem.

147. Dal.

Óh te! óh te! így ordítok
 Sokszor, midőn keblemet

Amor víjja, s vadúl a sok
 Fene túrja szívemet :
 Hogy az echók felrettennek
 És utánnam jajdúlnak ;
 S a madarak elreppennek,
 S a kövek megindúlnak ;
 S én szorúló lélekzettel
 S égő, szomjú tekintettel
 Terjesztem ki karomat,
 S így ölelem — kínomat.

148. Dal.

Szüntesd, óh sors, haragodat,
 Szünj meg immár vagdalni !
 Vagy fordítsd el ostorodat,
 Vagy engedj már meghalni,
 Ha ez volt feltett szándékod,
 Imily bánás szívemmel ;
 Nem köszönöm ajándékod,
 Melyet adál éltemmél.
 Mért lettem hát ? és mi végre ?
 Egyedül csak ez inségre ? —
 Mondd meg, óh ! mit vétettem,
 Fene sors, hogy születtem ?

149. Dal.

A szegénység és gazdagság
 Voltak Amor szülői,
 A félelem és az aggság
 Voltak az ő emlői :
 Mert mindig kér és mindig ad —
 Óh be szegény ! be gazdag !

Fél s reszket, mint egy vékony nád
 A szélvészben, s mindég agg.
 Ezerképpen érezhető,
 Csak hogy ki nem fejezhető
 Csuda minéműsége,
 Boldogsága s insége.

150. Dal.

Testének egy mozdulása,
 Karjának egy esése,
 Arczának egy pirulása,
 Lábának egy vetése,
 Szájának egy mosolygása,
 Szemének egy villáma,
 Mellének egy sohajtása,
 Keblének egy hulláma —
 Ugy fogja meg a szíveket,
 Mint a fecske a legyeket, —
 Fegyver, melytől oda vész,
 Bármely erős, magas ész.

XVI. ÉNEK.

«Bünhödtél, föld, — légyen elég!
 Magsajnáltam siralmad;
 Derüljön fel a borúlt ég,
 Térjen vissza nyúgalmad!»
 Mondá a nagy atya, — s meglett:
 A vérontás megszűnék;
 Az egész föld megbékélt.
 Mars a földről eltűnék.

Mind a két fél megoldotta
Foglyainak lánczait,
És szabadon bocsátotta
Honjaikba foglyait.
Mentünk tehát, szabadok már,
S egy gályára felültünk;
Maradozott a francz határ,
Jó szelünk volt, — repültünk.

De — hogy a nap már búcsúzott
A láthatár szélében,
S gályánk még magasan úszott
A tengernek tükrében, —
Terhes felhő tornyosodott
A végtelen tengerre, —
Az idő elkomorodott —
Barnúlt a víz, — s egyszerre

Az ég sarki megdőrdültek,
A villámok csattogtak,
A havasok megrendültek,
A kősziklák ropogtak;
A levegő madarai
A part felé tüntenek,
S a tengernek lakosai
A fenékre ültenek.

Mindeddig csak a villámok
Viaskodtak, morgottak;
Estve lett, — és a hullámok
Még békében nyúgottak.

Mindeneket ijedelem,
És rémülés töltött el;
De nem volt még veszedelem —
A szélvész még nem kelt fel.

Most egyszerre (irtózással
Emlékezem még erre)
A szelek nagy ordítással
Zúdultak a tengerre:
S magok előtt a habokat
Dühösködve seperték,
S felforralván tajtékjokat
A felhőkkel keverték.

Hah! s most miként tusakodnak
Egymással, mint villongnak!
Nagy hegyekké halmosodnak,
S a part felé tolyongnak.
Az orkánok le-lecsapnak
Egy-egy örvény mélyére,
Meg magasra fel-felkapnak
Egy-egy hullám hegyére:

Vitorláink szakadoznak,
Árboczaink recsegnek,
Hogy fejeink borzadoznak,
És szíveink rettegnek.
Itt egy örvény elnyeléssel
Fenyeget most bennünket;
Ott egy hullám temetéssel
Ijesztgeti létünket.

Halál van már minden fölől,
 Kerülhetetlen halál:
 Jobbról, balról, — hátul, elől —
 Most, véljük, — most — most talál.
 A természet haragjába
 Rendiből kibomlani,
 És hajdani zavarjába
 Viszsa látszik omlani.

★

«Így van tehát elvégezve.
 Óh sors! bírószékedben?
 Ilyen vég van kijegyezve
 Számomra nagy könyvedben? —
 A tengerre hát azért vitt
 A történet engemet,
 Hogy hajjai oltsák el itt
 Mérges dühös tüzeimet? —

Azt, a mit *Mars* elmúlatott
 A mit *Amor* csak halaszt,
 S az idő meg nem adhatott,
Neptún adja hát meg azt? —
 A kínok markából kivesz,
 Meggyógyítja sebemet;
 A nyúgalom ölébe tesz —
Neptún vált meg engemet.

S hát ily pálya rendeltetett
 A nap alatt létemnek?
 Hát egy morzsát sem vethetett
 Amor éhes szívemnek? —

Nem volt méltó, valójában,
 Nem volt méltó születnem ;
 És igen jól és bölcsen van,
 Innen ismét mehetnem.

Innen, a hol hű szerelmem
 Sohol meg nem szállhatott ;
 Hol sohajtás volt élelmem
 Hol csak a könny itatott ;
Innen, a hol érzeményim
 Eledelt nem lelhettek ;
Innen, a hol szép reményim
 Soha meg nem érhettek ;

Hol sem másnak szerencsáját,
 Sem magamét nem tettem ;
 Hol a dolgok vak cseréjét
 Csak bal félről érzettem ;
 Hol semmi nem viszontagolt,
 Meg nem fogott engemet ;
 Hol csak méreg táplálta volt
 Esengő bús szívemet ;

Oda, hol a kívánsatok
 Keblemet nem zaklatják ;
 Ho! a szilaj indulatok
 Szívemet nem szaggatják ;
 Hol a lelket nem csábítják
 Csalárd, hiú remények,
 S nem kötik, nem szorítják
 Semmi kemény törvények

Menni — ám de nála nélkül?
Hajh! itt a nagy bökkenő!
Minden erőm itt oda dűl —
Menni, midőn itt még ő!
Nem látnom őt, nem hallanom,
Szerethetnem sem talán?
Így tán jobb még vonaglanom
Éltem kínos fonalán.

Vagy bár most itt volna velem
Ő is a habok között,
Mint akkor, hogy a szerelem
Lánczával megkötözött:
Midőn véle Badacsonynak
Szüreteltem hegyében,
S egy estvén a Balatonnak
Hajókáztam vizében!

Megragadnám karjaimmal
És szívemhez szorítnám,
És lángoló csókjaimmal
Őtet végig borítnám;
S kétségbesve bele vetném —
Mint borzasztja hajamat! —
S a tengerben eltemetném
Egygyütt véle magamat.

Hogy — ha már meg nem lehető,
Hogy én éljek ő benne,
Ha már enyém nem lehet ő —
Senki másé se lenne;

Ha boldoggá engem nem tesz,
 Mást se üdvezíthessen;
 Ha szerelmet tőlem nem vesz,
 Azt mástól se vehessen.»

★

Ezek voltak gondolatim
 A hánykódó gallyában;
 Felzúdulván indulatim
 Vérző szívem habjában.
 Haldokolván hiedelmem
 A fergeteg vészében,
 Majd elbőszült bús szerelmem
 Vesztét érző dühében.

Végtére lecsendesedtek
 A harczoló hatalmak,
 Lassanként elszenderedtek
 Az ordító fúvalmak;
 Lassanként lecsillapodtak
 A háborgó hullámok,
 És lassanként eloszlottak
 A csattogó villámok.

A félelem elenyészett —
 S égen, vizen és földön
 Új élet s öröm tenyészett,
 S csendesség és béke lőn.
 S én, hogy tovább folytassam még
 Háborúmat, ím élek! —
 Harczoljunk hát, ha nem elég! —
 Kínlódjatok, szív s lélek!

151. Dal.

Gyenge szer az ember szíve,
S mégis mennyi gondot ád!
Te, kit ez már vízre vive,
Úgy-e, meg sem gondolád? —
S mégis legszebb öröminkek
A szívben van forrása,
S legnemesebb tetteinknek
Abból ered folyása.
Nincs elme, mely megmérhetné
S egészen kimeríthetné
Az emberszív fenekét,
Ezer titkos rejtekét.

152. Dal.

Mars zászlói eltűntenek,
Fegyverei nyugszanak,
Véres harczi megszűntenek,
S rablánczai húllanak;
Örvendeznek a nemzetek,
Kezet fog az ellenség; —
Csak én — én! nem örülhetek,
Mert, hajh! én rab vagyok még.
Noha Mars megszabadított,
Amor rajtam nem tágított;
Ennek hordom lánczát még, —
Véle nincs még békesség.

153. Dal.

Hogy először láttam én őt,
Az elfelejthetetlen,

Őt, a napként istenkedőt,
 A megnevezhetetlent :
 Mint lövellett szívem felé
 A vér minden ereimből,
 Szemem, fülem mohón nyelé —
 Nem mozdulék helyemből.
 Mint vonaglott minden ideg,
 Majd kilelt a forró hideg;
 Szívem miként remegett!
 Lelkem miként rebegett!

154. Dal.

Mint tánczolt ő, a Graczia,
 Milyen könnyen lebegett!
 Miként örült Venus fia,
 A Stoa mint rettegett.
 Minden szemek tánczolának,
 Valamikor ő tánczolt;
 Meredének, bámúlának,
 Ha leült és nyugodt volt.
 Mily táncz volt ez — oly hajlékony,
 És oly lelkes; de kártékony!
 Mert im! ennek látása
 Volt eszemnek bomlása.

155. Dal.

Zúg a zápor, — ordít a szél, —
 Csikorog a rengeteg;
 Dörög az ég, — fél, a mi él, —
 Iszonyú a fergeteg!
 Viaskodik ég, föld, víz, tűz —
 Dühödik a természet,

Egy mennykő más mennykövet űz —
 Így lesz a vég-enyészet!
 A nyomorék, ím! itt vagyok,
 Szánd meg, villám, verd, zúzd agyon, —
 Égesd porrá csontjait —
 Szánd meg s végezd kínjait.

156. Dal.

A szerelem s fájdalmaim
 A szabadba űzének;
 Andalogtam, — és lábaim
 A tündérhez vivének.
 Ő egy hűves zöld ernyőben,
 Egész dicsőségében,
 Feküvék ott a szellőben,
 Egy szép álom ölében.
 Arcadia ligetében
 Imígy feküdt kellemében
Psyche, hogy megszerette
 Amor őt, s eljegyzette.

157. Dal.

Egy délután — (lestem én őt) —
 A folyosón dolgozott;
 S két hó galamb a szűz előtt
 Édesen csókolkozott;
 S karja s feje oda csüggve,
 Vélvén, maga van csak ott,
 S szeme a hív páron függve,
 Ő egy nagyot sohajtott.
 Nemzetemnek Apollói,
 Képirói, faragói!

Lantot, vésőt, ecsetet,
Éltetni ez esetet!

158. Dal.

Látnom őtet és szeretnem,
Az ész bár mit tanácsolt,
S nála nélkül nem lehetnem,
Egy pillantat míve volt;
És azólta kebelemben
Csak ő maga lakozik,
És minden csepp vér erebben
Csak ő néki áldozik:
Őt tárgyozza s őt találja,
Őt tiszteli s őt szolgálja
Lelkem minden érzése,
Szívem minden ütése.

159. Dal.

Mindenfélét megpróbáltam:
Kártyáztam és koczkáztam;
Olvasgattam, irdogáltam,
Vadásztam és halásztam;
Gazdálkodtam, kertészkedtem,
Vándorlottam, czirkáltam,
Túnyálkodtam, bölcselkedtem,
A harczmezőn szolgáltam,
Hogy lángomat elnyomhatnám,
S gyötrelmimet elaltatnám; —
Hajh! de szelet kergeték,
S csak mélyebbre sülyedék.

160. Dal.

A nap alatt ily szerelem,
 Mint az enyém, nem lángolt;
 Ily temérdek gerjedelem
 Egy kebelben még nem volt.
 Szerelmei Petrarchának,
 Abeilardnak s Didónak,
 Szerelmei Júliának,
 Saint-Preuxnek és Sapphónak,
 Mély szerelmek, nagy sérelmek,
 Szilaj kínok, vad gyötrelmek;
 De mind ez az enyémhez
 Hasonlítva — semmi lesz.

XVII. ÉNEK.

Mint a kőszál, hajthatatlan,
 Érzéketlen, szívetlen;
 Mint a halál irgalmatlan,
 És mint a sors kegyetlen;
 És gőgösebb Diánánál,
 És szilajabb Bellónánál,
 Minervánál ridegebb,
 És a jégnél hidegebb.

Makacs és megtörhetetlen,
 Mint ércz lelke Catónak;
 A kínokban telhetetlen,
 Mint vad szíve Nerónak:
 A természet megvetője,
 A léleknek emésztője,

A szív rabló kányája,
Mint Petrarcha Laurája.

Könnyeim őt környűlfolyván.
De ő meg nem lágyúlva,
S panaszim őt ostromolván,
De ő meg nem indulva ; —
Ekképpen áll ő gőgjében,
Siralmimnak tengerében,
És kettőnket így tipor,
Engem s téged, *Cyprior*.

161. Dal.

Minden szépben szépségének
Nyomozom vonásait;
Minden képben az övének
Keresgélem bájait;
Ám de azt a kedvességet,
Azt a lelket, életet,
Azt a tökéletességet
És gyönyörű keletet,
Hol lelhetném e világban
Egy halandó valóságban?
Ez angyali kegyeknek,
Hol van mássok ezeknek?

162. Dal.

Szabad voltam, fürge s oly gyors,
Mint a szél a hegyeken;
Virágoztam, — elmúlt jobb sors!
Túl vagyok most ezeken.

Amor az, a ki konkolyt vet
Életünknek földjébe,
A ki loppal ürmet ültet
Örömknek kertjébe.
Úgy, a mint volt, minekelőtt
Először megláttam én őt,
Soha nem is lehet már, —
Sőt naponként több a kár.

163. Dal.

Óh! nyomorúlt buta nyelv te,
Már mennyit nem dallottál?
Szavad még sem érdeklette
Azt, a kihez szóllottál.
Porba veled! tehetetlen,
Hibás hangú, amoly lant,
Mint a harang, mely kegyetlen
Ütésektől megriant.
Sem elmémnek becsületet,
Sem szívemnek szeretetet
Eleget nem adátok, —
Szálljon átkom reátok!

164. Dal.

Beteg, sebes, törött, romlott
Természetem ereje,
És kiaszott, és megbomlott
Csontom s agyam veleje;
S nem gyógyúlok, — sőt szívembe
Ujdon-új tört s nyilat vet,
S új mérget önt kebelembe
Minden idő perczenet.

Lehelletem sohajtozás,
Tekintetem siránkozás,
Panasz hangja mellemnek,
Jajverése szívemnek.

165. Dal.

Te, ki alig világítasz
Búmnak komor éjjében,
S engemet nem gyámolítasz
Szívem nehéz ügyében,
Szikra ész! setét agyamban,
Mért nem húnysz el egészen? —
Könnyebbség lesz tán sorsomban, —
Húny el! húny el, jobb lészen.
Boldogok csak addig vagyunk,
Míg éretlen még az agyunk;
Vagy mikor ez meghűlt már, —
Inségünkben ez határ.

166. Dal.

Egy csillag sincs az egekben, —
Komor az éj, s a szél fú;
S engem e vad rengetegben
Ide s tova hajt a bú:
Dühösködő indulatok
Viaskodnak keblemben;
Rettenetes gondolatok
Villámlanak fejemben.
Csak a baglyok huhogása
És a hollók károgása
Elegyedik jajomba: —
A sors így visz síromba.

167. Dal.

A világon setét éj van,
A milyen bús szívemben;
S én itt ülök magánosan,
Fejem a két kezemben:
S óh! mely teli van kebelem!
Amor ferdik véremben;
S a temérdek gerjedelem
Mint forr s habzik szívemben!
A féltésnek indulatja
Mellemet, hajh! mint szaggatja!
Mint fürdalja szívemet
S rettegteti lelkemet.

168. Dal.

Mint a füge áttétetvén
Egy sivatag országban,
Haszon nélkül úgy állok én
Ez eleven világban;
Csak árnyék-kép vagyok én itt,
Semmit meg nem foghatok;
S ha megkapok is valamit,
Semmit meg nem tarthatok.
A mi van, mind nem értem van:
Így élek én — csak álomban,
Lelkemtől elválasztva,
Magamból kiszakasztva.

169. Dal.

Nem vádollak én tégedet,
Hogy ekként bánsz én velem,

Jól esmérem én szívedet,
 Jóság az és kegyelem :
 Sajnálod te szerelmemet,
 Mely engemet így sorvaszt,
 És becsülöd hívségemet, —
 Reménylem és hiszem azt;
 Szeretnél te, ha lehetne,
 Ha szívedtől kitelhetne,
 Bizonyosnak gondolom, —
 Csak sorsomat vádolom.

170. Dal.

Tovább immár lehetetlen
 Hogy viseljem sérelmem ;
 Ilyen élet tűrhetetlen —
 Kétségbesik szerelmem.
 A távollét nem oltalom, —
 Nyúgalmam itt sem lelem ;
 Sőt még vadabb a fájdalom,
 Mely itt dúlja kebelem.
 Mit tegyek, óh! mit ne tegyek? —
 Fel van téve. — Oda megyek :
 Látnom kell őt akárhogy ;
 Életem ott szebben fogy.

XVIII. ÉNEK.

Egy hasonló valósággal,
 Kiben szív és lélek van,
 Ki szerelmet s hívséget vall.
 Élni Hymen lánczában :

Egymás egész birásában,
A természet szép karjában,
Élni vele és benne, —
Be gyönyörű jó lenne!

Minden vagyont és értéket
Egymással megosztani;
Minden erőt s gyengeséget
Egymással felváltani:
Jónak, rossznak cseréjében,
A szerelem kebelében
Élni vele és benne, —
Be gyönyörű jó lenne!

Az egygyiknek szerencséje
A másiknak nyúgalma;
Egygyik szívnek a bibéje
Másiknak is fájdalma:
Hogy a kettő csak egy lenne,
S mindent csak egy okból tenne; —
Imígy élni egymásban,
A boldogság ebben van.

A kettőnek érzeményi
Mind rokonok volnának;
Kívánnati és reményi
Egy tárgy körül járnának:
S így szív szívben elmerülve,
Test és lélek egyesülve —
Imígy élni egymásban,
A boldogság ebben van.

171. Dal.

Ki voltam én, hajh! ez előtt? —
 Oly víg, nyájas és vidám!
 Előbb, hogy sem megláttam őt,
 S rám vetődött ez a hám.
 S ki vagyok most? Egészen más,
 Amort s őt megesmervén;
 Létem csak egy nagy sohajtás —
 Magamból kifogytam én.
 Csak midőn már végét érjük,
 Akkor, s előbb ne dicsérjük
 Örömiinket, kedvünket,
 Szerencsénket, éltünket.

172. Dal.

Téged látlok az egeknek
 Magas, tiszta kékjében;
 Téged látlok a vizeknek
 Folydogáló tükrében;
 Nappal a nap aranyának
 Ragyogó láng-fényében;
 Éjjel a hold világának
 Reszkető ezüstjében.
 Minden időperczenetben,
 Mindennémű szegületben
 Űldözöm vagy szünetlen —
 Hagy békét, óh kegyetlen

173. Dal.

Elérem majd nyúgalmamat,
 Lovam kivisz bajamból:

Igy bízattam én magamat
 Eszét vesztett agyamból: —
 S hegyekre fel, — völgyekbe le,
 Hanyatt-homlok nyargaltam;
 Fakóm vérzik, habzik bele, —
 Szegény! mert megsarkaltam.
 Kedves fakóm! szép paripám!
 Jó állat, ne haragudj rám!
 A sors ezt már így mérte:
 Te értem, — én ő érte.

174. Dal.

Ember, hát még dicsekedhetsz,
 Hogy szívvel és ésszel birsz?
 Hogy érezhetsz s elmélkedhetsz —
 Balgatag, óh! jobb ha sírsz!
 Éppen e két dicsőség
 Káros részed, óh ember!
 Mert mindenik ellenséged —
 Téged a szív s az ész ver.
 Oh! hogy e két szép forrásból
 Életünkbe annyi rossz foly!
 Átkozott szív! kivált te
 Vagy inségünk kezdete.

175. Dal.

«Ha engemet, oly rég hívét,
 A gőgös elfelejtvé,
 Másnak adta meggyúlt szívét,
 Minthogy távol vagyok én?—»
 Mint a nadály, úgy szivódik
 E gondolat lelkembe;

Mint a féreg, úgy rágódik
 E félelem szívembe.
 Remény! remény! jőjj le hozzám!
 Kétségbesés vicsorog rám,
 Valamerre fordúlok —
 Sok ez, óh ég! igen sok.

176. Dal.

Szelid Musák! jól tudom én,
 Hogy tisztel ő titeket;
 Hogy Ninával levelezvén,
 Írt is ő már verseket.
 Jól tudom én, hogy kedveli
 A poeták lantjait:
 Vajon hát mért nem szíveli
 Az én lantom hangjait?
 Eratóm te! silány lehetsz,
 Hogy kedvére szert nem tehetsz;
 S ha már úgy sem érdeklek,
 Némulj el, — mit éneklek?

177. Dal.

Olvastam én a verseket,
 Melyeket irt e hunn szűz;
 Szappho írt csak ilyeneket,
 Kiből Hella csudát űz:
 Szép, jó, nagy és kevésben sok
 Minden, a mit versbe fűz;
 Gondolati dicső sasok,
 Érzeménnyel tiszta tűz.
 Ti, Minerva tanítványi,
 Nemetek fő ragyogványi!

Kik irtok vagy irátok —
Lantja homályt hoz rátok.

178. Dal.

Mint húl s fúl a vér erebben,
Mint szorongok s feszülök;
Mint borzadok tetememben,
Mint kábúlok, szédülök! —
Mert naponként közelebb hoz
A sors az ő honjához.
Kínjaimnak forrásához,
Nyúgalmainnak sírjához.
Napról-napra közelgetek
A vad szívhez, kit szeretek;
S ha ez még a régi lesz, —
Ugy — életem végihez.

179. Dal.

Akkor, midőn felzavarta
Keblemben a nyúgalmat,
S bájaival kicsavarta
Eszemtől a hatalmat;
S nyájaskodó örönimet
A porba leteperte,
S fellengő szép reményimet
Tekintete leverte;
Hogy elvette mindenemet,
És rabjává tett engemet,
Harmadik ősz most leszen —
Ölt volna meg egészen!

180. Dal.

Végtére hát elértelek,
 Édes hazám! tégedet?
 Végtére megnyerhettelek? —
 Itt csókolom földedet.
 Óh Hunnia! sínlettelek,
 Kedves honom, tégedet!
 Te, kit mindig szíveltelek,
 Nyisd meg anya-öledet! —
 Hogy elmentem, poklom valál:
 Jobb élet-e avagy halál,
 A mire most érkezem?
 Óh hazám! azt kérdezem.

XIX. ÉNEK.

Kellemek, a milyeneket
 Csak egyszer ád a bölcs ég;
 (Mert mint eddig ilyeneket
 Senkinek sem adott még,)
 És a melyek szerzésével,
 Míg e pompás egészlet
 Létre hozta, sok kincsével
 Szegény lett a természet;

Kellemek, a milyeneket
 Csak látunk és érezünk,
 S imádunk, mint isteneket,
 Óh! de meg nem nevezünk;

Mert sem Flóra országában
Színeik vagy képeik,
Sem bár mely nyelv birtokában
Nem lelődnek neveik.

Test, a milyen nem iródott,
Sem soha nem festődött,
A milyen nem faragódott,
Soha nem is képződött :
Oly gyengéded, s mégis velős,
Oly gömbölyű s oly teli,
Oly könnyűded, s mégis erős,
Oly hajlékony és deli.

Melynek csuda szövvénye
Liliom-hó s rózsá-láng,
Melyből Amor boldog kénye
Szemérmesen mosolyg ránk ;
Melynek minden mozdúlása,
Fordúlása, helyezése,
Új csudának támadása
S új kelleme nemzése.

Szemek, melyek ragyogása
A napfényt megelőzi,
Melyek édes hunyorgása
A szíveket meggyőzi ;
Melyek száz kényt élesztenek
És a vért felforralják,
Halálos nyílt lövellenek
És az észt megfagylalják.

Tekintet, mely meghasítná
 A követ is élével,
 És az éjt megvilágítná
 S felderítné tűzével;
Tekintet, mely meggyógyítná
 A halálos beteget
 S melegével meglágyítná
 A mereven hideget.

Arcz, a melynek rózsáiban
 A szemérem mosolyog;
 Melynek minden vonásiban
 Amor szívet les és — fog.
Ajak, azon megtesterült
 Szerelem-csók formája
 Melyet Amor ajkára szült
 Psyche bíborláng-szája.

Haj, a melynek szőke selyme
 Ezer gyűrűt formáló,
 S az észnek oly veszedelnie,
 Mint a halnak a háló.
Kezek, kiknek tudományok
 Oly sokféle s olyan szép,
 S remek minden csinálmányok,
 Legyen az hang vagy írt kép.

Kebel, melyen az életnek
 Legédesb reményei
 Mosolyogva integetnek,
 Hogy ott tellnek kedvei;

A hol minden indulatok
Kényeket kiélhetnék,
Minden gondok és bánatok
A Lethét fellelhetnék.

Kebel, melynek látásában
Minden csepp vér felfordúl,
És szerelmes olvadtában
A szív majd nem elcsordúl;
Melynek fénylő gyöngy havában
Amor magát rengeti;
(Boldog szív, mely két halmában
Kedve sírját lelheti!)

Szemöldökök, a két szemnek
Diadalmi boltjai;
Lábak (ezen szép tetemnek
Lebegő gyors szárnyai),
Kiknek minden lépésével
Szép, jó és nagy tétetik, —
A tavasznak levegtével
A virág így születik.

Szív, a melyben a szerelem,
Barátság és szűzesség,
Az alázat s türedelem
S az angyali kegyesség
S minden erkölcs bámúlandó
Egygyességben lakozik;
Szív, mely erős és állandó —
Soha meg nem változik.

Elme, mely mint a napsugár
 Elhat minden mélységbe,
 S magasan és sebesen jár
 S nem jut soha kétségbe;
Elme, mely az igazsághoz
 Szint oly bátran repül fel,
 Mint a sas a napvilághoz,
 És soha sem csügged el.

Lélek, milyen nem vala még
 Egy halandó hüvelyben;
 Óh dicsőség! oh istenség!
 E múlandó lepelben!
Lélek, kinek bár hatalmát
 Eszemmel fel nem érem,
 De rajtam nyert diadalmát
 Érzi minden csepp vérem.

Lélek, te ki a szíveket
 Folyó lánggá olvasztod,
 S a testektől a lelkeket
 Bájoddal elválasztod;
 Kinek minden indulatja —
 De ki meri festeni,
 Vagy mely elme gondolhatja
 Azt, a mi oly isteni?

Lélek, a ki *Croesust* tenne
 A nyomorúlt *Irusból*,
 Ki által tán *Caesar* lenne
Catóból és *Brutusból*;

A ki könnyen hihetőkké
Teszi *Plato* álmait,
S *Amornak* elvehetőkké
Csélcsap lepke szárnyait ;

Ki egészen kimeríti
Az érzemény forrását
És magával békeríti
Reményeink járását ;
S a szívnek megtapogatja
Leggyengédebb hurjait,
S bájjával kicsalogatja
Legtitkosabb hangjait ;

Ki beszíjja életünket
És a szívet elnyeli,
S megragadván a 'elkűnket,
Az égbe felemeli ;
A ki saját erejében
Elég maga magának,
S még sem kevély érzésében
Hatalma nagyságának.

Ének, melyben magát az ész
Gyönyörködve megissza,
S józansága könnyen s úgy vész,
Hogy soha sem tér vissza !
Ének, melynek zengésére
Theba meg felépülne,
Mely leszáll a szív mélyére,
Hogy — egy bölcs megőrülne ; —

Melynek hangja ömledezvén,
 Megenyhűl a fájdalom,
 (Hajh! érzettem, jól tudom én!)
 S mosolyog a síralom;
 Melynek édes hangjaiban
 A bú magát felejtí;
 Melyben még száz olyan báj van,
 Hogy azt szó ki nem ejti.

Táncz, a melynek kellemeit
 Még *Medina* sem birja,
 Melynek gyönyörűségeit
 Le *Apollo* sem írja;
 Hol a lábak oly ékesen
 Rajzolja a hangokat,
 És minden tag oly édesen
 Késéri a lábakat;

Táncz, a melynek látására
 Minden csepp vér felzendül
 S kész mindennek dúlására,
 S minden szív-húr megpendül;
 Táncz, a melynek érzésére
 Az öt érzék nem elég,
 S tökéletes értésére
 Ötször öt is kevés még.

Nagylelkűség és méltóság,
 Melyben nincsen büszkeség;
 Lélekbéli való jószág,
 Melyben nincsen gyengeség;

Elevenség és nyájasság,
Melyben nincsen feslettség;
Serénység és szorgalmasság —
Mindenre rá-termettség.

Ezek azok — a bűbájok,
Kik engem meggyőzőenek,
Hol van egy bölcs? — nézzen rájuk —
S mondjon engem gyengénck.
Ezek azok, — hol van a ki
Rabja nem lesz ezeknek?
Áljon elő hát valaki
Czéhéből a bölcseknek.

181. Dal.

Egek! már ily nagy ideje,
Hogy elmém őt képezi;
Immár három esztendeje,
Hogy szívem őt érezi;
Hogy áldozok és éneklek,
Almadozom és írok,
Hogy könyörgök és esdeklek,
Imádkozom és sírok;
Hogy tékozlom szép erőmet
S vesztegetem szép időmet,
Hogy emészttem lelkemet, —
S még sem szán ő engemet!

182. Dal.

Amott látom domborodni
Nagy-Somlónak kalapját;

Amott, jobbról, nyálasodni
 A Marczalnak iszapját ;
 A felhőben merőn ott áll
 A sümeghi vár foka ;
 A Bakonyból ott kandikál
 Tátikának homloka ;
 S a tündérnek lakóhelye,
 Kínaimnak a műhelye,
 A kék gőzben ott borong —
 Kebelem, hajh ! mint szorong.

183. Dal.

Jól tudom én, mit kellene
 Cselekednem ő vele,
 S kívánságom bétellene,
 Szikrát fogna kebele :
Meg kell vetni ! ezt tanítja
 A szerelem mestere ;
 A megvetés, azt állítja,
 A szív legjobb fegyvere ;
 Mert a gőgös nem nézheti,
 Ha valaki őt megveti : —
 De, hajh ! ezt nem tehetem, —
 Mert őt másként szeretem.

184. Dal.

Láttam ismét ! — a régi ő, —
 Szép ő most is, sőt szebb még,
 Megérlelvén őt az idő —
 Gőgösebb is tán, mint rég !
 Miként nőttek szépségei, —
 Nőni fognak szerelmim !

Százsor többek kellemei,
Többek lesznek gyötrelmim!
Alig esmert meg engemet,
S észrevévén inségemet,
Öszvecsapta kezeit —
S lesütötte szemeit.

185. Dal.

Mint reszkettem, borzadoztam,
Lépésem mint ögyelgett
Mint szorongtam, fúladoztam,
Lelkem miként szédelgett;
Pozsgott a vér ereimben,
Keblem vadúl háborgott;
Sós könny forrott szemeimben,
S a szív bennem csikorgott,
Midőn mentem ő hozzája; —
De hogy mézes rózsaszája
Édesdeden üdvezlett —
Lelkem sokkal könnyebb lett.

186. Dal.

Hajh! kemény ő s érzéketlen,
Most is dúlja életem;
Kínaimban telhetetlen —
De őt mégis szeretem.
Egész létem vele teli,
S a míg vérem meg nem húl,
Őt szereti s őt tiszteli
Szívem s elmém egyedül.
Csak a vége életemnek
Lesz határa szerelmemnek;

S ha síromon túl sincs vég,
Szeretem őt ott is még!

187. *Dal.*

Óh természet! mit vétettem?
Mért lehetsz ily mostoha?
Anyá! meg nem érdemlettem
Ezt a sorsot én soha.
Mért vonál ki hát engemet
A nemlétnek méhéből,
Ha kizárod kebelemet
Emlőidnek teljéből? —
Vajh! mért adál ilyen szívet,
Imígy érzőt s ilyen hívet,
Ha nincs szív, mely szeresse
S érzelmivel tölthesse?

188. *Dal.*

Mondd meg, Zephyr, mi dolgod van
A szűz kebel leplében?
Mit legyezgetsz? mi van ottan,
A szép kebel völgyében? —
Amor van ott bizonyosan,
S ott békével szendereg;
S azt vélvén, hogy anyjánál van,
A gögöst nem sebzi meg.
Ne, óh Zephyr! ne legyezd őt,
A hüvedben ott szendergőt!
Hadd ébredjen egyszer már!
Szivem immár oly rég vár.

189. Dal.

Jól látja ő, mint hervadok,
És jól tudja, mi hervaszt;
Jól látja ő, mint lankadok,
S ő kaczagja talán azt? —
Vagy segítsd ki lánczaiból,
Óh bölcsesség, szívemet!
Vagy csald hát ki sánczaiból
Lantom, ellenségemet! —
De hiába fohászkodom,
Haszontalan rimánykodom:
A halál lesz oltalmam,
S csak a sírban nyúgalmam.

190. Dal.

A vad szívet irgalomra
S tán szerelemre biron,
És szert teszek nyúgalomra,
Ha érzelmim leirom:
Nyomorúlt! így gondolkoztam,
S írtam e bús verseket;
Hajh! de szörnyen csalatkoztam —
Szélnek írtam ezeket!
Dicsőítő gondolatok!
Bálványozó indulatok!
Kiáltástok fel nem hat —
Káiné az áldozat.

XX. ÉNEK.

Most tudom már, mit cselekszik
Amor ezen világban;

Most tudom már, miként fekszik
 A féreg a virágban ;
 Miként emel magunk felé,
 S magunk alá miként nyom,
 Mihelyt magát befészkelé
 A szerelem — most tudom :

Mi a szívnek üressége,
 Melyet meg nem tölthetni ;
 Mi a szívnek telisége,
 Melyet ki nem önthetni ;
 Mi a szívnek kívánsága,
 Melyet el nem fojthatni ;
 Mi a lélek szomjúsága,
 Melyet el nem olthatni ;

Mi a lélek lankadása
 És a fejnek csüggése ;
 Mi a testnek hervadása
 És az élet tűnése ; —
 Hogy örömkünk csak árnyékok,
 Kedvünket nem tölthetik ;
 S reményünk vízbuborékok ; —
 Boldog, ki nem születik.

191. Dal.

A számtalan félelmekből
 Az vala leggyötrelmesb,
 A számtalan gyötrelmekből
 Az vala legsérelmesb,
 Hogy én ötet így szeretem,
 S őt majd más is szereti ;

De én őt el nem nyerhetem,
S más majd még elnyerheti!
Hála légyen csillagomnak!
Vége már ez egy kínomnak:
Szíve szint oly szabad még,
A mily szabad volt mindég.

192. Dal.

Vajjon mire magyarázzam
E homályos titkokat,
Ne talántán elhibázsam
Azoknak mivoltokat? —
Ugy magába vonja magát,
Üldögel és fanyalog;
Lecsüggeszti fejét, nyakát,
Ugy búsong és andalog? —
S mint a köd az ég tisztáját,
Ugy borítja szép arczáját
Egy lankadó halványság —
Mi ez, ha nem kívánság?

193. Dal.

Akárhogy van, de kínaim
Nincsenek már kedvére,
És esdeklő panaszaim
Elhatottak szívére:
Olyan mélyen gondolkodik
S rám mereszti szemeit;
Gyakran sohajt s fohászkodik
És tördeli kezeit;
Társaságba állall menni,
Csak magával kíván lenni;

Gyakran dagad kebele —
Mind ez minek a jele?

194. Dal.

Oly kedvetlen s nyughatatlan,
Sokszor köny jó szemébe;
Bizonyos és csalhatatlan:
Amor szökött szívébe.
Hogy kíván ő, hogy szeret ő,
Ennyit tehát tudnánk már —
De kit? — Hajh! itt a bökkenő,
A titok, mely annyit zár.
Ah! hogy lelke felderüljön,
Hogy teteme felépüljön.
Hogy szívemben békesség
Legyen — sok kell ahhoz még.

195. Dal.

Bízakodó reményekkel
Közelíték hozzája,
És epedő bús szemekkel
Tekintettem reája;
És szép kezét megcsókolám,
(A szerelem vakmerő)
Miért oly bús, tudakolám, —
Pirúlt, de nem szóllott ő:
De képe megháborodván
És leplével viaskodván
Hullámozó kebele —
Elegendőt felele.

196. Dal.

Mind ez vissza nem adhatja
Még nyúgalmát lelkemnek;
Mind ez meg nem gyógyíthatja
Nyavalyáját szívemnek;
Erre búm még el nem tűnik,
Melyben oly rég borongok,
S a háború meg nem szűnik,
Melyben oly rég szorongok.
E szikrája a reménynek,
Egy csalóka tüneménynek
Szemfényvesztő látszatja,
Szívemet megcsalhatja.

197. Dal.

A reménység és félelem
Hányja veti szívemet, —
Szűnj meg! szűnj meg, óh szerelem,
Végezd kínos ügyemet!
Ha reményem így sűgárzik,
S mégis félek, hogy megcsal,
A menny s pokol itt határizik
Ezen pontban egymással.
Így rettegven reményeim,
Így remélvén félelmeim,
Mennynek, földnek istene!
Mely vad kín ez, mely fene!

198. Dal.

Sokat mondtam szépségéről
Kedves ellenségemnek;

Sokat mondtam inségéről
 Búba merült szívemnek;
 De mind ez a keserveknek,
 (Tudja szívem tájéka)
 S az isteni kellemeknek
 Még csak nem is árnyéka.
 Bájainak seregéből,
 Kínaimnak ezeréből,
 Csak parányit festhettem:
 Mert szót, színt nem lelhettem.

199. Dal.

A titok kinyilatkozott:
 Szeret, — de nem engemet!
 Nem érettem sohajtozott —
 Fojtsd meg, óh kín! szívemet!
 Boldogtalan indulatok,
 Melyek létet adátok, —
 Emlők, a kik tápláltatok,
 Nézzétek itt munkátok! —
 Nyílj meg, óh föld! — szakadj rám, ég!
 E pontban itt hadd legyen vég:
 S te, ki megölsz, vad lélek!
 Légy boldog! — ha nem élek.

200. Dal.

Elmégy tehát, szegény lélek,
 Oh te példa nélkül hív! —
 Eredj! jobb lesz, ha nem élek, —
 Halj, óh halj meg, kínos szív! —
 Ha nem szánta bal sorsomat,
 S meg nem indúlt kinomon:

Hadd csúfolja halálomat,
Hadd tipródjék síromon.
Eredj, lélek! — halj meg, ó szív!
Te utolsó cseppedig hív! —
Vad kedvéhez tedd ezt még —
Vajha tetted volna rég!

XXI. ÉNEK.

(Töredék.)

Csörgő patak! életemnek,
Mint az hajdan foly vala,
Igaz képe, míg mellemnek
Szabad volt bal oldala;
Oh te! kinek gyöpös partján
Jár és nyugszik gyakorta,
A vad tündér, a ki nem szán,
S életem letiporta.

Kinek folyó tükörében
Lelé csak mássát a test,
Melyet egész szépségében
Senki soha le nem fest;
Óh te! kinek siralmimmal
Szaporodott folyása,
És panaszos hangjaimmal
Elegyedett zúgása! —

Százados tölgy! te ki épen
Állasz itt még, noha vén,
Tiszteletre méltóképpen
A mezőnek közepén;

Te, az idők repültében
Annyi szélvész játéka,
S oly sok nyárnak hévségében
Annyi vándor árnyéka!

Óh te! kihez támaszkodva
A gyönyörű fáradt test,
Szép s nagy lelke gondolkodva
Nézte, mely szép a napest;
Kinek csipkés leveleit
Sohajtásim ingatták,
Kinek erős gyökereit
Bús könnyeim itatták!

Te árnyékos. hűves erdő!
Annyi madár tanyája;
Kit gyakorta megkeres ő,
Szívem kedves kányája;
Te, kit szava víg hangzattal
Oly sokszor meglelkesít,
És elméje gondolattal
Oly bőven megnépesít.

Kinek zengő homályában
A bús annyit tévelygett,
Midőn párja birtokában
Minden madár enyelgett;
S a természet emlőiből,
Ki mindent élésre hitt,
S az állatok örömeiből
A bús szív csak mérget szítt.

MASODIK RÉSZ.

A BOLDOG SZERELEM.

L'amour est notre vie: oui, vivre c'est aimer,
C'est rendre un autre heureux, et c'est l'être soi-même
Bernis.

Enchainés à la fois par l'hymen et l'amour,
Couple d'époux amants, quel bonheur est le nôtre!
Helvetius.

1. Dal.

Halljátok! kik esmerétek
Keserveit éltemnek,
Kik szántatok s részt vevétek
Gyötrelmiben szívemnek:
Örüljete, hiv barátok!
Boldoggá lett éltemen,
Áldássá lön a vad átok,
Mely függ vala szívemen;
Haljad s érezd, föld s levegő!
Enyém! Enyém örökre ő! —
Hálá, *Lizám*, szívednek!
Sorsom! rendelésednek!

2. Dal.

Musám te! ki zokogással
Töltéd a természetet,
Töltsd most örömkialtással
Napnyúgotot-keletet!

Patak! ittdad siralmimat?

Most örömim könnyét idd! —

Zephyr! hordtad panaszimat?

Most örömöm hangját vidd! —

Amor látván hívségemet,

Udvezíté szerelmemet:

Az égbe felemele,

Hol *Psyche* van ő vele.

3. Dal.

Vétettem én, mondván, hogy jég

Isteni jó s nagy szive;

Szeretett ő engem mindég,

Hívem volt, mint én híve;

Egymást látván, legottan már

Egy úton járt érzésünk;

Rossz emberek (sok szív így jár!)

Gátlák ölelkezésünk:

Szívem lángját kikémlelték,

Szerencsémét irigyelték,

Rágalmazták lángomat, —

És megásták poklomat.

4. Dal.

Ti, a sorsnak ostorai,

Jó hír s névnek férgei,

Társaságnak sátánjai,

A sziveknek mérgei,

Becsületnek gyilkossai,

Az erkölcsnek gyötrelmi,

Az ifjúság áspissai,

Teremtésnek fertelmi, —

Töpörödött boszorkányok!
Néktek most már füttyöt hányok:
Károgiatok bár, nem árt,
Nyelvetek nem tehet kárt.

5. Dal.

Kivált, ragyás, aszott bagoly,
Te, az erkölcs Parcája,
Ki mindent megrágsz, mint a moly,
Belzebubnak kajlája!
Ki csak alig mozogsz immár,
Nyelved mégis kerepel,
Kit a pokol nyílt öllel vár,
S ha mégy, — bezzeg ünnepel,
Pondró-nyelved csak turkáljon,
Szívnek vermet csak áskáljon, —
Banya! most már nevetlek
S mind örökre megvetlek.

6. Dal.

Ti, kik kívül úgy fázátok
A szerelem jegétől,
Midőn belől lángolátok
Ugyan annak tűzétől,
Szomjúzátok, éhezétek, —
S gyötrelmiben éltemnek
Már szinte megdermedétek,
Érzeményi szívemnek!
Lakozzatok az örömben,
Melyet Amor nem külömben
Ád néktek, mint azokat
A mélyen fájó kínokat.

7. Dal.

Ti, kik szívem fájdalmával
 Szövetkezve valátok,
 S mindent a bú fátyolával
 Beborítva látátok,
 S minden tárgyból körültek
 Gyötrelmeket fonátok,
 Szépből s jóból előttetek
 Keserveket szívátok, —
 Elmém munkás rajzatjai!
 Érzelmim hű barátjai!
 Most örökre menjeteK
 S mindenről azt szedjeteK.

8. Dal.

Fájdalmimban átkoztalak,
 Midőn kíznád kebelem;
 Dicsérlek most és áldalak,
 Boldogító Szerelem!
 Kifizetéd uzsorával
 Sérelmiért szívemet,
 A boldogság méz-árjával
 Borítván el léteemet:
 Már majd alig viselhetem, —
 Öröm minden lehelletem, —
 Nappalom és éjjelem, —
 Aldott légy, óh Szerelem!

9. Dal.

A természet kebelében,
 Erdőnek homályában,

A tavasznak örömében,
 Virágok illatjában,
 A pataknak csörgésében,
 Pacsirtáknak szavában,
 Fülemilék énekében,
 És gerliczék csókjában, —
 A mit lelkem titkon sejtett,
 Mind igazság s valóság lett;
 Mind világos érzemény
 S teljesedett szép remény.

10. Dal.

Minekután a kezünket,
 (Áldott, dicső ünnepnap!)
 Mint isten már rég szivünket,
 Oszveköté a főpap,
 Hajh! mi történt akkor velünk!
 Mint szédelgett az agyunk!
 Miként feszült s fúlt kebelünk, —
 Nem tudánk, mikép vagyunk:
 Megakadott lélekzetiünk,
 Elfúl, véltük, az életünk, —
 A pamlagra hanyatlánk —
 Halált vélénk jönni ránk.

11. Dal.

Soká fel nem támadhatott
 Lelkünk részegségéből.
 Enyém s tied hallatszatott
 Csak a csókok neszéből;
 S midőn aztán tört hangzatban
 Ő énnekem így beszél;

«Egy imilyen pillanatban
 A szív — századokat él! —»
 Újra záporként esének
 Gyöngyhavára kebelének
 Öröimnek tüzei
 S öröimnek cseppjei.

12. Dal.

Eltörlötték inségemet
 Az örömek kinn és benn :
 Úgy élem most életemet,
 Mint a gyermek az ölben ;
 Örömadás, örömvétel, —
 Kedvünket így cseréljük ;
 Egy perczenet sem illant el
 A nélkül, hogy ne éljük.
 Nem cserélnék koronákkal,
 Sőt magával mennyországgal,
 Ha már itt is égig hág
 Az emberi boldogság.

13. Dal.

A kínokról beszélgeténk,
 Melyek tépték keblemet,
 Míglen öszvekerülheténk,
 S kitanúlta szívemet ; —
 S könnyei megáradának
 Földre szegzett szemének,
 És rózsáin arczájának
 Tündökölve függének.
 Fájt angyali jó szívének,
 Hogy viperák beszédjének

Oly sokáig hihetett,
S majd áldozat lehetett.

14. Dal.

Ő is engem rég szeretvén
Szívbéli vonszódásból,
Sokat szenved szintugy, mint én,
Csakhogy külön forrásból;
De megbocsát mind azoknak,
Kik méreggel itatták,
Megbocsát a Júdásoknak,
Kik szívünket szaggatták.
Míg vize lesz a tengernek,
Ember léssen az embernek
(Ádám ólta így vala)
Ördöge vagy angyala.

15. Dal.

Eddig a bú fellegével
Volt minden béterítve,
És az élet csömörével
Minden egybe vegyítve :
A madarak örömdala,
A természet élete,
Minden — nekem csak kín vala,
És méreggel étete ;
De most minden örömet ad!
Az is, ez is, a te munkád,
Lizám! Napja létemnek,
Istennéje szívemnek.

16. Dal.

Más a világ ábrázatja,
Másként látnak szemeim ;
Más a dolgok folyamatja,
Más hangúak verseim ;
Mások éltem érzeti,
Más alakja testemnek,
Mások lelke repületi,
Más aránya létemnek ;
Más most egész természetem ; —
Mert szeretek s szerettetem ;
Másként jár most az idő,
Miólta már enyém ő.

17. Dal.

Nézd e rózsát bimbójában,
Kebele még bezárva! —
Nézd emezt itt virágában,
Kebele már kitárva! —
Olyan valál, szép kedvesem,
A leányi pártában ;
Ilyen vagy most, szerelmesem,
Hymen nyoszolyájában ;
S ennek itt már hűl levele,
Teli maggal a kebele :
Ha ilyen lész, legszebb lész,
Ámbár rózsád oda vész.

18. Dal.

Tiéd minden gondolatja
És értelme lelkemnek ;

Tiéd minden indulatja
 S érzeménye szívemnek;
 Tiéd minden kíváratom,
 Tehetségem és erőm;
 Tiéd minden akaratom,
 Téteményem és időm;
 Tiéd vagyok mindenemmel,
 Mind lelkemmel mind testemmel,
 Ebren úgy mint álmomban,
 Éltemben mint holtomban.

19. Dal.

Egymás mellett be szépen áll,
 Egymást által ölelve,
 E gyengéded két rózsaszál,
 Bimbójából feselve!
 Milyen szépen indulának
 Itt egygyütt virágozni!
 Miként öszvehajulának,
 Lenni, múlni, magozni! —
 De a kertész eljövendő,
 S más karóhoz elkötené ő,
 Szegény rózsák, titeket,
 Mint a sors sok szíveket!

20. Dal.

Néha, midőn mellettem ül,
 S ereimben a vér forr,
 S kívántában keblem feszül,
 Így esdek én sokszor:
 «Adj egy csókot, adj te kedves,
 De hosszút ám s édeset,

Éles legyen, tüzes, nedves —
 Fájjon is egy keveset! —»
 S ha oda hág az érzemény,
 Honnan tovább nincsen remény, —
 Vajha ezen határnál,
 Halál, egyszer ott várnál!

21. Dal.

Eddig csak bús henyélésben
 Múlt életem ideje;
 Sorvadt a sok epedésben
 Csontom s agyam veleje;
 De megtérvén most már béke
 S nyugalma szívemnek,
 Ujjúl ismét tehetsége
 És ereje lelkemnek:
 Buzog ismét ifjúságom,
 Munkál s teremt valóságom;
 Mert van tárgya éltemnek,
 Birodalma szívemnek.

22. Dal.

A tudomány és dicsőség
 Mindent ígért czéljánál,
 Az ember, e lelkes por, még
 Mindenkor csak szomjan áll:
 Mert erejét s tehetségét
 Ott csak nőni érezi;
 De nyugalját s békességét
 Mind ez meg nem szerezi: —
 Csak szerencsés szerelmében,
 Hogy úgy él, mint bölcsőjében

A gondatlan csecsemő,
Teljes nyugodt s boldog ő.

23. Dal.

Midőn gyermek-időnk elmúlt,
S agyba, mellbe a gond gyűl,
Életünk, hajh! be nyomorúlt
Egy osztózó szív nélkül! —
Szánlak, leány! szánlak, legény!
Kit a sors ily átka nyom;
Egyedül vagy, óh te szegény!
Csömör élted s únalom:
Mert egy ember még csak egy fél, —
És egészen csak akkor él,
(Akárki bár mit beszél,
Midőn két szív egybekél.

24. Dal.

Szinte már majd öszvecsaptak
Az inségnek árjai
Fejem felett; — de felkaptak
Jókor a sors szárnyai;
S ide hoztak, hol már teljebb
Az emberszív nem lehet;
Ezen pontra, honnan feljebb
A boldogság nem mehet:
Lelkem minden gondolati,
Szívem minden kívánnati
Örömekből tenyésznek,
Örömekben enyésznek.

25. Dal.

A természet emlőiből
 Fejjünk, a mit fejhetünk ;
 Az életnek örömeiből
 Éljük, a mit élhetünk ;
 De mindig úgy, hogy *kívánsat*
 Maradjon még keblünkbe ;
 Ha ez kihal, csömör s bánat
 Jön megzabált szívünkbe.
 Tarts mértéket élésedben,
 Úgy lesz mindig érzésedben
 Örömvirág — és gyümölcs, —
 Imígy él az igaz bölcs.

I. ÉNEK.

Végre tehát elnyertelek,
 Boldogsága szívemnek? —
 Mennyi kinnal kerestelek,
 Oh élelme éltémnek! —
 Holtomiglan hát lakhatlak,
 Édes földje honomnak? —
 Békességben hát birhatlak,
 Fészke gyermek koromnak? —

A sors hol nem hánya-vete
 E háborgó világban! —
 Hányszor csak nem eltemete
 Messze földön s országban! —

Mars vérengző harczaiban
 Hány halál közt forogtam! —
 Amor pokol-kínjaiban
 Hajh! miként nyomorogtam! —

De sem Mars vérszolgálatja
 Most már nem köt engemet;
 Sem Amor nem sanyargatja
 Sem lelke sem testemet.
 A szigorú kötelesség
 Most azoktól el nem vág,
 Kikhez csatol a szivesség,
 Szerelem és barátság.

Itt, a föld e szegletében,
 A nyugalom karjában,
 A természet kebelében,
 S öröminek árában,
 Szabad vagyok, mint a madár
 A levegő térében;
 S boldog, mint egy gerlicze-pár
 A szerelem fészkében.

Távól a világ zajától
 S haszontalan füstjétől,
 A nagy város pompájától
 S veszedelmes szelétől;
 Hol a negéd s hivalkodás
 Minden gond és tétemény;
 S a fertelmes bujálkodás
 A szerelem érzemény;

Hol *Amornak* örömeit
Pénzért adják és veszik;
S a szív mélyebb érzéseit
Bolondságnak nevezik.
Hol Hymen szent nyoszolyája
A bujaság fertője,
Hol azután e bűn fája
Ezer más bűn termője.

Hol az isten tiszteletét
Haszon s pompa téteti;
A haza szent szeretetét
Az elfajúlt neveti.
Hol az igaz, a nagy, szép s jó,
A jámbor és ártatlan,
S a szabadság, — csak gőz és szó,
Kaczaj tárgya s szokatlan.

A hol a nyelv hízelkedik,
Édes-szépnek mondója,
Óh! — pedig csak incselkedik,
Mint Évának kígyója.
Hol az arczák mosolyognak,
Midőn a szív mérget főz;
Az igazak nyomorognak —
Mert a ravasz mindég győz.

Hol a fényes társaságok
A léleknek únalom;
A tomboló mulatságok
Szívnek s testnek ártalom;

Hol a haza reményei
 Undok Phrynék ölében,
 Atyák anyák örömei
 Elhervadnak rendében.

Hol az erkölcs kelleméről
 Fennen szólnak, dicsérik,
 Holott azt csak a nevéről
 Es könyvekből esméri.
 De, hol atya s anya már rossz,
 Hogy lenne jó magzatja? —
 Mert a varjú csak varjat hoz,
 Csak sasnak sas fajzatja.

Hol az ifjú megvénhedik,
 Még előtte korának ;
 Es a vén megmerevedik,
 Baj s terh másnak s magának.
 Hol a szülők nyomdokiban
 Sietvén a gyermekek,
 A feslettség dolgaiban
 Korán lesznek remek.

Hol az élet szükségét
 Csak fényűzés tenyészt,
 S legszebb, legjobb örömeit
 Színlés s negéd enyészti.
 Hol a kisebb a feljebbet
 Hah! gyomrából gyűlöli,
 De félvén mint erősebbet,
 Tömjénekkal füstöli.

Hol, mint a kinyílt virágnak
Ezer az ő mirígye,
Úgy minden kis boldogságnak
Ezer az ő irígye.
Hol a villám, melyet meggyújt
A bosszúnak szikrája,
Nem dörögve, mosolygva sújt —
Csók-hang minden lármája.

Hol a szépnek csak felkent máz
Lílioma s rózsája,
Mert a nélkül ijesztő váz,
Medusa-kép arczája ;
S az embernek és dolgának
A jószág oly fedele,
Mint Aesopus farkasának
Báránybőr mily hüvelye.

Hol a nagyság csupa negéd,
A gyávaság jámborság ;
Csak önhaszon másnak segéd,
S a bátorság latorság ;
Hol a szépség csak cifraság,
Csak czikornya s mesterség ;
Érzékenység csak puhaság,
S a szolgaság emberség.

Hol okosság a ravaszság,
A barátság tettetés,
Gorombaság az igazság,
A méltóság megvetés.

Hol a gazdag, nagy s okos úr,
 Bár többnyire otromba,
 Mint a rézzel bétékert húr,
 Fényes, — hangja goromba.

Hol semmiben nincs valóság.
 Semmiben nincs élelem;
 Semmiben nincs állandóság,
 Semmiben nincs értelem.
 Hol a jó is hamar kábúl,
 Az örvény elragadja;
 Ritka szív, mely el nem csábúl,
 Mely magát meg nem adja.

Voltam benned, óh *Ninive*!
 Örvényed megláboltam;
 Kegyes sorsom meg kivive —
 Mert ide-való voltam:
 Itt vagyok most az enyémben,
 A magamé egészen,
 Itt, hol csorbát kedveimben
 Ember-erő nem téssen.

Vezérlőm itt a bölcsesség,
 Könyvem a nagy természet,
 Nézőszíнем a föld és ég —
 S napkelet, napenyészet;
 Itt más csélcsap akaratja
 Nem parancsol kényemnek,
 Lelkemet nem szorongatja,
 Nem szab módot éltémnek.

A szerencse s a hír elől
 E szegletben elrejtve,
 Nem tudván a világ felől
 Semmit, — tőle felzajtva,
 Ertelmemet és szívemet
 Örömek közt mívelvén,
 Napalatti életemet
 Boldogúl itt élem én.

Gazdálkodom : szántok, vetek
 És kenyeret aratok ;
 Kertészkedem : fát ültetek
 És gyümölcsöt szaggatok.
 Most előttem a gabona,
 Fű-rend és vad esik csak,
 A mint látám, még katona,
 Hogy-emberek húllottak.

Itt semmi nincs megkeverve
 A nagy világ mérgével ;
 Semmi nincs itt megtekerve
 Politika kérgével.
 Az egyszerű természetet
 Mesterség nem nyirbálja ;
 A nyugalmat és életet
 Irigység nem túrkálja.

Itt a lelket, akár tél van,
 Akár tavasz, nem nyomja,
 Mint a roppant palotákban,
 Az únalom ólomja.

Nem rabja itt a szokásnak
 Sem a lélek, sem a test ;
 Itt az ember, egy a másnak
 Nem ás vermet, nem hány lest.

Itt előttem nem botorkál
 Oly nyavalyás balgatatag,
 Ki véli, hogy olyan sok áll
 Rajta, s hogy ő jeles tag
 A teremtés nagy testében, —
 Holott csak hús magában :
 Mert sem szív nincs kebelében,
 Sem velő szűk agyában.

Nincsenek itt gyűlölőim,
 Egyéb, kiket — nevetek ;
 Nincsenek itt esmérőim,
 Egyéb, kiket szeretek.
 Nincsen itten ellenségem,
 Senkivel sem mérkezem ;
 Kevés itten a szükségem ;
 A mi van, fel sem veszem.

Elfáradván, vén tölgyemnek
 Le-ledülök tövében,
 S hív szerető szerettemnek
 Nyúgodván hív ölében :
 Innen nézem bátorságból
 A világ nagy tengerét ;
 Innen nézem szabadságból
 A föld sok rabemberét.

Miként csalják társaikat,
 De többnyire magokat;
 Miként víjják bajaikat, —
 S mégis gyűjtik azokat.
 Kiki magát mint forgatja
 Arra, merre fúv a szél,
 Mely kevés, ki megállhatja,
 Az erős szív, ki nem fél.

Innen nézem, mit mívelnek
 Ezerképpen ezerek;
 Mit keresnek s miket lelnek
 A szarándok emberek:
 A szerencsét mint nyomozzák,
 S gyakran, a mit találnak, —
 (S akkor a sorsot átkozzák)
 Nyílt torka egy halálnak! —

Mint sűrögnek, mint forognak —
 Es egygyenként mint henyél;
 Mint pezsegnék, mint mozognak, —
 S a sokból mely kevés él!
 Mint kerülik azt az utat,
 S követi csak ezred rész,
 Melyet maga nyilván mutat
 A természet, szív és ész.

Mint kívánják mindég csak azt,
 A mit ők nem bírnak még,
 S ha megnyerték, megint amaszt, —
 De még az sem lesz elég.

Mint álmodnak csak leendőt,
Mint szeretnék csak másét ;
Mint élnek csak a jövődöt,
És — bitang a jelenlét.

Az arany mint uralkodik
Egész földnek felette ;
Minden miként nyomorkodik,
Ha nincs arany mellette ;
Mint vezérli a világot
S az egész embernemet ;
Miként térszen igazságot,
Törvényt, rangot, érdemet.

Olyféléken miként kapnak
A balgatag halandók,
A mik, szintén mint a habnak
Buboréki, múlandók.
Amaz ottan ! be balúl tesz,
Be visszaél éltével,
Ki egy egész élet bűt vesz
Egy órának kedvével.

Az ott — mint gyűjt gazdagságot,
S ha bajjal megszerzette,
Nem lel benne boldogságot, —
Szíve szegény mellette :
A természet fiainak
(Mert nem kíván ő bú-bért)
A legjavát javainak
Ingyen adja, nem pénzért.

Az ott — mint felfújja magát
 Az udvarnak porában,
 Kevélyen feltartja nyakát
 Az aranyos igában.
 Mint kérkedik sok kicsinység
 A nagyságnak leplében;
 Mint sanyarog sok bú s inség
 A szerencse színében.

Az szidja ott a koronát,
 A felséget és bibort;
 Ez az ekét és boronát,
 Szegénységet és a port.
 A sors minden kívánságot
 Töltsön bár bé — több kell még;
 Sándor birván a világot,
 Vágyának az sem elég.

A nagy isten szép kegyelme
 Miként válik méreggégé,
 S a szív legszebb gerjedelme
 Gyötrő maró féreggégé
 Az emberben ember által —
 Káin gyilkos fajzatja!
 Hány Abel így oda nem hal,
 Irígység áldozatja!

Irígység volt ellenzője
 Szívem boldogságának;
 Irígység volt a szerzője
 Élttem hosszas bújának.

A temérdek átkok közül,
 Melyeket a bosszús ég
 Ránk monda, legtöbb rosszat szül,
 Legfenébb az irígység.

Innen nézem, miként von egy
 Magával sok másokat,
 S a mint jobbra vagy balra megy,
 Javít vagy ront százokat:
 Az emberek lelkeikkel
 Oly felséges fajzatok!
 Szívek s eszek mint vetik el,
 Mely követő állatok! —

Egy nagy ember ott miként áll
 Ezer felett fejével,
 Napnyúgotról miként munkál
 Napkeletre lelkével.
 Mint forgat fel országokat,
 Mint kötöz és bontogat?
 Miként ad s vesz trónusokat,
 Sorsokat mint osztogat? —

Dicső ember, valóban nagy!
 Élni fogsz, míg ember él;
 De bár mely nagy, alattam vagy,
 Szívem veled nem cserél!
 Egygyetlenegy boldog napom,
 (Pedig mennyit ad az ég!)
 Sokkal többet és jobbat nyom,
 Mint az olyan dicsőség. —

Itt vizsgálom, miként munkál
 S terem a nagy természet:
 Minden öszve mily frigyben áll —
 Isteni nagy intézet! —
 Egy valónak kezdetével
 Más — több miként enyészik? —
 S viszont ezek enyészttével
 Más — több miként tenyészik? —

S midőn minden így jön és megy,
 Egymást váltó pályában,
 A természet mint marad egy
 S változatlan magában:
 Anya minden időkorban, —
 Teremtő és szerető, —
 S télben, nyárban, — égben, porban
 Tápláló és éltető; —

Öröm-emplő annak mindég,
 Ki keblében lakozik;
 Öröm-adó annak is még,
 A ki tőle távozik.
 Boldog én! ezt itt szemlélem,
 De, mért van így, nem kérdelem;
 Okait nem keresgélem,
 Mert titkait nem értem.

Kiváratim mind bételvén,
 Kigyógyulván sebimből, —
 Gyönyörűség s öröm kelvén
 Elhúllatott könnyimből, —

Szabad, nyugodt, elégedett, —
 A boldogság tetején,
 Hová ritkán emelkedett
 Halandó, — itt vagyok én! —

Óh házasság! melylyel két szív,
 Érzékeny és ártatlan,
 Öszvehangzó, tiszta és hív,
 Egybefonva, szöve van:
 Te vagy kegyes istenünknek
 Legédesebb áldása!
 Legszebb, legjobb örömünknek
 Mindég teli forrása:

Minden szép s jó te beléd gyűl
 Mindenfelől, mindenből,
 Te maradtál meg egyedül
 Az embernek *Édenből*:
 A bölcs élés nem únatja
 Örömid, s nem szűkíti,
 Sőt még inkább kívántatja
 És mind egyre bővíti.

A múlt idő keserűje
 Te általad édes lesz;
 A jelenlét gyönyörűje
 Téged üdves menyynyé tesz.
 Hálá, sorsom! hogy megáldál
 Legigazabb javaddal.
 Hálá, *Lizám*! hogy megváltál
 A világtól magaddal.

26. Dal.

S hát meg újra lobbott vete
 Marsnak dühös haragja? —
 S hát csak el nem enyészhet
 A háború vér-magja? —
 Ím! a hadak vérzászlói
 Szerte tárva lobognak!
 S az élet ércz-gyilkolói
 Szerte mordon morognak! —
 De az égnek védelmében,
 Fészke Kánán kebelében
 Békében van a magyar,
 Nem marhatja francz agyar.

27. Dal.

Tökélletes bizodalom,
 A legtisztább szivesség;
 Egymásban lelt nyúgodalom,
 Vas-hívség, hó szűzesség;
 Egy akarat, egy értelem,
 Egy mód minden érzésben;
 Viszontagolt segedelem,
 Egy pont minden nézésben;
 Szíves, békes türedelem:
 Ím ebből áll a szerelem,
 Mely egyesít bennünket,
 S boldogítja létünket.

28. Dal.

Hívség, mely oly erősen áll,
 Mint a zajos tengerben

Soha meg nem rendült kőszál,
 (Ritka erkölcs emberben!)
 Melyben *Valmont* elméssége
 Ezerszer megtompúlna,
 S *Lovelacenak* ördögsége
 Ezerszer megcsorbúlna : —
 Olyan mindent győző hívség,
 Melyen épült s lobogva ég
Lízám tiszta szerelme,
 Szívem s lelkem élélme.

29. Dal.

Hívség, mely oly erősen áll,
 Mint a zajos tengerben
 Soha meg nem rendült kőszál,
 (Nincs ily hívség ezerben!)
 Melyet meg nem háboríthat
 Semmi gonosz szorgalom;
 Soha meg nem tántoríthat
 Semmi erő s hatalom : —
 Ilyen szirtes, érczes hívség,
 Melyen épült s lobogva ég
 Szűz szerelme szívemnek,
 Údvessége létemnek.

30. Dal.

Mosolyogva jönnek, mennek
 Életemnek napjai,
 Attól fogva, hogy *Hymennek*
 Kötnek rózsá-lánczai.
 Van életemnek sok órája,
 Melyet irigyelhetne

Az ég maga, ha hozzája
 Még irígység férhetne :
 Midőn látom, mint tudja őt,
 Az egyedül bennem élőt,
 Szívem üdvezíteni ; —
 Ez érzemény isteni!

31. *Dal.*

Midőn reggel felserkenünk
 Könnyű testtel s lélekkel,
 Hah! mily élet, megtellenünk
 Új kedvekkel, kényekkel.
 Oh! egy asszony mit nem tehet! —
 Elfelejttem, a mim nincs ;
 Azt kívánom, a mim lehet, —
 A mim van, legnagyobb kincs.
 A szerencse hő tárából,
 A természet sok javából
 Nincsen nagyobb nyereség,
 Mint egy szép s jó feleség.

32. *Dal.*

Ha kedvesem mellettem ül
 A párnaszék ölében,
 Ezer Amor elevenül
 Indúlatim fészkében ;
 S körülötte hogy zsibognak,
 Mint rajjai a méhnek ;
 S gyönyörködve mint bolyongnak
 Kellemeim testének! —
 S ő keblemre lelankadva,
 Lelkét, testét általadva,

Mint táplálja ezeket
A gyönyörű kényeket.

33. Dal.

Ha itt a dél — már készen vár
Takarékos ebédünk;
Magunk vagyunk, mi boldog pár,
S szerető hív cselédünk.
Nincsen, a ki háborgassa
Édes egygyütt-létünket
Kedveinket borongassa,
S lakatolja nyelvünket:
Öszvetévén ajakinkat,
Ketté osztott falatinkat
Csókokkal fűszerezzük
S örömök közt nyeldezzük.

34. Dal.

Akkor, midőn oda dűlünk
A nyugalom ölébe,
S ölelkezve elmerülünk
A kény gyönyörűjébe —
Egek! mi nagy boldogságunk! —
A midőn feloldódik,
S özszevegyül valóságunk, —
S egygyé öszszefonódik! —
Oh! egy ilyen perczenetben,
Ily szív- s lélek-vegyülethen,
Mit éreznek lelkeink!
Mennyit élnek szíveink!

35. Dal.

A bereknek gyors kaszási
 Már utólsót vágának ;
 Az árnyékok óriási
 Hosszúságra nyúlának ;
 Mink ott járánk, — meg-megállánk
 A rét magas fűvében ;
 S hogy a bürűn általszállánk
 A folyamnak mentében,
 A vízbe letekintettünk —
 Es alattunk és felettünk —
 És bennünk is a menny volt,
 S szívünkben szent tűz lángolt.

36. Dal.

Hajházzon más uraságot,
 Hágjon más tisztségekre,
 Gyűjtögessen gazdagságot,
 Törekedjék kincsekre ;
 Czímjeivel dicsekedjék —
 Én őtet nem követem ;
 Keresztivel büszkélkedjék —
 Én őtet csak nevetem :
 A sors hiú ajándéki
 Maradjanak bátran néki ;
 Élje hamis kedveit,
 Tűrje igaz terheit.

37. Dal.

Első kegyes tekintete,
 Szorítása kezének,

Minden bűt elfelejtete
 Elméjével hívének.
 A teremtés nyitva mostan
 Lelkem gondolatinak,
 Az éléshez nyílt útvok van
 Szívem kívánatinak:
 Így váltja fel a kikelet
 A szigorú komor telet,
 Fergeteget a napfény —
 Ne hagyj minket, óh remény!

38. Dal.

Sokkal szebb most a természet,
 Szebb az erdő és mező;
 Bennem új élet tenyészett,
 A mióta enyém ő.
 Minden földi szerencsének
 Legjava a szerelem:
Pandora szelenczéjének
 Mérge ellen védelem.
 Óh barátim! szeressetek;
 Csak hogy el ne tévedjetek:
 Férfinak a feleség
 Kárhozat vagy üdvesség.

39. Dal.

Ha igaz a vélekedés,
 Hogy életünk mértéke
 Az érzés s az elmélkedés,
 Mint létünk főbb értéke;
 Hát az érző s gondolkodó
 Többet él egy órában,

Mint száz betyár s hivalkodó
 Egész élte folytában, —
 Kik mozognak, isznak, esznek;
 De csak baromként éreznek.
 Adj egy csókot, édesem!
 Létemet hadd élhessem.

40. Dal.

Holnap nem lesz, a mi ma van,
 Fekszik, a mi ma még áll;
 A mi van, mind bizonytalan,
 Bizonyos csak a halál.
 Mostan kivált úgy forgatja
 A sors Ádám fiait,
 Mint a szélvész háborgatja
 A tengernek habjait:
 Omlanak a tartományok,
 Bomlanak az alkotványok, —
 Lízám! élni siessünk,
 Hogy eleget élhessünk.

41. Dal.

Tőle jönnek, hozzá térnek
 Gondolati fejeknek;
 Néki adnak, tőle kérnek
 Érzeményi szívemnek;
 Minden eset, minden dolog
 Csak annyira érdekel,
 A mennyire *rajta* is fog,
 Néki is kell vagy nem kell.
 Szerencséje s nyúgodalma,
 Gyötrelme és aggodalma,

Búja s kedve létemnek —
Mind szívében teremnek.

42. Dal.

A szerelem oskoláját, —
Oly sokáig érezvén
Kellő kínját, mirígy báját, —
Kitanúltam váltig én:
Az ő csalárd reményeit,
Ama hamis kedveket,
És sorvasztó félelmeit —
Jól esmérem ezeket;
Míg e pontra verekedtem,
A hol feljebb én felettem
Nincsen földi boldogság:
Mert innen meg alá hág.

43. Dal.

A test pompás szépségei
Idővel mind romlandók;
Csak a lélek kellemei
Mind halálig állandók.
Te szép! ki csak hüvelyeddél
Gondolsz ifjúságodban,
Majd ha nem birsch szépségeddel,
Mit élsz hervadt korodban? —
A szerelem boldogsága,
Az életnek vidámsága
Csak hozzátok marad hív,
Magas lélek, érző szív!

44. Dal.

Mint előzi akaratom,
 Kedvemet mint keresi?
 Oh a kegyes! kíváнатom
 Szememből is kilesi.
 Boldog, a ki szert tehete
 Egy jó asszony kezére!
 Mennyeivé lesz élete,
 Öröm terjed egére.
 A jó asszony kegyeivel,
 Lelkesítő szerelmivel,
 Valamerre csak tekint,
 Örömet és kedvet hint.

45. Dal.

Legény! leány! míg eredben
 Könnyen foly az ifjú vér,
 Boldog vagy te! — mert szemedben
 Minden kicsiny sokat ér;
 Ám, de mindig ilyen nem léssz,
 Mert az idő majd megvesz;
 S ha utóbbra most el nem téssz,
 Akkor, hidd-el, — nem jól lesz.
 Hogy holtiglan boldog lehess,
 Jót magaddal s mással tehess,
 Gyűjts érzelmet szívednek,
 Esméretet lelkednek.

46. Dal.

A veszélyes fergetegben
 Szél nem éri a völgyet;

Csak a magas rengetegben
 Töri-dönti a tölgyet:
 Imígy folynak most békében
 Életemnek napjai;
 Mint e csendes völgy ölében
 E kis csermely habjai.
 Oly sok nemzet vérharczában,
 A fél világ zavarjában
 Békesség van fészkebben
 És boldogság keblemben.

47. Dal.

Az, kinn nyargal szágúldozva,
 A nagy világ zajában;
 Ez, benn tunyog únatkozva,
 Mint a bagoly odvában: —
 Ama, torkos, megmotozik,
 Mindenbe kap, mint a szél;
 Eme, finnyás, álmadozik,
 S a mi nincsen, abból él.
 Bölcs ifjú! te kinn és benn járj,
 De élelmet soha ne várj
 Álom-gőz-szél-és szóból,
 Hanem igaz- s valóból.

48. Dal.

Fellengező reményekkel
 Indúl a nagy világba
 A jobb ifjú, s éh lélekkel
 A tudomány-országba;
 De, hajh! ritkán tér magába,
 Ki, bár győzvén elmével,

Esméretinek árába
 Nem fizetett szívével. —
 Az igazság ságáiban,
 A nagy világ hivságiban
 A szív ritkán melegül,
 Sőt többnyire mindég hűl.

49. Dal.

Ő mellette nem érzem én
 Az időnek folyását;
 Nem sejtem én, vele élván,
 Az ifjúság múlását;
 Karjai közt csak nevetem
 A sors minden csapását,
 Mert ott marokkal szedhetem
 Százszor több szép áldását: —
 Szezelem tesz keserűvé,
 S csak ez teszen gyönyörűvé
 Mindent itt a nap alatt —
 Ő fon élet-fonalat.

50. Dal.

A férj fenkölt, tüzes legyen,
 Mint a nap, és ragyogjon,
 Mint az, erőt adjon, vegyen,
 S kiterjedve forogjon:
 De szelídebb tekintetű
 Légy, mint a hold, kegyes hölgy;
 Gyengébb s édesb természetű,
 Csendes nyugodt, mint a völgy:
 S valamint a természetben,
 Szintúgy lesz a ház-életben

Minden, mint kell, kinn és benn,
Jó rendben, szép díszlésben.

II. ÉNEK.

A kelő nap lövelli már
Az ő tűz-súgárait,
S önti a kinyúgott földre
Az életnek árjait:
Tünnek fénye s lángja elől
Az éj setét kormai,
Az ég tenger csillagai
S a fél holdnak szarvai.

Eloszlott a bús borúlat
Ama terhes felleggel,
Mely záporral fenyegetett —
Mely gyönyörű a reggel!
A sok hangzat, mely elnémúlt
A napnak elhúnytával,
Ébredvén a nagy természet,
Megtér kedves zajával.

Új erővel ébred minden
A nyugalom öléből;
Új életet merít minden
A kelő nap tűzéből.
Az éj sűrű homályában
Nem lévén most már magok,
Csendesebben, de vígabban,
Csörögnek a patakok.

A susogó erdők s berkek,
A békes völgy- s ligetek,
A zöld mezők, hímes rétek,
Egres, füzes szigetek,
A harmatnak gyöngyeivel
Sűrűen felékülve,
Szelíd fény-folyamban úsznak,
Egészen megüdülvé.

A kert tarka virágai
Új zománczczal kérkednek;
A rózsák nyílt lángaiból
Új illatok terjednek:
Mert a lengő, csélcsep szellő,
Rendre járván ezeket,
Éjjel meggyúlt illatjoktól
Fosztogatja kebleket.

Vígan dongva oda hagyják
A méhek köpűjüket,
S a szellővel versent vájják
A nyílt virág-öblöket.
A feléledt tarka lepkék
A réteken bolyongnak;
Karikázva űzik egymást
S virágokra szállongnak.

A tollas nép felborzasztván
És megráztván tollait,
Repülésre tisztogatja
S egyengeti szárnyait;

S megköszöntvén nyugvó helyén
 A szép reggelt szavával,
 Egymás után el-elrepül
 Eledele párjával.

Amott egy him fülemile
 Mesterséges gégével
 Sziszeg, cseng és füttyöl s csattog —
 S szerelmet úz nőjével.
 A pacsirták csicseregve
 Az egekben lebegnek;
 A verebek a sövényen
 Ugrándoznak, csevegnek.

A madarak Atilája,
 A hatalmas, kevély sas,
 Egy majd égig nyúlt kőszálon
 Merőn állva, mint a vas,
 Nyakát s szemét büszke hittel
 A nap felé mereszti,
 S világához sovárogván,
 Szárnyait kiterjeszti; —

S most — büszkén felemelkedik, —
 S ég s föld közt mintegy kötél,
 A felhőben kereng s lebeg; —
 A tollas nép látja s fél.
 Mint ama nagy s erős lélek,
 Kit érzelmi szívének
 S elméjének gondolati
 Az egekbe vivének.

Lúdak, réczék seregesen
 A tó felé totyognak,
 S a víz édes reményében
 Gágognak és sápnognak.
 S bele érvén e'merülnek
 S a vizet lapátolják,
 És csapkodó szárnyaikkal
 Magok öszvelocsolják.

A gömbölyű, pofás *Vicza*,
 Félig nyitva kebele,
 Fejdegéli már a Vellást,
 Elterülve pendelye.
 Látván ezt az éhes borjú
 S féltvén kövér ételét,
 Néz, bög, topog, rúg s azon van,
 Hogy lerázza kötelét.

A nagyfejű, zömök bika
 Bömbölve jár alá s fel,
 A csapásban, merre már majd
 A csordának jönni kell;
 Dúl, fúl, szikrát hányó szemmel
 És kalapál lábával,
 S maga körül porfelleget
 Indít mérges szarvával.

Talpon van a borzas kocsis,
 És csudálván álmait,
 Vakargatja s kefélgeti
 Prüsszögő pej lovait.

A negédes, pajkos lovász
 Az abrakot rostálja,
 S almás szürke paripáját
 Fütyörészve kínálja.

Néz a tüzes, délczeg Ráró,
 Topog, hortyog és nyerít; —
 Kútra megy most a két legény
 S gyors kézzel vizet merít; —
 Erős, széles vállaikon
 Most a csöbröt béviszik,
 S ott, egygyik a másik után,
 Rendre minden ló iszik.

Rezzegetik az akolban,
 Kezeikben a sajtár,
 A heverő s kérődző nyájt
 A juhász és a bojtár;
 S mire minden homályt elver
 A nap a mély völgyekből,
 A téj is mind ki lesz fejve
 A feszes júp-tölgyekből.

A rideg nyáj kinn legel már
 S a mező nyers füveit
 Mohón falja s nyalogatja
 A hajnalnak könnyeit.
 Két nagyfejű s nagyszarvú kos
 A gyöpös domboldalon
 Kiválik a sereg közül —
 Mit akarnak ott, vajjon? —

Hegyes füllel figyelmez s néz
Reájok az egész nyáj,
Hogy felkapott falatját is
Elfelejtí né mely száj :
Most a kosok öszveütnek, —
S csapásaik oly nagyok,
Hogy a föld is reng alattok,
S majd beszakad az agyok ;

Míg a pásztor, ki a dombról
Fújja-le bús nótáját,
Megharagszik, s ajakától
Félrekapván dudáját,
Olyant rikkant a kosoknak,
Hogy ezek megrettennek,
S félbe hagyván a viadalt,
Jobbra balra szélyt-mennek.

A szorgalmas földmívelő,
Költögetvén ökreit,
Melyek éjjel kipihegék
A tegnapi terheit,
Őket az ekéhez hajtja,
S befogván az igába,
Szól és belé kapaszkodik
Ekéjének szarvába ;

Suhogatván, durrogatván
Sudaras ostorával,
A vonókat ösztönözi
Esméretes szavával ;

Tudván azt, hogy kenyér s élet
Terem ezen munkában,
Vidám kedvvel ballagdogál
Ökreinek nyomában.

Kezdi már ott a kaszások
Csoportja is munkáját :
Emez szemét törölgetvén,
Amaz fenvén kaszáját ;
Most mindnyájan bele vágnak
A rét tömött fűvébe,
S vastag rendek dűlnek hosszan
A fénylő vas élébe.

A tegnap elfáradt útas,
Ki egy széllyelterjedett
Vén tölgyfának árnyékában
Álomra telepedett,
Most öszve s felszedi magát
S a feléledt vidékbe
Útnak indul, forró hálát
Repítvén-fel az égbe.

A galambok seregesen
Oda hagyván fészkeket,
Szárnycsattogva repülnek el,
Teli szedni begyeket :
Hol most a hím nője körül
Addig enyelg s forgódik,
Míg szerelmes kívánsága
Csókban el nem oltódik.

Amott a kevély kan polyka,
 Tollai felborzadva,
 S mérges-vörös leffentyője
 Rút fején megolvadva,
 Dölffel csoszog az udvarban,
 Szidalmakat ökredez ;
 Mint ama felfújt *criticus*, —
 De — kit senki fel sem vesz.

A harmatnak gyöngyeitől
 Csillog amott a máva.
 Hah! s közte mint hivalkodik
 A ragyogó kan páva! —
 Fennáll búbos kigyófeje,
 Kiterjesztve bő farka,
 Mely temérdek színeitől
 S szemeitől oly tarka ;

Kedvetelve nézi magát, —
 Mint asszonyok s leányok,
 Kiknek testek ilyen czifrák, —
 Szívök, lelkek silányok ; —
 Szép farkának zöld selymével
 A szél játszik s ingatja ;
 Látván ezt az agárkölyök,
 Csudálja és ugatja.

Oh természet! Mely becsesek
 Kellemeid s áldásid!
 Szeresd, tápláld és boldogítsd
 Kedvellőid s munkásid! —

Végy kebledbe! — Lovász! — nyergelj!

Kaszásim megkeresem. —

Cziczke! Lepke! Fecske! hajsza! —

Nyúgodjál még, kedvesem!

51. Dal.

A szokáshoz, emberekhez

Nem szabom én életemet;

Oskolai törvényekhez

Nem szabom én versemet;

A mint érzek s gondolkodom,

Akként élem napjaim;

Csak szívemhez ragaszkodom,

Midőn zengem dalaim;

Természetes az életem,

Természetes versezetem;

A mi nincs, nem tettetem:

Csak szívemet követem.

52. Dal.

A szerencse kebelében

Az ott, — mégis szomorog? —

Temérdek kincs közepében

Ez itt, — mégis nyomorog?

A dicsőség sugáriban

Az ott, — mégis kedvetlen? —

Egy szép asszony karjaiban

Ez itt, — mégis ízetlen? —

Óh! mert mind ez nem szerelem,

És a szívnek nem élelem; —

Ne keress ott, a hol nincs;

Szívedben a legjobb kincs.

53. Dal.

Egy istenért, egy hazáért
 Égett hajdan, durván hív, —
 Egy hölgyért, egy nyoszolyáért —
 A törzsökös magyar szív;
 De sem isten, sem hazához
 Sok kigyalúlt magyar szív,
 Sem szavához, sem párjához,
 Sem magához most nem hív!
 Egy istenem, egy a hazám,
 Érzi szívem, s ezt vallja szám;
 S egy szerelme szívemnek,
 Mint egy szíve keblemnek.

54. Dal.

Ezerféle képzeletek,
 Gondolatok s remények,
 S még százszor több érzetek,
 Kíválatok és kények
 Szendergének tűz-lelkemben,
 Még akkor csak *embryók*,
 Mind — sejtém azt kebelemben —
 Mind gyönyörű-szépek — s jók:
 Most szerelmünk kedveiben,
 Csókjainknak tüzeiben
 Ezek mind kikelének
 S örömekké levének.

55. Dal.

A szerelem örömei
 Legvalóbb tulajdonink;

A szív és ész kellemei
Legbecsesebb vagyonink :
Mert nem idő vagy sors-ként van
Mind ezeknek járások ;
Hanem bennünk önmagunkban
Vagyon az ő források ; —
Minden egyéb, nem örökség,
Egyéb, a mit a sors ad még,
Nem tulajdon, csak kölcsön, —
Csak szép hamv a gyümölcsön.

56. Dal.

Munka töltvén nappalimat,
Éjjelimet nyúgalom,
Nem teheti óráimat
Hosszakká az únalom :
Lovag, gyalog járogatván
A gazdaság ágait ;
Néha vadász, csapáztatván
A vadaknak nyomait ;
Közben néha bölcsekedvén,
Érezvén és elmélkedvén
S zengvén ebből kelt dalom —
Nem fér hozzám únalom,

57. Dal.

Amor nélkül a szép és jó
Holt, kemény és mereven ;
Általa lesz élő, bájló,
Lelkes, szíves, eleven ;
Ő ad végső tökéletet
A kellemek bájának,

Mint a harmat szint s életet
 A tavaszi rózsának ;
 S mint a dicső, jóltévő nap,
 Kitől minden életet kap,
 Esméretes ott is még,
 Hol örökké áll a jég.

58. *Dal.*

Ki a tömlöcz penészből,
 Örök rabság lánczából,
 Ki a vakság bús éjjéből
 Vagy a halál torkából
 Reménytelen kivonatik
 Új, szebb élet kedvébe,
 Bár pokolból ragadtatik
 A menny üdvességébe,
 Nem érezhet jobbat, szebbet
 Gyönyörűbbet, édesebbet,
 Mint éreztem, boldog én,
 Őt először — ölelvén.

59. *Dal.*

Egy szavára — síralmimnak
 Elapadott tengere ;
 Egy szavára — kínaimnak
 Elenyészett ezere ;
 S világosság lőn fejemben,
 Mely bús éjben borongott ;
 S békesség lőn kebelemben,
 Mely tűz-harczban szorongott
 A zűrzavar homályai,
 Hogy a nap tűz-súgárai

Először kitörtének,
Legott imígy tüntenek.

60. Dal.

A világ egy nagy üres tér,
Minden árnyék és álom,
Az élet csak keblünkben vér, —
Egyéb holt, — azt találom,
A mióta kebelében
Örömmé vált gyötrelmem,
S az örömek özönében
Uszik s ferdik szerelmem; —
Mintha a nagy természetben
Ő s én volnánk csak életben, —
S csak szerelmünk eleven, —
Egyéb minden mereven.

61. Dal.

Ne káromold, sőt háláljad
Szíved érzékenységet;
Ne irigyeld, sőt sajnáljad
Sok szív ércz-keményiségét:
A kemény és érzéketlen
E nagy lánczban hibás tag;
Mint a kőszirt terméketlen,
Elvész benn az életmag:
Érzékenység a nemzője,
Táplálója s éltetője
Minden szép-, nagy- és jónak,
Minden lantra méltónak.

62. Dal.

Mint egy nap az esztendőben,
 Mint a madár felettünk,
 Vagy felhő a levegőben,
 Úgy repül el életünk;
 Míg Amornak örömei
 Boldogítják szívünket,
 S a bölcsesség törvényei
 Világítják fejünket; —
 De mász, sőt áll az ideje,
 Kinek üres szíve s feje; —
 Jobb, ha nem él az olyan,
 A kin ilyen átok van.

63. Dal.

Éljük (dorgálni ki meri?)
 Az ifjúság örömit,
 Míg a vénség nem keveri
 Öröminkbe ürömit.
 Éljünk, a míg ifjak vagyunk,
 Míg életünk földje bő,
 Míg termékeny keblünk s agyunk, —
 Mert eljön majd az idő,
 Hogy megtompúl az érzet,
 S egyedül az emlékezet
 Lesz öröme szívünknek
 S legfőbb java éltünknek.

64. Dal.

Mint a tavasz virágzatja,
 Mindenegy más fajzatú,

S minden fajnak más látszatja,
 S mind tulajdon illatú;
 Ugy mindegygyik szépségének
 Tulajdon a kelleme,
 És tulajdon kellemének
 Az öröme s érdeme, —
 A szívnek és érzelminek,
 A léleknek s képzetinek
 Ezerféle kedvére
 És gyönyörűségére.

65. Dal.

Most négyszer hét esztendeje,
 Lőn kezdete létemnek;
 De csak az volt az eleje
 Valóságos életemnek,
 Midőn (második nyár most lesz)
 Lízám! nékem így szóllál:
*«Ha szerelmem boldoggá tesz, —
 Boldogságod helyén áll!»*
 Mind addig, — csak hogy mozogtam;
 Nem tarthattam, bár ha fogtam; —
 Akkor újra teremtélt,
 Szívem csak azóta él.

66. Dal.

Ha nem érnek az elmével,
 Óh *vers*, ólom lábaid,
 És a szívnek érzetével,
Nyelv, nem birnak szavaid;
 Hát jobb, óh *vers*, csak elfúlnod, —
 A nehéz *vers* fertelem;

S néked, nyelv, jobb elnémúlnod, —
 A selyp hangzat sérelem.
 Így lesz féreg-csúsz-mászássá,
 Így lesz varjú-károgaássá,
 Óh sas, fellengezésed,
 Fülemile, zengésed.

67. Dal.

Az emberszív, valamíg vér,
 Érzelmet vált és cserél;
 Mindég kíván, sovárogsz és kér,
 Tellik, ürül, reményl és fél.
 Boldog szív, mely, a mit kére,
 A sorstól megnyerhette;
 Mely nyúgalom-partot ére
 S reményét nem vesztette.
 Ez órában jó érzemény,
 A jövőre kedves remény:
 Boldog annak élete,
 Ki már erre mehet.

68. Dal.

Az első csók ajakiból
 Mint ragadt-meg engemet!
 Szinte minden sarkaiból
 Kiforgatta léteimet.
«Rég-szeretett, hát enyém vagy!
Semmi sors sem választ el!»
 Egész lelkem ezen egy nagy
 Gondolatba lobbant fel.
 S mint az árnyék a szálfáknak,
 A nap és hold a világnak,

Néki szívem oly hive,
Oly hivem az ő szive.

69. Dal.

Ha úgy nézed szépségedet,
Leány, mint fő javadat,
Szánlak, gyarló, én tégedet,
Mert megcsalod magadat.
Hidd el, kevés ez magában;
S gyakran ennek birtoka,
Az ő rövid tartásában,
Hosszú búnak az oka.
Gondolj szíved- és lelkeddel
Többet, mint sem szépségeddel:
Ez naponként fogy és vész; —
Holtig tart a szív és ész.

70. Dal.

Asznak a rét virágai,
Hervasztván az ősz szele;
Némák berkünk lantosai,
Sárgúl a fák levele! —
Az ifjúság kellemei,
És tüzei s kényei,
Az életnek örömei,
Reményei s kedvei, —
Minden a nagy természetbe
Így megyen bús-enyészetbe!
Éljünk szívünk- s lelkünkkel,
Mert mink is így megyünk-el.

71. Dal.

Rokon ember-társatokkal
 Kik jót tenni gondoltok,
 S vagy színekkel, vagy hangokkal,
 Vagy versekkel rajzoltok!
 A természet legyen kútfő
 Minden érzett- s gondoltban;
 Ő legyen tárgy, ő próbakő, —
 Ha másként van, — nem jól van.
 Ez örök nagy igazságot,
 Melytől hogyha félrevágott,
 Majomjáték munkátok, —
 Eszetekben tartsátok.

72. Dal.

Hűlt helye a sűrű dombon
 A sok madárfészeknek;
 Levél helyt a dió-lombon
 Csókák s varjak lebegnek;
 Fűrj és fecske menni készül,
 Gólya, daru eltűnt már;
 A denevér tornyában ül,
 Estvénként most már nem jár;
 Hamvas ködben lábbog a nap;
 Hervad, pusztúl a domb és lap; —
 Itt az ősz! de legyen bár, —
 Öröminkben nem lesz kár.

73. Dal.

Szegény vagy rossz belsejébe
 Ki maga nem tud lenni,

Ki szívének rejtekébe
 Fél s nem szeret bémenni :
 A ki önnön társaságát
 Mind örökké kerüli ;
 Vagy esméri silányságát,
 Vagy magát nem becsüli.
 Bizonyos az, hogy hiános
 Ember, a ki, ha magános,
 Jó társra nem tehet szert ;
 Sajnálom az oly embert.

74. Dal.

Szerelemről hogy jól írjon
 Akárki, és tüzesen,
 Szükség : *érző szívvel* birjon
 És igazán szeressen.
 Ovid, Sappho s több mások is
 Oly jól azért irának
 Szerelmeket, mert magok is
 Szerelmesek valának.
 Minden Musa bár fejedben,
 Amor nélkül kebeledben,
 Akármiként igyekezz : —
 Leirt tüzed hideg lesz.

75. Dal.

Nem ki névért, dicsőségért
 Mássza Pindus bérczeit,
 Vagy alacsony nyereségért
 Írja halom-verseit ;
 Hanem az, ki, ha lelkében
 Gondolatok virradnak,

Vagy felhevült kebelében
 Érzemények fakadnak,
 Lantot ragad, s mi érdekli,
 Kedvesinek elénekli, —
 Kiben a vers így terem,
 Az énnékem emberem.

III. ÉNEK.

Hah! Istenség a szerelem
 E romlandó hüvelyben ;
 Segedelem és védelem
 A sors ellen a mellben ;
 Mindenható hatalmával
 És tulajdon bűbájával,
 A mit az ész alig hisz,
 Játszva mindent végre visz.

Rózsákat hint ösvényére
 Ezen földi éltünknek ;
 Írt csepegtet sérelmére
 Gyakran vérző szívünknek :
 A bűt, gondot felvidítja,
 A szegényt meggazdagítja,
 Minden ellen védelem —
 Istenség a szerelem !

A lelket megneemesíti,
 Szépre, nagyra buzdítja ;
 Az elmét megélesíti,
 A lomhát megindítja ;

Az ércz-szívet meglágyítja,
A fajtalanat megtisztítja,
Meghajt minden nagyságot,
Hódít minden vadságot.

Szárnyakat ad a léleknek
S magán fellyúl emeli,
Bátorságot a félszegnek,
Mely a bajt megtördeli ;
A rosszat meggyűlölteti,
Erkölcst megkedvelteteti ;
Terjed benn az értelem, —
Istenség a szerelem !

Nála nélkül az emberség
Itt örömet nem is lel ;
Nála nélkül a mesterség
Senmi dicsőt nem mivel.
Minden jónak, felségesnek,
Minden gyönyörűségnek
A szerelem eleje,
A szerelem veleje.

Közönséges lelkekből is
Mely menyei szikrát ejt ?
A legvadabb szívekből is
Mely isteni érzést fejt ? —
A mi egymást gyűlölséggel
S ellenséges dühösséggel
Mind örökké üldözte,
Gyakran öszvekötözte.

Kicsal minden tehetséget
 A emberből bájjával;
 Betölt minden reménységet
 A boldogság árjával;
 Minden átkot áldássá tesz,
 Ő általa tűrhető lesz
 A legfenébb gyötrelmem, —
 Istenség a szerelem.

Tánczot, tréfát, játékokat
 Tenyészt a vad pusztában,
 És rózsákon vet ágyokat
 Pályánk nehéz útjában.
 Ezt a földi por-életet,
 Mely agyagba rekesztetett,
 Oly tetőre vezeti,
 Hol az mennyét élheti.

Palotává varázsolja
 Az alacsony kalibát;
 Veszélyeket meglábolja, —
 Nincs előtte semmi gát:
 Sőt a bátor és hatalmas
 A síron is diadalmas; —
 Mint az öröm karjába,
 Úgy dül halál torkába.

A természet lépéseit
 Ő indítja s vezeti;
 Az ő ezer nemzéseit
 Ő neveli s élteti:

Nála nélkül föld, víz, tűz, ég
Zűrzavarban meredne még :
Szerelme az istennek
Ada létet mindennek.

76. Dal.

Miként sejti ő lelkemből
Kelő gondolatimat ;
Miként sejti ő szememből
Titkos kíváнатimat !
S miként tudja betölteni
Ezeket egy csókjával ;
S amazokat segíteni
Elméjének szárnyával ! —
Segéd szívem érzésiben,
Elmém víg s bús röpteiben ;
Fele valóságomnak,
Lelke minden dolgomnak.

77. Dal.

Mind az, a mit a halandók
Szerencsének tartanak ;
A miért ők, a szánandók,
Veszélyekbe szállanak :
A becsület s dicsőségnek
Fényes pora és füstje,
Gazdagságnak és felségnek
Aranya és ezüstje,
S több efféle, miket sok szív
Leggyönyörűbb élésnek hív,
Nem ér hiú becsével
A szerelem kedvével.

78. Dal.

Oh te! ki a nagy világnak
 Elkábító zajában,
 A hivság és bujaságnak
 Ellankasztó karjában
 Elbitanglád jobb részedet
 Tehetségét lelkednek,
 Elbitanglád szép tüzedet,
 S elevenjét szívednek,
 Térj vissz' a szép természetnek,
 Bölcseségnek s szeretetnek
 Boldogító ölébe!
 Írt lelsz kebled sérvébe.

79. Dal.

Van egy erkölcs, melyet imád
 Még maga is a gonosz;
 Mely a szívnek nyugalmat ad
 S az életre áldást hoz;
 Mely még minden hív őrzőjét
 Örömmel fizette
 S minden kába elvesztőjét
 Gyötrelmekkel büntette; —
 Van egy erkölcs, mely ha elvész,
 Vele vész a legszebb s jobb rész:
 A szívbeli békesség.
 E nagy kincs a szüzesség.

80. Dal.

Szív s ész! külön két kalaúz
 Az embernek éltében:

Boldog! a kit egyfelé húz
 Mind a kettő mentében.
 De többnyire nem egygyeznek, —
 Ez jobbra, s az balra megy;
 S mikor már nem ellenkeznek —
 Az embernek már mind egy.
 Gyakran, a mit az ész javall,
 A szív kinnak, átoknak vall;
 A mit pedig ez szível,
 Az azt másként veszi fel.

81. Dal.

A mezei gazdaságban
 Minden óra munkát hoz,
 Midőn a nagy palotákban
 Az únalom ásítóz:
 Pedig miként mozog, zajog
 Minden, — vélnéd, duplán él;
 Holott a szív senyved, sajog,
 Nyomván azt a gőz és szél.
 Óh természet! csak anyai
 Kebeledben a magvai
 S gyümölcsi ez életnek; —
 Boldogok! kik szeretnek.

82. Dal.

Tudós lehetsz; — de bölcs nem vagy,
 Éjt nap könyvben túrkáló:
 Tudománnyal megrakott agy
 Kedvvel telt szív mellett jó.
 Nem ki ezrek éltét, tettét
 Tudja, fejti s beszéli,

De, ki ember-természetét
 Mélyen érzi és éli, —
 Voltakról tud, — jövendőt sejt, —
 Valóval él, — kedvet nem ejt,
 Ez így, az úgy történnén,
 Bölcsnek csak azt mondom én.

83. Dal.

Az örökké nyughatatlan,
 Kit valami mindég hajt,
 S amott lót-fut, ámbár jól van
 Itt is dolga, — nem kap rajt;
 Utóbb mégis csak vissza vágy
 Születési fészkebe,
 Melyet a balgatag elhagy
 Jobb remények fejébe:
 Mert az ember *házi állat*;
 S bár mint nyomják itt a vállat
 Az életnek terhei,
 Tűrhetőbbek sebei.

84. Dal.

Sokan voltak, kik őt kérték,
 Czímesb, dúsabb, kellemesb;
 És ha ez az érdem-mérték,
 Én nálamnál érdekesb;
 A mit tudok, az is csekély,
 Minden ember tudhatja;
 Hanem a mi keblemben él, —
 Kevés, ki megfoghatja:
 Megfogta ő; s e mindég hív,
 Csupán érte verő mély szív,

Ezen legjobb értékem,
Szerzé meg őt énnékem.

85. Dal.

A gyermek-kor örömei,
Mig, mint tűz a kövekben,
A szerelem érzelmei
Alusznak a szívekben, —
Mik az édes kínhoz képest,
Mely belőlünk fakadoz,
Midőn a szív lélek és test
Szerelmében olvadoz?
A szerelem örömei
Legédesebb gyümölcsei
E szarándok életnek: —
Boldogok, kik szeretnek!

86. Dal.

Te az idők tengerébe
Már már lefolyt esztendő,
Melynek boldog kezdetébe
Örökr' enyém leve ő!
Hogy a bűnnek örvényéből
Szívem végre partot ért,
Hálá! lelkem fenekéből,
A jó s boldog napokért!
Hálá, sorsom, kegyelmedért!
Hálá, *Lízám*! szerelmedért! —
Tavaly ekkor még féltem;
Most — mondhatom, hogy éltem.

87. *Dal.*

Ez órának lejártával
 Vége van e századnak ;
 A jövő száz lefolytával,
 Kik most élnek, — sorvadnak.
 Én is, te is, mi boldog pár,
 Mi, kik itt most enyelgünk,
 Akkor mink is sorvadunk már,
 Otthon lészen már lelkünk.
 Édesem te! szemed nedves ?
 Ne szomorogj, édes-kedves! —
 Bár hol légyen lételünk,
 Szerelmünk ott lesz velünk.

88. *Dal.*

Fagyva fekszik a természet
 Halotti hó-leplében ;
 Élte s bája elenyészett,
 Áll minden ér keblében ;
 De majd eljő vőlegénye
 A hív tavasz tüzében,
 És anyai érzeménye
 Megint felforr érében ;
 S ezerforma életeket,
 Örömeket és kedveket,
 Kiknek magvok méhében,
 Szülend ismét hevében.

89. *Dal.*

Mint dühödik, üvölt, ordít
 A zivatar, s mint kapkod ?

Mindent miként lódít, fordít,
 Széllyel s öszve mint csapkod? —
 Mint a pelyhet, úgy elkapja
 A repülő madarat;
 Mint szál vesszőt földig csapja
 A magas tölgy-sudarat;
 Mint tépi ott a házokat,
 Hordja itt a kazalokat? —
 Ezt én boldog békéből
 Nézem, *Lízám* öléből.

90. Dal.

A szerelem és barátság,
 Időt győző voltában,
 Legjobb öröm termő két ág
 Az életnek fájában:
 E két ágnak gyümölcseit,
 Boldog, ki megszédheti!
 A többinek veszélyeit
 Mosolyogva tűrheti.
 A szerelmet s barátságot,
 E két legszebb öröm-ágot
 Szívem szerint élhetvén —
 Boldog ember vagyok én!

91. Dal.

Amort, kinek csak buja kény
 Volt fajtalan nemzője;
 Amort, kinek csak külső fény
 Volt negédes szülője,
 Óh! ne fogadd kebeledbe,
 Azt Hymenné nevelni:

Több az, a mit életedbe
 Mindég tudhass szívelni ;
 Mert csömörrel, únalommal,
 Méreggel és fájdalommal
 Töltsi majdan szívedet
 S megemésztí éltedet.

92. *Dal.*

Élés által a szerelem
 Gyengül s végre oda vész,
 Mert buborék-gerjedelem, —
 Úgy ítél a hideg ész.
 De szerelmünk nemesb fajtú :
 Ezt az inkább tüzei ;
 Jó s bal sors ezt, öröm és bú
 Mind nagyobbra neveli :
 Mint a phœnix hamvaiból,
 Úgy szokott ez lángjaiból
 Mindég újra éledni,
 Nagyobbodni, terjedni.

93. *Dal.*

Sorsunk vászna e föld hátán
Asszony-kéztől vetődik,
 S a mint *angyal* ez, vagy *sátán*,
Menny vagy *pokol* szövődik.
 Boldog szív, kit jobb csillaga
 Oly asszonyra vezetett,
 Kit nemének rút maszlaga
 Meg nem vesztegethetett.
 De jaj annak, ezerszer jaj !
 Kit egy amoly vipera-faj

Hálójába ejthetett;
Jaj annak, hogy — született.

94. Dal.

Ha csak habos testi kények,
Nem a viszont-tisztelet
S titkos rokon-érmények
Fonták a szív-kötelet, —
Nem állandó: parányi sér,
Egy kis nem várt történet, —
Egygyetlenegy elfolyt csepp-vér
Ennek könnyen véget vet.
Egygyik felől szeretetre,
Másik felől tiszteletre
Támaszkodván Hymenünk —
Soha sem kell féltenuink.

95. Dal.

Egy szép hölgynek ellenében
A mely férfi úgy megáll, —
Érzés nélkül kebelében,
Hidegen, — mint egy kőszál;
Az az asszony-természetnek
Vagy rút adót fizetett;
Vagy kedvével ez életnek
Örökre számot vetett;
Vagy bú-féreg ül szívében,
Vagy nincs erő tetemében,
S minden csontja már száraz —
Vagy nem is férfi már az.

96. Dal.

Ki egy szép s jó feleségben,
 Egynéhány jó gyermekben,
 Középszerű tehetségben,
 Válogatott könyvekben
 Tartós élest, boldogságot,
 Elégedést nem talál; —
 Csak hagyja el e világot, —
 Annak legjobb a halál:
 Mert a miről ő álmodoz,
 Oly valamit e föld nem hoz;
 Nem terem az agyagban,
 Hanem feljebb csillagban.

97. Dal.

Esmérd meg az embereket
 Minden természetekben,
 Bölcsőbb ifjú! s szedj kincseket
 Az ő szegénységekben;
 Gyűjts magadnak bölcseséget
 Az ő bolondságikból,
 Jóságot és szelídséget
 Az ő gonoszságikból;
 Tanúld ki jól a világot; —
 Szíjj a gőzből valóságot, —
 Vegyed hasznát eszednek,
 S lesz mit élni szivednek.

98. Dal.

Éljük okos ítéllettel,
 A mit ád a jelenlét,

Nyilt és vídám érezettel, —
Ki másként tesz, nagyon vét :
A jövődő szép reménye
Többnyire dugába dül ;
A jelenlét érzeménye —
Ez a miénk egyedül.
Édes-kedves, jersze tehát !
Míg van rajta, rázzuk a fát ;
Talán holnap ilyenkor
Válni, — rajtunk lesz a sor.

99. Dal.

Mint borzasztó havasoknak,
Hol szirtnek szirt hegyette,
Temetőknak, sírhalmoknak
A szelíd hold felette ; —
Úgy jössz feldúlt nemzeteknek,
Országoknak hamvain,
Milliom holt tetemeknek,
Megölteknek csontjain, —
Keresztül vér-tengereken,
Segíteni az embereken,
Áldott *Béke!* — üdvez légy! —
Maradj! — vesznünk kell, ha mégy.

100. Dal.

Ti, kik Himfyt dicséritek,
Poétának mondjátok,
S Petrarchához emelitek,
Jó barátim ! halljátok :
Nem engemet, — szerelmemet
Illeti a borostyán :

Ez gyilkolta úgy szívemet,
 Hogy kínomban kiki szán.
 Ott, a hol én nem vetettem,
 Bár valamit segítetttem,
 (Sokról ezt sem mondhatni,)
 Nem szoktam én aratni.

IV. ÉNEK.

Ti, kegyes ég szülöttjei,
 A szép és jónak ékei,
 Amor bájos testvérei,
 Élet és öröm lelkei,
Gratiák! — kegy-istennéi
 Hellának és Rómának,
 Oh! legyetek barátnéi
 Egy áldozó scythának! —

Nékem, ki most dicsőségtek
 Háladásúl hirdetem,
 Minthogy annyi kegyességtek
 Boldogítja életem;
 Kivált azon kegyelmetek,
 Hogy őt nékem adátok,
 Kit magatok neveltetek,
 S ki most fényt hoz reátok.

Oldjátok meg, mint *Wielandnak*,
 Nékem is báj-övetek!
 Hadd zengje a magyar lantnak
 Hangja is kellemetek. —

Jöttök, szívek istennéi, —
Öveteket nyitjátok? —
Socratesek barátnéi!
Egek! egek! mit látok? —

Az egész nagy természetben
Semmi sincs egészen ép,
Nincs egészen jó keletben,
Egészen jó, nagy és szép
Egyéb, a mit kezetekkel
Formálva megérétek,
És isteni lelketekkel
Bájlolva megihlétek.

Mi az ember nélkületek?
Mi a szépség és erkölcs? —
Mind ezek csak történetek,
S az ember csak vér-gyümölcs.
Mik az ember örömei,
Ha nem vagytok lelkeik?
A lélek s test szépségei,
Ha nem vagytok ékeik? —

A szépségnek, nélkületek,
Nincs módja, nincs alkalma;
Kegy-istennék! csak töletek
Jön ereje, hatalma:
Ti benne felolvasztjátok,
A mi kemény s mereven,
S szépre, jóra indítjátok,
A mi abban eleven.

A bájoló kegyességet,
 Melyet ki nem ejthetni,
 A mosolygó édességet,
 Melyet meg nem fejthetni;
 Azt a maga-kedveltetőt,
 Melyért a szív fennen ég;
 Azt a mélyen érezhetőt,
 A miből áll a szépség.

Mely mind szórben, mind biborban,
 Apró s nagyobb formában,
 Mind fiatal, mind vén korban,
 Örökké szép magában; —
 Mind ezeket tik adjátok,
 Három kegyes testvérek!
 Mind ezek a ti munkátok,
 Mindenható tündérek! —

Amor, ama nemesebbik,
 Ki bölcsset is érdekel,
 Ama lelkesb s édesebbik,
 Kiről *Petrarch* énekel;
 Kinél nem cím nyom érdemet,
 Vagy pénz, hanem szív és ész,
 Tőletek kér kölcsön szemet,
 Ha magának tárgyat néz.

S tartósokká ti teszitek
 Vértől csélcsap lángjait;
 Mert isteni kellemitek
 Megkötözik szárnyait.

Nélkületek csapodárok,
Mint a lepkék, kényei ;
A sírig hív emberpárok
Hatalmatok mívei.

Azon ifjú, kit elragad
Egy szép szűznek személye,
S lelke hevül — s keble dagad —
S hogy magát kibeszélje,
Szívének mély hangjaival
A szűz éneklője lesz,
Ez is, szíve lángjaival
Áldozatot néktek tesz.

A szűz, ki hű kedvesének
Oda lankad ölébe,
S még sem csorbúl fő kincsének
Legparányibb részébe ;
Sőt ártatlan szerelmével
Szíve, lelke szebb s jobb lesz,
Ez is tiszta szemérmével
Áldozatot néktek tesz. —

Nélkületek vagy rágalom,
Vagy lankadt a társaság ;
Nélkületek vagy únalom,
Vagy száraz a vígaság.
Az elmének szebb lángjai,
A szív ömlő kéjei,
A mulatság szebb hangjai,
Kellemetek mívei.

Általatok könnyebbülnek
Az életnek terhei ;
Nemesednek, szelídülnek
A szív érzeményei.
Általatok a vénségnek
Kisimúlnak ránczai,
S a legerősb gőgösségnek
Megvétetnek sánczai.

A Musáknak, nélkületek,
Csekély az ő érdemek ;
Általatok és töletek
Jön ő minden kellemek :
A kellem, mely kerestetvén,
Annál inkább távozik,
S tanúztatván, követtetvén,
Csak majommá változik.

Kegy-istennék ! nélkületek
Csak kezdet a mesterség ;
Durvák, vadak a nemzetek,
Értetlen az emberség :
Ti szerezték kedvességet
A testnek és ruhának ;
Ti szerezték örökséget
Mindennémű munkának.

Lethébe dült nélkületek
Ezer munka, noha jó ;
A jó s hasznos csak veletek,
Csak, ha tetszik, állandó.

Csekélységek, mert tetszenek,
 Mert élteti lelketek,
 Bár századok elteltének, —
 Élnek most is veletek.

A legmélyebb tudományok,
 Bár mennyi volt érdekem,
 A legdrágább alkotmányok,
 Mivel nem volt kellemek,
 Melyek által a szíveknek
 Mindenkor tetszhessenek,
 Ugy elmúltak, hogy neveknek
 Hirmondóik sincsenek. —

Nélkületek a bölcsesség
 Nem szerencse minékünk,
 Hibáztván benn a szivesség,
 Mely főbb emberiségünk;
 A szív édesb érzésinek
 Szívetlen megfojtója,
 S legszebb, legjobb öröminek
 Komor kárhoztatója.

A bölcsék ti nélkületek
 Csak hordókban tunyognak;
 Öröm nélkül foly életek,
 Mint a komor baglyoknak.
 Így lenni bölcs, — hogy szívünkkel,
 S öröminkkel fizessünk? —
 Ez érdemtől, jobb, essünk el, —
 Csak boldogok lehessünk.

Az egy egész szép természetnek
Öszvehangzó kelete ;
S e szép egybe folyt keletnek
Bájt lehellő élete ;
A szép helyzet, szép mozdulat,
Melyben nincsen szegelet ;
Elmésség, mely lelket múltat,
S édes öröm-magot vet ; —

Az a tiszta szeméremnek
Elpiruló rózsája,
Hol a tüzes szerelemnek
Gyúladni kezd fáklyája ;
A száj édes mosolygása,
Ama szívet fogó lép ;
A fő csüggedt andaigása,
Mely szívet és lelket tép ;

Ama könnyű, víd bölcsesség,
Mely magát nem fújja fel ;
A tűz, melyben nincs szelesség,
Mely csak éltet hevével ;
Fínomság, mely nem ravaszság,
Nem finnya vagy kényesség ;
Csinosság, mely nem czifraság,
Vagy kinyirbált pipesség.

A büszkeség és hatalom,
Mely soha sem dagadoz ;
Az alázat és alkalom,
Mely porig nem hajladoz ;

Az az önnön kelleminek
 Ártatlan nem tudása;
 Az az önnön érdeminek
 Ön magába vonása; —

S ez a *Lízám* szemeiből
 Mennybe nyíló tekintet,
 Mely gondjaim körmeiből
 Engem mindjárt kiinthat; —
 S ez a *Lízám* szép szívében
 Lakozó szűz szemérem,
 Melyet minden verésében
 Imád minden csepp vérem. —

Socratesek bölcsesége,
 Melyben semmi kemény nincs;
Szelíd, szíves embersége,
 E legdrágább, legfőbb kincs,
Ovid könnyű elméssége,
*Juliája Rousseau*nak,
*Xenophon*nak kedvessége,
 Tűz-ódái *Sapphónak*;

Correggio rajzolati,
*Phidias*nak szobrai,
Wieland lelkes gondolati,
Mozart bájos hangjai;
Cicerónak beszédjei
 Az egybe gyűlt Romához;
Lízám édes levelei
 Kedves barátnéjához; —

Hogy amott egy ragyogó szép
 Szeretetlen hervadoz,
 S itt egy szembe sem tűnő kép
 Szívet s elmét ragadoz!
 Hogy *Ninonért* ősz korában
 Fiatal szív gyúladoz;
 S egy más legszebb virágában
 Unalomban kajladoz;

Hogy a rút elfedezheti
 A sors mostohaságát;
 És a vén elfelejteti
 A vér tulajdonságát;
 Hogy a dalos Anacreon
 Akkor is még enyeleg
 S rózsza s szegfő koszorút fon,
 Midőn sírba szédeleg; —

Hogy *Lais* megszeretteti
 Magát a nép javával;
Augustus elfelejteti
Brutust, *Catót* Romával;
 Hogy *Horácnak* dicsősége
 El nem vész, míg ember lesz;
 Hogy *Pericles* felcsége
 S öcsce oly sok csudát tesz; —

A kellem, mely többnek látszik
 Emberinél, földinél;
 A tudósság, mely csak játszik,
 Midőn tárgya nagy, bő s mély; —

Mind ez és több itt a földön,
 A mit le nem festhettek,
 Oh *Gratiák!* tőletek jön —
 A ti bájos mívetek. —

Jertek! áldott Hunniának
 Szerencsésebb fiai!
 S ti fiai Dáciának,
 De csak olyan fajai,
 Csak ti, a kik nem levétek,
 Hogy csupán csak legyetek;
 Kik feljebből eredétek,
 S több szívetek s lelketek;

Ti is, legszebb alkotmányi
 A természet urának,
 Asszonyai és leányi
 A két magyar hazának:
 Kik nem azért születtetek,
 Hogy csupán csak szüljete; —
 Hanem arra termettetek,
 Hogy mindenünk legyetek:

Jertek, óh! és forgassátok
 E gyönyörű báj-övet;
 Ebben itt feltaláljátok
 Ama csuda kincs-követ,
 Melylyel birván, szaporodnak
 A lélek s test kellemi;
 S az életnek nagyobbodnak
 Örömei s érdemi.

101. Dal.

A világ nagy tengeréből,
 Melyben éltünk hánykodik,
 Indulatink szélvészéből,
 Melyben szívünk vívódik;
 És kormánya értelmünknek
 Annyiszor megakadoz;
 S vitorlája reményünknek
 Annyiszor megszakadoz; —
 Boldog, ki kievezhetett
 S szerencsésen kiköthetett
 A nyugalom keblébe,
 Egy asszony hív ölébe.

102. Dal.

A mesterség: *boldog lenni*,
 Igen könnyű, de ritka;
 Nem kell ezért messze menni, —
 Bennünk vagyon a titka.
Sándor s Caesar a világot,
 Hogy boldogok lennének,
 Felforgatták, — boldogságot
 Ám de még sem nyerének. —
Szív és lélek valóságom;
 S azért minden boldogságom,
 A két legszebb érzelem;
Barátság és szerelem.

103. Dal.

Oh te, szívem kedveltjének
 Első édes irgalma!

Első csókja szerelmének!

Kínaim szép jutalma:
Szívemnek mély fenekében,
Ott sajogsz te most is még;
Üdvezítő erejében
Tüzed mindig bennem ég.
Bár mi légyen már belőlem,
Elmondhatom azt felőlem:
Nem hiába reméltem —
Mert szerettem és éltem.

104. Dal.

Mit nem kíván, miket nem sejt,
Mit nem hisz az emberszív!
S az emberész hol nem jár s fejt! —
Példánk a sok elmemív.
De ha mind ezt jól felvesszük, —
Mind csak álom, gőz és szél;
S fájdalommal azt érezzük,
Hogy piczinyt több — semminél.
Az igazság mértékével
Kebelünkben kevés kél el:
Csak az *erkölcs s szerelem*
Megnyugtató élelem.

105. Dal.

Ha némelykor — csak futtában
Forgatván a múlt időt,
Bal sorsomban, — más karjában
Képzelem magamnak őt; —
Megrendülök, — felborzadok,
A vér megfagy eremben, —

Elhalok ; — s meg fellázadok, —
 Pokol terem keblemben ;
 S megczáfolni gondolatom,
 Kebelemhez szorongatom
 Kincsemet s megcsókolom, —
 S *enyém vagy!* azt gondolom.

106. Dal.

Szabadságban, szeretetben
 Minden vígad, a mi él.
 A megújult természetben ; —
 Lízám! szíved — mit beszél? —
 Halljad csak a fülemilét
 A mogyoró-sűrűben? —
 Nézd csak a sok tarka pillét? —
 Be szép itt a zöld fűben! —
 Oh szeressünk! — Adj csókokat!
 Éljünk! — igen, igen sokat!
 Szerelmesek, szabadok —
 Adj csókot! — én is adok.

107. Dal.

Balúl téssz, ha kárhoztatod,
 Megöszült bölcs, versemct ;
 Inkább szíved sajnálhatod,
 Hogy nem érzi tüzetet.
 Tekints vissza életedre
 S vizsgálđ édesb kedveit ;
 Tedd kezedet a szívedre —
 S valljad-meg kútfejeit :
 Szíved legjobb érzeményi,
 Nemde Amor szüleményi? —

Jaj a szívnek, mely kiég!
 Annak verni — már zúlég.

108. Dal.

Hogy először megnyílt nékem
 A szemérem levele,
 Mely fedezé üdvességem, —
 S előttem volt kebele, —
 Boldogító szándékában
 Emelkedve két halma
 Az érzemény hullámjában —
 Hűségem szép jutalma! —
 Hah! mit érzett szívem akkor?
 Istenné lett az ember-por; —
 Szerelmem ez órája
 Éltem legszebb rózsája.

109. Dal.

A teremő szerzeménye
 A házasság kötele;
 Első ember-teremtménye
 Mégkötöttetett már vele.
 Ez az, a mit megmenthetett
 Temérdek sok javából
 Apánk, hogy kiverettetett
 Éden boldogságából.
 De most immár átokká lőn
 Ez a jó is itt a földön:
 Most egy boldog házasság
 Csudált, gúnyolt ritkaság.

110. Dal.

Az egész nagy természetbe'
 Most a tavasz langyával,
 Mindennek új tenyészetbe
 Indúlt forró vágyával;
 A földnek zöld zománczában,
 A víz folyó tükrében,
 Az ég tiszta zafirjában,
 Minden állat keblében
 Mint él s örvend a szerelem! —
 Hah! milliom gerjedelem
 Ostromolya keblemet, —
 Oltsd! oltsd, kedves, tüzeimet.

111. Dal.

Ha a hideg, feszegető
 S mélyen hatni vélő ész,
 A szívvel nem egygyezhető, —
 S azt tartja, hogy mind elvész
 Az a sok szép és felséges,
 A mit érzünk keblünkben;
 Az isteni s dicsőséges,
 A mit sejtünk lelkünkben; —
 Hogy elvész, mert csak pára volt,
 A mi bennünk érzett s gondolt; —
 Óh, hát húnj el bennem, ész! —
 Mert engem te döggé téssz.

112. Dal.

Ezen földi por-életben,
 Hol semmi sem állandó;

Hol alig van tenyészetben
Minden — mindjárt múlandó;
Hol a szívnek éh reményit
Ezer öröm kínálja;
De született érzeményit
Csak — ezer füst táplálja;
Itt — egyedül a szerelem
Az az öröm-fejedelem,
Ki létünk megtöltheti
S földünk mennyé teheti.

113. Dal.

Nincsen, nem volt, nem is leszen,
Ki aszszonytól született,
A ki épen és egészen
Virágzásig nőhetett, —
Hogy Amor rajt erőt nem vett, —
Vagy, ha nem vett, nem vesz még,
Midőn szíve már kifejtett, —
S hogy így van, áldunk, óh ég!
Amor nélkül Szibéria
Volna e föld, s *apathia*
Ezen földi életünk; —
Bölcsen van, hogy szeretünk.

114. Dal.

A szerelem ád kezdetet
Mindennek e mindenben;
Ezt a roppant természetet
A szerelem tartja fenn;
A mi van, mind általa lett,
A szerelem által él;

A nap alatt, a nap felett,
 Minden között ő kötél.
 E hatalomnak ellene
 Óh ész, törnöd nem kellene:
 Mert akárhogy rángódol —
 A szív mégis meghódol.

115. Dal.

A mely szívnek érzeményi
 Már oly keblet lelhettek,
 Melyben legédesb reményi
 Érlemtre mehettek;
 Az könnyen lecsendesíti
 Egyéb indulatjait,
 Az könnyen kielégíti
 Többi kívánságait;
 Mert ezeket a szerelem,
 Mint legerősb gerjedelem,
 Királyképpen kényére
 Taníthatja kezére.

116. Dal.

A szerelmet, melyre két szív
 Természete szerint vágy;
 Melyet a bölcs örömnek hív,
 S még az ég is jóvá hágy,
 Emberek, ne gátoljátok! —
 Mert isteni szerzemény;
 Emberek, ne zavarjátok! —
 Mert isteni érzemény:
 Az ég ellen tenni vétek;
 Oh! sőt inkább terjesszétek;

Hogy boldogok lehessünk,
S boldogokká tehessünk.

117. Dal.

A szélnél is sebesebben
Repül — repül az idő;
Veszve, ha mi elmúlt ebben,
Mert az vissza már nem jó:
Életünk is repül — repül,
Egyaránt az idővel;
A nap, mely ma homályba dül,
Holnap nem lesz, — más jó fel.
Hintsük meg hát örömekkel,
S jeleljük meg jó tettekkel
Éltünk minden óráját, —
Szedjük — szedjük rózsáját.

118. Dal.

Az öröm egy kényes virág,
Melylyel bánni gyengén kell;
Ha ki ahhoz hevesen vág,
Azt mindjárt ott dúlja fel.
Kár! hogy erre nem ügyelünk,
Ha örökre találunk;
Minden kedvet mohón nyelünk,
S megcsömörlünk, zabálunk.
Csak aliglan érinteni,
Mértékelve hörpenteni,
A bölcs élő törvénye:
Mert így tovább tart kénye.

119. Dal.

Midőn a nap sugárinak
 Bíbora is eltűnék,
 S a gazdaság munkáinak
 Utólja is megszűnék;
 S nékem adott test- s lélekkel
 Ő ott fekszik ölemben: —
 A menny minden örömekkel
 Szívében és szívében; —
 Vajha egy ily szép órában,
 Kettőnk egybe-olvadtában,
 Minden összeomlana,
 S minket — sírba ontana!

120. Dal.

Két dolog van, oly szükséges,
 Mint a beszítt levegő,
 Melylyel, ha ki egészséges,
 Birjon, — másként szegény ő;
 Sőt élet sem az élete —
 Egyképpen él a fával:
 Az embernek természete
 Hozza már ezt magával.
 A szabadság és szerelem
 E szükséges két élelem.
 A ki nem bír ezekkel,
 Azt — a sír csak nyelje el.

121. Dal.

A jövődő reményein
 Csügg a kényes ifjúság;

A jelenlét örömein
 Szágúldva csak általvág;
 Szívét a vén a múlt idő
 Emlékével táplálja
 A jelenkor kedveit ő,
 A balgatag, fitymálja:
 Mind ez, mind az csalatkozik,
 Mert mindenik álmadozik;
 A bölcs mindent összevesz:
 A mi volt, van s a mi lesz.

122. Dal.

Ha csak a szép vonsz régedet
 Könnyen tűnő bájával,
 Lassan! — meg ne nyisd szívedet,
 Mert ez utóbb nagy kárt vall.
 Szükséges itt a figyelem
 Higy a próbált szavának:
 Vagyon jele a szerelem
 Igaz s tartós lángjának:
 A mi szépért a szerelem
 Ég, tisztelje az értelem:
 Hogy a mit szült kelleme,
 Megtarthassa érdeme.

123. Dal.

A szerelem és reménység
 Legkegyesb két csillagunk,
 Míg életünk olaja ég,
 S a sír felé ballagunk:
 E föld csekély örömeit
 Emeli az s szépíti;

E föld tenger keserveit
 Enyhíti ez s deríti ;
 S ha menésre int a halál,
 Ez előttünk fáklyával áll ;
 S az meg akkor sem hágy el,
 Mikor a sír már elnyel.

124. Dal.

Hol nem jártak gondolatim
 Ezen roppant mindenben ?
 Hol nem jártak kíváнатim ? —
 Míg e boldog Hymenben,
 Mint a méh-raj, megszállának
 S egy csomóba gyűltenek,
 Hogy az élet rózsájának
 Kebelében éljenek.
 Innen most bár kireppennek,
 Messze többé már nem mennek ;
 Minden öröm bőjében
 Léven Hymen ölében.

125. Dal.

Sokszor, midőn bámúlással
 Érzem szívét és esztét ;
 S ő hajnali mosolygással
 Nyújtja nékem szép kezét ;
 S érzem teli mértékében
 Magas boldogságomat —
 Szint a mennyek hetedében
 Lelem valóságomat,
 S boldogságom szerzőjéhez,
 Kitől minden szív sorsot vesz,

Ezer hálát repítvén, —
Csak nem elenyészek én.

V. ÉNEK.

Szeretek én tébolyogni
A tavasz szép zöldjében,
Lovag, gyalog csavarogni
A természet keblében ;
Mindennek új életében
Mindennek új örömében
rzelmekbe merülni, —
S én is élni s örülni.

S eltikkadván, szeretek én
A zöld berek szélében
Kipihenni, odadúlván
A csörgeteg mentében ; —
Egy fa boltos árnyékában,
A rét hímes bársonyában,
Ott pipára gyújtani
S némán — látni, hallani :

A patak fény-tűkörében
Virágokat lengeni,
A levegő tengerében
Pacsirtákat zengeni ; —
S ezek dalló örömére,
S fülemilék énekére
Magam is felborzadni —
S elmés dalra fakadni,

Szeretek én kertészkedni
 Kikeletkor kertemben ;
 Öröm, látnom nevelkedni
 Ezt, azt kertészségemben ;
 S minden virág elsőjével,
 Minden gyümölcs zsengéjével
 Néki kedveskedhetnem,
 S egy kis kedvét tölthetnem.

Szeretek én nyár hevében
 Az erdőben rejtőzni,
 És susogó zöld éjében
 Lágy szellőben hűtözni ;
 S egy titkos völgy mély ölében,
 Egy hús csermely gyöngy-vizében
 Szomjúságom oltani
 S néha — meg is mosdani.

Szeretem én, a mezőben,
 Mely áldással terhelve,
 Vélni magam egy erdőben,
 Magas rozstól elnyelve ;
 S látni cifrán tarkálni ott
 A cyánát és pipacsot, —
 S egy lappangót hallani
 Pitypalattyot mondani ;

Látni a szél fúvalmában
 A gabona tengerét
 Hányini zörgő tódúltában
 Zöld hullámi ezerét :

Látni a föld szőnyegében
 A nagy mestert nagy mivében, —
 Hallni madárhangzatban,
 Szívni virág-illatban.

Szeretem a természetet
 Nézni teremtésében,
 A tenyészet — s érlelmetet
 Látni menten-mentében:
 S mint pacsirták, úgy reppennek,
 Súgárához az istennek
 Háláim az áldásért,
 Melyet rám is bőven mért.

Szeretem én bíborúlni
 Látni reggel rózsáját
 A hajnalnak, mint pirúlni
 Egy szép hölgynek arczáját,
 Midőn első reggel kél fel,
 Aurorának szemérmével
 Kedvesének karjából,
 Hymen rózsá-ágyából.

S ily hajnalkor szeretnék én
 Lízám mellől elszökni,
 És magamat, lóra vetvén,
 A szabadba kilökni;
 S az illatos levegőben,
 Harmat-gyöngyös zöld mezőben,
 Öröimből üdülni
 S meg — fészkembe kerülni.

Szeretem én, pompájában
 Kelni látni a napot,
 És jöltévő pályájában
 Minden dombot és lapot
 Elönteni világával,
 És tüzének hatalmával
 Tenyészteni, érlelni,
 Táplálni és nevelni.

Így tesz jót a nemzetekkel
 Egy nagy szív a *trónusról*;
 Így tesz jót az emberekkel
 Egy nagy lélek *Pindusról*.
 Ti, a nap-ként istenkedők,
 Uralkodók! bölcselkedők!
 Áldott légyen nevetek,
 S boldogító lelketek! —

Szeretem én látni, mint jön,
 Támadtában néma s rest,
 S utóbb, ha több társakat vön,
 Egy borzasztó felleget, —
 Földet rázó robajokkal
 És cikázó villámokkal
 Egy rémítő szörnyeteg, —
 Az égi nagy fergeteg;

Mint jön zúgva és ordítva
 A bús szélvész szárnyain, —
 Erdő, mező megindítva,
 Alig áll helyt inain;

Mint okádja ki tüzeit,
 Miként önti le vizeit,
     Melyek víttak keblében —
 S meg — mint szakad testében.

Hűves ősszel szeretek én
     Lovag, gyalog vadászni,
 Régi szittyák faja lévén,
     A vadakkal csatázni :
 A rónákon szágúldani,
 A sűrűkben lappangani
     S *Lebel* szittya módjára
     Kürtöt fúni nótára.

Látni : a nyúl mint ugrik el,
     Mint hány füttyöt farával,
 Hajsza ! s Ciczke mint nyúlik el, —
     S penderíti fogával.
 S ha kopóim harangoznak,
 Hogy az erdők riadoznak, —
     S vadat látok illantni,
     Néki puskát durrantni.

Badacsonynak szüretjében
     Öröm nékem mulatnom,
 S ízes édes gerezdjében
     Kényre válogathatnom ; —
 S a szép hegynek pompájával
 Eltelvén, egy sas szárnyával,
     Mely ott lebeg tetején,
     Szeretek fellengni én.

Szeretek ott merengeni
 Azon évben elmémmel,
 Melyben szívem kifejleni
 Édes kín közt kezdett el.
 Hogy előbbi lételembe,
 Szilaj s rideg kebelembe
 Uj, szebb élet villámlott, —
 Ezt gondolnom, — öröm ott.

Szeretem a szittya lantot
 Szittya hangon hangzani —
 Hol a lantos jól szippantott
 Költő szeszből — hallani.
 A zengő vers muzsikája,
 Érzett s gondolt tárgyak bája
 Visszhangozván keblemben, —
 Édes kényem lelem benn.

Szeretem én, ha szívemben
 Bizonytalan fakadoz
 Az érzemény, s kebelemben
 Mégis szélyel áradoz,
 Azt hangokba kiönteni
 S hegedűmön elzengeni;
 Édes így elmerűlnöm
Leihébe, — s megenyhűlnöm.

Szerettemmel szeretek én
 Kandallómnak tűzénél,
 Mikor kinn fagy, melegedvén,
 Vitnyédinek füstjénél

Erről arról beszélgetni,
Múlt időket emlegetni;
Vagy újait hallani
Hayden után hangzani.

Szeretek egy jó baráttal,
Ki érzékeny s értelmes,
És sorsomban, ha jó, ha bal,
Részesülni figyelmes,
Gondolkodva és érezve,
Egyről másról értekezve,
Egy két órát tölteni
És kedvekké telleni.

Ezek kényi és kedvei
Szívemnek és lelkemnek;
Ezek gyönyörűségei
Az én boldog éltetemnek; —
De leginkább szeretem én,
Hüvelyemet félre vetvén,
Ölelgetni kincsemet
S élni — *Himfy* létemet.

126. Dal.

Bizodalom fő áldása
Két szív égő lángjának;
Nála nélkül nincs tartása
Hymen boldogságának:
A hol ez nincs, ott kétséges
A szerelem s félelmes;
S minden édes, üdvességes
Gerjedelem gyötrelmes; —

A hol ez nincs, bélophatja
 A féltésnek indúlatja
 Magát könnyen Hymenbe,
 Mint a sátán Édenbe.

127. Dal.

A királyi palotában,
 A pompának fényében,
 A remete barlangjában,
 Magánosság csendében;
 Minden dolog tudásában,
 A mit tudnak s tudtak rég;
 Ezer Perú birtokában, —
 A mink van, mind — nem elég:
 Csak Hymennek kebelében,
 Egy jó asszony hív ölében,
 A hol két szív öszveég —
 Ott a mink van, az elég.

128. Dal.

Ezt a roppant természetet
 Szemléld körül s vizsgálj meg,
 Ezt az örök szép keletet:
 Ég s föld, s ebben minden szeg,
 A mit látsz, tudsz, alatt és fenn,
 Egymást vonzza s öleli;
 Öszvehúzó-hangzó minden,
 Egymást tartja s neveli: —
 Az örök nagy szeretetnek
 Míve a nagy természetnek
 Bámúlandó kelete;
 Ó mindennek élete.

129. Dal.

Az életnek tengerében
Minden embert más szél visz,
A mint kiki kebelében
A szív így, vagy amúgy hisz :
Ez Marshoz, az Parnassusra,
Ez Gnidosba igyekszik ;
Az Mammonra, ez trónusra,
Az nagy névre törekszik.
Ezek közül kit vitt jobb szél, —
Midőn sajkánk a partra kél,
Hol pályánkat kifutjuk,
Solonként, ott megtudjuk.

130. Dal.

Alig nézi magát körül
Az ember e világban,
Itt létének alig örül —
Már a sírja tátva van ;
Benne van a halandóság
Az életnek magvában ;
Benne van a múlandóság
A föld minden porában :
Barátim! hát, ne henyéljünk,
A kevésből sokat éljünk,
Míg a tátott sír béfal ; —
Rövid éltünk, mint e dal.

131. Dal.

Nem mind myrtus, a mit Amor
Mint azt árúl, és megvesz

Az oktalan fiatal kor.

Elmélkedj, ne csak érezz! —

Mert mint mosolygó gyümölcsök

Undok férget rejtenek,

Úgy a bájoló erkölcsök

Gyakran kigyót fedtenek.

Buzgó szívek! vigyázzatok!

Meggondolva hódoljatok:

Keservesen lakoltok,

Ha hamisnak hódoltok.

132. Dal.

A mely Hyment pénz s czim szerzett,

S Amor nem volt egy vele;

Mi csuda, ha vaslánczczá lett

Utóbb rózsa-kötele? —

A természet munkálása:

Mindennek kell élelem;

S Hymennek legjobb áldása

S élelme a szerelem.

Ezt megintlen az táplálja,

A mi becsét végig állja

S mind halálíg állandó: —

Az igaz, szép, nagy és jó.

133. Dal.

Érzékeny szív! értelmes ész!

Éltünk két fő kelleme!

Melynek soha soha nem vész,

Sőt nő becse s érdeme:

Folyton-folyva bár folyjanak

Az időnek órái;

Fogyton-fogyva bár fogyjanak
 Az ifjúság rózsái ;
 A test ámbár zsugorodik
 És az élet alkonyodik ; —
 Ti soha sem hervadtok ;
 Mindég ifjan maradtok.

134. Dal.

Az öröm úgy nevelkedik,
 Mint fű a föld méhében,
 Ha bölcsesség kertészkedik
 A szerelem kertjében :
 Kéjt, kedvet és örömet vet
 Élésére magának ;
 Megszedi az éretteket
 S magvát veszi javának :
 A csömör és az únalom
 S más kártékony, ártalmas gyom
 Soha sem ver gyökeret,
 Ha szívünk bölcsen szeret.

135. Dal.

Egy kincstek van, óh leányok,
 Mely a legfőbb érdemtek ;
 E nélkül mind csak silányok
 Más bájitok s kellemtek.
 Bájaitok seregéből
 Térdre minket csak ez ejt ;
 Amor ezer reményéből
 Szívünk mennyet ebben sejt ;
 Ez a kellem-koszorúban
 Legszebb rózsza, — középett van, —

Bimbójában rejtve még. —
E kincstek a szűzesség.

136. Dal.

Boldogok, míg még ártatlan,
Óh barátim! szívetek;
Nem marad ez jutalmatlan,
Bizonyosok legyetek:
A bujaság gyönyörűje,
Mint a hab oly múlandó;
De leszállott keserűje
Életvégig állandó.
A hékében folyó élet,
Melybe bánat mérget nem vet,
Tőled ered, szűzesség, —
Őrizd ezt, óh kegyes ég!

137. Dal.

Az életnek tengerében —
Fáj! ha látom, merre vág,
Veszni Circe örvényében
Hajód, kába ifjúság! —
Az egészség árboczfája
Elroncsolva, rothadva,
A remények vitorlája
Széllyel tépve, szakadva, —
Lélek ülvén, ki csüggedez,
A kormányon, mely töredezz, —
Hajód kora vénségbe
Így köt ki majd inségbe.

138. Dal.

Őrizzétek jó nevetek,
Asszonyok és leányok!
Kételkedni felőletek,
Szél érvén azt, már van ok;
S ártatlanok legyetek bár,
Félig oda becsetek,
Fele érdem oda van már,
Ha kétes jó nevetek:
Hejh! s többnyire csak hivságtok
S veszedelmes kívánságtok
Tetszeni és gyújtani,
Szokták ezt eljátszani.

139. Dal.

Gyűlöllek én, asszony-férfi,
Ki kiléptél rendedből;
S téged, férfi-asszony, a ki
Kicsaptál lágy nemedből:
Herculest, ha rokkát pörget,
Nem lehet nem nevetnem;
Minervát, ha fegyvert zörget,
Lehetetlen szeretnem.
Határa van a két nemnek:
S nem csak nem kecs az érdemnek,
Hanem hiba s csorbaság,
Ha ki ezen általhág.

140. Dal.

Ha egy szép test látására
A szív benned habot vet,

Ne hajts sokat forrására,
 S ne fonj néki kötelet :
 Oh! mert ez még nem szerelem ;
 Csak csalóka érzemény ;
 Csak buborék-gerjedelem
 És habként eltűnő kény :
 Egész élted pályájára,
 Minden napod nyúgalmára
 Egy kis vér-hab nem elég ; —
 Egy tenger kell ahhoz még.

141. Dal.

Ha tavasznak leheltére
 A természet ébredesz ;
 Ha termékeny szerelmére
 Minden ere gerjedez ;
 Midőn anya-emből
 Új élelmet osztogat ;
 Midőn édes tűzeiből
 Új szerelmet gyújtogat ; —
 A ki akkor kebelében,
 Százszor nagyobb mértékében
 Öröm helyett bút táplál —
 Az, szegény, rossz karban áll!

142. Dal.

Minden vizek kicsapának,
 Árjok mindent önt s elvisz :
 A bosszús ég haragjának
 Csapása e tenger víz! —
 Ott, hol nyájak legeltenek,
 Most a halak úszkálnak ;

Ott, hol rókák fészkeltenek,
 Most a rákok mászkálnak.
 Víz borítja földeimet,
 Megemészté reményimet, —
 De nem oltván szerelmem,
 Könnyen tűröm sérelmem.

143. Dal.

A mely szív, míg nyereséget,
 Veszteséget fel nem vet,
 Nem tud kötni szövetséget, —
 Az, igazán nem szeret :
 Önnön-magát fel sem veszi
 Az igazán szerető ;
 Boldogságát csak az teszi,
 Ha boldoggá tehet ő ;
 Lemond minden szerencséről,
 Sőt, ha rá kel, életéről ; —
 Hajh! de minden században
 Ilyen szív — kettő ha van !

144. Dal.

Az istennek akaratja,
 Hogy örüljünk létünknek ;
 Öröm első indulatja
 S gerjedelme szívünknek :
 S az örömnek a szerelem
 Legbizonyosb kútfeje,
 Míg fajtalan gerjedelem
 Nem fattyazik melleje.
 Szeressünk hát, hogy örüljünk ;
 Csak hogy mélyen ne merüljünk :

Minden soknál kész a kár, —
Mert mindenben van határ.

145. *Dal.*

Két elmében egy értelem,
Egy lélek két hüvelyben,
Egy szív, egy tűz, egy érzelem
S indulat két kebelben ; —
Ketté osztva mind jó, mind rossz,
Kény, kedv, öröm, bú és terh,
S minden, a mit az idő hoz,
S porban lel a por-ember ;
Minden helyben és időben,
Ő bennem s én viszont ő-ben
Boldogságunk ölelvén —
Így élünk egy — ő és én.

146. *Dal.*

Te, szemének tekintete !
Hogy szerelme szívének
Szerencsémre lobbot vete,
S szemén általtörének
Az oly soká titkolt tűznek
Boldogító szikrái, —
Midőn a megindúlt szűznek
Hajnalszínű rózsái
Felderíték búm homályát, —
Lelkem most is érez és lát
Téged, áldott tekintet !
S a szív bennem lobbot vet.

147. Dal.

Ne mérkéld, óh balgatag ész!
 Az érzelmek örvényét;
 Arra nem mégy, bár miként téssz,
 Hogy kiszabjad törvényét;
 Ne rostálgasd az életnek
 Örömeit, kedveit,
 Magvait a szeretetnek
 S a szív ezer kényeit:
 Mert a javát elhúllatod
 Azalatt, míg rostálgatod;
 Ne csorbítsd azt, óh vak ész,
 A mi bennünk legjobb rész.

148. Dal.

Ama tenger keserveket,
 (Elmondám én azokat,)
 És temérdek gyötrelmeket,
 Fájdalmakat s kínokat,
 Melyeket a bús szerelem
 (Mint megírva vannak ott)
 Vélem, — ritka türedelem!
 Étetett és itatott,
 Hadd bosszúljam meg kebledben,
 Boldogító szerelmedben, —
 Keservem s keservedet, —
 Nyisd meg, kedves, öledet!

149. Dal.

Leány! midőn gombolyodnak,
 Kötvéen Amor kezei,

S oldódásra vágyakodnak
 Kebled érzeményei,
 Jó! ha szíved oly hívet lel,
 Ki becsülvén tégedet,
 Szerellemmel s tisztelettel
 Oldozza meg szívedet:
 De ha ennek oldásában,
 Mint Sándor tett Gordiában,
 Egyvalaki úgy tenne,
 Valóban — nem jól lenne.

150. Dal.

Sok szép s jó van itt a földön,
 (A ki ezt nem mondhatja,
 Az létet bal órában vön,
 Szegény isten-állatja!)

Sok szép s jó van: teli vele
 Ez a roppant természet;
 Minden, a mit szül kebele,
 Bölcs, kegyes, nagy intézet.
 Mennyből, földből eredetünk,
 Lelki, testi természetünk
 Kényét, kedvét töltheti,
 Ha mértékkel győzheti.

VI. ÉNEK.

Szeretem én komor télben
 Forgatni a jó könyvet,
 Ha szép elmevirág kél benn,
 S a szív sok szép lobbot vet.

Heliconnak istennéi,
Musák, lelkünk barátnéi!
 Élésinknek e földön
 Szépe, ti töletek jön!

Szeretem én látni, mint kél
 Egy nap fényes pompában,
 Az ébredő görögöknél
 S félvilágos Hellában
Homer dicső geniusza! —
 S az egész föld Parnassusa
 Mint lop szikrát tűzéből
 S életet nagy lelkéből. —

Szeretem én látni, mint fon,
 Nyájas, vidám lélekkel
 Rózsapártát *Anacreon*,
 Már remegő kezekkel;
 Mint érez csak szerelmeket,
 Örömeket és kedveket,
 Enyelgő lant kezében,
 Már már elhúnyt éltében.

Szeretem én látni, mint ég
 Önnön-lelt tűz-hangokban
Sappho, s mint vész, — mert Phaon jég —
 Szilaj dühös lángokban;
 A szerelem indulatja
 Szívét, eszét mint ragadja —
 Ezt lángszárnyú ódába —
 Azt a tenger habjába.

Szeretem én látni, mint vőn
Virgil *Homer* lelkéből
 Egy oly szikrát, hogy új nap lőn
Homer tüze lebjéből:
Tróját látni kőhalomban —
Didót gyilkos fájdalomban, —
Tróját látni enyészni
 S a nagy Rómát tenyészni.

Szeretem én *Horác* által
 Tudni, mi a bölcsesség;
 A bölcs ember miként él s hal,
 Mi néki a föld és ég;
 Ezt a csuda természetet,
 S benn az embert és életet
 Milyen pontból szemléli,
 S miveit mint itéli.

Szeretem én a szerelmet
 Ezer képben, formában,
 Most örömet, majd gyötrelmet
 Adni látni lángjában:
 Mint elmésen rajzolja ezt
Ovid, a ki hazát is vesz,
 Mert szeretett s énekelt
 S tilost látott — s érdekelt.

Szeretek én elkapatni
Cicero szép szavával,
 Mint Róma elragadtatni
 Beszédje tűzárjával;

Élni *Cato* hazájában,
 A világ fővárosában,
 A Musák szép honában, —
 A hajdani Rómában.

Szeretek én *Ossiánnak*
 Komoly, magas lelkével
 Fellengeezni, s hazájának
 Eltelni agg képével;
 S viadalmi csatájában
 S hárfájának bús hangjában
Árpád hajdan-korában
 Lelni szívem — honában.

Shakespearnek szeretem én
 Lelket-rázó szavában,
 (Emberinél többet rejtván
 Ő keblében s agyában,)
 A teremtést mindenével,
 Angyalával és férgével,
 Látni s tudni, a mint van,
 Mi — mért — s miként voltában.

Nyitva látom míveiben
 A sors örök könyveit:
 Az indulat szélvészében
 Az életnek renűjeit,
 Miként bontja, mint zavarja,
 Hányja, zúzza és csavarja, —
 Embert fel s le miként vet
 A játszó vak történet. —

Szeretem én *Pope* isteni
 Lantja lelkes hangjában
 Megismerni : ez itteni
 Napalatti laktában,
 Az ember ő portestével
 És mennyei elméjével
 Mely kétesen tenyésztett
 Csudálatos természet !

Mint lehet föld királyává
 Égből eredt eszével ;
 S meg mint lehet föld barmává
 Földből forró vérével ;
 Valójának ingerei
 Életének mily szelei :
 Istenhez fel nem kapják, —
 Férgékhez le mint csapják.

Wieland által vezetettvén,
 A Gratiák honában
 Otthon lenni szeretek én
 A hajdani Hellában :
 Esmerkedni bölcséivel,
 Mesterinek remekivel,
 S több bölcsset, mint Hellában,
 Lelni *Wieland* magában.

Szeretek én *Schiller* magas
 Erős, bájos lantjával
 Felkapatni, hol csak a sas
 Lebeg erős szárnyával ;

S lelkes, velős erejében
 S elragadó kellemében
     Uralkodni látni ott
 Minden szépet, jót, nagyot.

Szeretem a természetet
     Szép együgyűségében,
 Az embert és az életet
     Természetes szépében,
Arcadia ligetiben
 Látni *Geszner* képeiben, —
     Magam oda képzelni
 S kedvesem is ott lelteni.

Szeretem én a világot
     Dolgainak folytában,
 A szentséges igazságot,
     Többnyire bal sorsában,
Pfeffel lelkes meséiben,
 Oktalani tetteiben,
     Bölcs fátyolban szemlélni,
     És hallani beszélni.

Szeretem én látni, tudni :
     Voltaire esze szárnyain
 Dicsóséggel pályát futni
     Pindus minden útjain,
 Mint tellik ki egy elmétől,
 Egy ember egy életétől —
     Száz-felé el ágozni
 S mindég dicsót magozni.

Rousseau által szeretem én
 A szerelem forrását
 Kelni látni, — s eleredvén,
 Nőttön nőni folyását;
 Most a remény napfényében,
 Majd setét bú sellegében, —
 Most öröm közt zajogni,
 Majd kínok közt zokogni.

Egyet mint tesz százezerré
 Az öröm s bú nemében,
 S végre mint lesz egy tengerré,
 Mely az élet földjében,
 Zajgó tüzes hullámmal
 Mindent előnt-borít-nyel-fal, —
 Minden öröm-virágot,
 Minden reményfa-ágot.

Szeretem én jeleseit
 A hajdani éveknek,
 Bajnokait és bölcseit,
 Bal sorsában élteknek,
Melpomene játékiban,
Corneille s *Racine* munkáiban
 Elevenen szemlélni,
 Es hallani beszélni.

Szeretem én *Petrarchának*
 Szívét fájni hallani,
 S szép vadonját *Valchusának*
Laurától visszhangzani!

S lantja lelkes hangjaiban,
Keble buja fájdalmiban
Elmeríteni szívemet,
Részegíteni lelkemet.

Szeretem én vitézektől
Jeruzsálem falait
Víva látni, s tündérektől
Bajnok-szívek várait,
Tasso Siren-énekében,
S Ármidának bájkertjében
Megbűvölve ámulni —
S ezer kénybe csordúlni.

De leginkább szeretem én
Forgatni a levelet,
Melyben szíve felgerjedvén,
Nékem első lobbót vet! —
A szív, kiért úgy epedtem,
Kiért mindent felejtettem;
Ki magában mennyet zár
S most, boldog én! enyém már.

A levelet, — melyre, úgy mint
A termékeny ígére,
Melyiyl a nagy teremtmő int,
A zűrzavar éjjére
Napfény terjed, — napfény derült
Bútengerben már elmerült,
Már haldokló szívemre
S testét megúnt lelkemre.

151. Dal.

Sokat mondék kellemiről,
 Hogy kesergém ezeket;
 De testének ékeiről
 Nem mondtottam eleget:
 Most, mióta semmi sincs már
 Hymen előtt titokban,
 S szerelmemnek az örömtár
 Pompájában nyitva van; —
 Mondhatnék most! — hajh ezeknek
 Mindenképpen enyémekek
 Hüvelyek leesvén, —
 Szinte kővé váltam én.

152. Dal.

Boldog óra! hogy lángaim
 Kebelét felgyúlasztván,
 S testét lelkét tűz-csókjaim
 Szerelemre olvasztván,
 Egész kegyes valóságát
 Magamhoz forraszthatám,
 És egy század boldogságát
 Egy kortyban felhajthatám,
 Hogy a jónak soka s nagyja,
 A mint azt csak egyszer adja
 Amor, — szinte fája már, —
 Benned van a kény-határ.

153. Dal.

Igazságnak, valóságnak
 Az ész bár mit tart és hív,

Az emberi boldogságnak
 Próbaköve csak a szív :
 Az észnek e föld szűk határ,
 S az emberből ki-kivág,
 S a múlandóság felett jár,
 Mert az éggel rokonság.
 De a földdel rokonabb szív
 Az emberhez mindenkor hív,
 És sorsaként bús vagy víg
 Bölcsőjétől sírjáig.

154. Dal.

Te! ki élted boldogságát
 Testiségben helyezed,
 És a lélek méltóságát
 Csak álomnak nevezed ;
 Te! ki a szív indulatit
 Kárhoztatod, átkozod ;
 Csak az égnek boltozatit
 Formálod és nyomozod ;
 Ki a földön nem vagy itthon ;
 Kit porból fel semmi sem von, —
 Ily embert ki bölcsnek mond,
 Az, mint ti, szint cly bolond.

155. Dal.

Ezer öröm virágozik
 Minden ember számára ;
 Ki vélek nem találkozik,
 Vessen önnön magára :
 Mert, a hol nincs, ott keresi —
 A fényben és pompában,

Hol a szívet csömör lesi
 Minden élés nyomában.
 Ezer öröm virágozik;
 De leginkább barátkozik
 Az érzékeny szívekkel
 S az értelmes lelkekkel.

156. Dal.

Nincs öldöklőbb, nincs mérgesebb,
 Fenébb, kínzóbb gyötirelem,
 Orvosolhatatlanabb seb,
 Mint — a *megúnt szerelem*!
 Ti, kik a szív ösztönére,
 Együtt futni pályátok,
 Milyent néktek a sors mére,
 Egykor kezét fogátok,
 E méregtől rettegjete! —
 Meg ne töltse kebeletek: —
 Gátolhatja *bölcsesség*
 S okos *mértékletesség*.

157. Dal.

Éljük, éljük az életet!
 Ám de éljük eszünkkel;
 Éljünk minden perczenetet, —
 S utóbbra is tegyünk el.
 Éljük, éljük az életnek
 Örömeit, kéjeit;
 Éljük a szép természetnek
 Boldogító kedveit:
 Az ég maga javálja ezt;
 Az élésre maga gerjeszt:

Éljünk lelkünk- s testünkkel, —
Mert holnap — tán mennünk kell.

158. Dal.

Szilajságunk szelidíteni,
Mértékelní tüzünket,
Gondunk terhünk édesíteni,
Lelkesíteni bennünket:
Ez a szép s nagy kötelesség,
Melyet rendelt tenéked,
Óh asszony! a teremő ég,
S ez egyszersmind főbb éked.
Asszony! ki megfelelsz ennek,
Te vagy a jó s nagy istennek
Legjobb, legszebb áldása,
Boldogságunk forrása.

159. Dal.

A sors ura bölcsen teszi,
Hogy a jó s rossz jövendőt
Szemünk elől elfedezi —
Áldjuk, áldjuk érte őt!
Kevélységgel dagadnánk fel,
Ha bizonyos jót látnánk;
Irtózáttal tellenénk el,
Ha látnók, hogy rossz vár ránk.
Józan marad jó dolgában,
Nem csügged el bal sorsában,
Mit itt remél, — amott fél:
A bölcs ember imígy él.

160. Dal.

A bölcs szíven (szerelmiben)
 Lehessen az csak boldog)
 Jónak, rosznak cseréjében
 A sors soha ki nem fog.
 Az udvarnál, a pompában
 Megtarthatja nyúgalmát;
 A sivatag Libyában
 Elverheti únalmát:
 A gazdagság aranyában,
 A szegénység czondrájában,
 Míg szerelme tartandó, —
 Boldogsága állandó.

161. Dal.

Ragyogó mell-csillagodat,
 Páva-farkú címedet,
 Halmokra gyúlt aranyodat
 Hír-felkapta nevedet,
 Nem irígylem, — tartsd magadnak
 S végy, a mit tudsz, ezeken,
 Szívemnek fenn nem akadnak
 Kedvei az ilyeken:
 Míglen szívem való jótt él,
 Nem ingerli az ily füst s szél;
 Nem kell néki a dibdáb,
 Gyermekek kedvet töltő báb.

162. Dal.

Míg az élet tavaszában
 Szívünk s elménk tüze ég;

Míg tetemünk ép csontjában
 Erő s velő vagyon még;
 Addig minden örömünknek
 Amor legyen szerzője,
 Nappalunknak, éjjelünknek
 Amor legyen töltője;
 S midőn éltünk össze itt lesz,
 Akkor Amort, ki bucsút vesz,
 Oly *barátság* váltsa fel,
 Mely a sírig tartson el.

163. Dal.

Ne csudáld, hogy majd minden szó
 Csak szerelem versemben:
 A sok édes, a sok szép s jó,
 A mit érzek keblemben,
 Sőt e roppant természetben
 A mi lehel és munkál,
 Vonsz, köt, tart, s ily szép keletben
 A mi által öszveáll,
 S öszvehangzik minden, minden,
 Kivül, belől, alatt és fenn —
 A mi élet s élelem, —
 Mi az, ha nem *szerelem*?

164. Dal.

Minden nap új kellemekkel
 Esmértet meg engemet;
 Minden nap új örömekkel
 Tölti boldog szívemet;
 Naponként nő tiszteletem
 Szép lelkéhez lelkemben;

Naponként nő szeretetem
 Jó szívéhez szívemben.
 Boldog Hymen! ki többet lelt,
 Mint sem Amor maga képzelt; —
 Ily jutalmat eddig még
 Csak ritkán vön a hívség.

165. *Dal.*

Seregesen megy a vad lúd
 Egy-egy betű képében,
 Oda, hol jobb helyeket tud —
 Kiált magas reptében;
 Csóka, varjú alatt repül,
 Emberlakot keresgél;
 Sármány, pityer kertekbe gyúl,
 Csipősen fúj a felszél:
 A tél ajtónk előtt immár,
 S ez majd mindent szorosba zár; —
 Én mindennek bőjében
 Vagyok Lízám ölében.

166. *Dal.*

Egy szép s jó szűz tiszteletét
 Magának megvehetni,
 Szívét, kezét, szeretetét
 Örökre megnyerhetni,
 A jobb ifjú mindenre kész —
 S cselekedni azt meri,
 A miről a hidegebb ész
 Azt tartja: *nem emberi.*
 Magyar szépek! legyetek jók,
 Áldozatra s lantra méltók! —

S Árpád népe olyant tesz,
Hogy Romának társa lesz.

167. Dal.

A mit kívül belől esmér,
Azt únni vágy az ember;
Az emberszív, az embervér
Allhatatlan csuda szer!
De felségesb természeted,
Jobb agyagból formált szív!
A hol megszáll szereteted,
Ott te holtig maradsz hív:
Mert a mit megszerethettél,
Minthogy csak jót kedvelhettél,
Szeretendő lesz mindég, —
Jóért a jó holtig ég.

168. Dal.

Oly szükséges szívemnek ő
S egész ember-létemnek,
Mily szükséges a levegő
És lélekzet mellemnek;
S a mily szükség lételemnek
Lelkem s testem kötése,
Szint oly szükség életemnek
Szerelmének élése.
A mig veszély nem éri ezt,
Engem semmi meg nem ijeszt;
Minden ellen védelmem
És oltalmam szerelmem.

169. Dal.

A szív minden indulatja
 Telhetetlen és sovár;
 Semmi meg nem nyugtathatja,
 Hogy mondaná: *elég már.*
Sándor kicsinynek tartotta,
 A mi a nap alatt van;
Diogenes nagyollotta
 Lakhelyét a hordóban.
 A szerelemnek egyedül,
 Midőn heted egében ül,
 Van oly boldog órája,
 Hogy — csak múlás hibája.

170. Dal.

Csupán magad, értelmes ész,
 Szerencsénket nem teszed,
 Sőt még inkább vesztünkre lész,
 Mert több javunk elveszed;
 Érzékeny szív, te legfőbb kincs!
 Nagyobb rossz vagy, mint sem jó,
 Ha mindenütt veled ott nincs
 Az ész, úgy mint kormányzó; —
 De, kiből szív s ész kezét fog,
 Az a százszor s többször boldog!
 Minden jó s szép, a mi van,
 Övé ezen világban.

171. Dal.

Libyának homokjain,
 Hol az útas szomjan hal;

Hyrcania havasain,
 Hol nem hangzik madárdal;
 Szerecsenek melegében,
 Hol megsül a természet;
 A jégtenger közepében,
 Hol megszűnt a tenyészet;
 Az ég bár mely hajlatában,
 A föld bár mely barlangjában
 Csak teveled lehetvén, —
 Mindég boldog volnék én.

172. Dal.

Az ész minden új tudtával
 Egy-egy öröm-falatot
 Elkap, — milyent lármájával
 Még egyet sem adhatott.
 Tiszteletét, becsületét
 Az észnek én megadom;
 De kényim tág kerületét
 Nem szorítja, fogadom.
 Gyermekkorom játékait,
 Ifjúságom szép álmait
 Elragadá magával, —
 Szerelmemért meg nem csal.

173. Dal.

Az aranynyal teli zacskó
 Igen hasznos a földön,
 A mióta némely szép s jó
 Pénzzel vétethető lőn;
 De nemesebb kellemeit
 S díszzeit a léleknek,

És édesebb örömeit
 S kéjeit a szíveknek,
 A mi létünk menyynyé teszi,
 Senki pénzen meg nem veszi :
 Az arannyal tölt zacskó
 Csak boldog szív mellett jó.

174. Dal.

Erdőn, mezőn zúgva dúl-fúl
 Az éjszak hideg szele ;
 Tölgynek, bükknek zörögve hull
 S repdez száraz levele ;
 Hamvas ködbe van borúlva
 A szép vidék pompája ;
 Szerelmünknek elpusztúlva
 Fekszik öröm-tanyája :
 De minket ez nem szomorít ;
 Moha négy fal közé szorít
 Bennünket a zordon tél —
 Szívünk mindég tavaszt él.

175. Dal.

Kiki maga útján járjon,
 S boldogúljon ott bízvást ;
 De mást attól el ne zárjon,
 S ne kénytessen arra mást ;
 Úzze kiki mesterségét,
 Melyre kedve s alkalma ;
 De arra más tehetségét
 Kénytetni, nincs hatalma ;
 Mert az ember szabad állat ;
 S nyomja, törje bár a vállat

Az önként felvállalt terh,
A baj könnyebbséget nyer.

VII. ÉNEK.

Ott, hol Hymen kötelében
Két rokon szív s lélek él,
Ott az élet idejében
Minden nyomban öröm kél:

Ölelkező akaratok
A kettőnek lelkében,
Ölelkező indulatok
A kettőnek keblében;

Egyet-értő vélemények
A két elme reptében,
Öszvehangzó érzemények
A két szívnek mélyében;

Jó s bal sorsnak forgásában
Öszvefogó kezekkel,
Ezen élet pályájában
A síríg úgy mennek el.

Békességes türedelem
Egymás eránt szívekben,
Hú barátság, hú szerelem
Mindenütt társ mentekben.

Ama mérges szelenczének
Együtt hordják átkait;

A kedvező szerencsének
Együtt élik javait.

Hol útkövek gátot lelnek
Édes együtt-mentekben,
Ketten könnyű terhet emelnek,
Kettős erő lelkekben.

Hol az egyes kétesen áll,
Hogy ennyit nem visel el,
A terhek két ösztetett váll
Nyájaskodva megfelel.

Munka után az egyesnek
Kipihenni, únalom;
Hah! de két hív szerelmesnek
Ott a legszebb jutalom.

Midőn a sors ostorával
Az egyesre lecsapod,
Ez magános fájdalommal —
Néha késhez is kapkod;

De két hű szív, ki egygyé lett,
Csapásit csak kaczagja;
Míg szerelmek sebet nem vett,
Nem árt semmi haragja.

Egy szerelem lángol, lobog
A kettőnek szívében;
Egy kény s öröm remeg, dobog
A kettőnek keblében,

Az érzemény tengerében
Ölelkezve merengnek;
A remények tér egében
Pár-galambként kerengnek.

Azon egy bú a gyötrelme
Mind a kettő élteinek;
Egy seb, egy kín a sérelme
Mind a kettő lelkének;

De minden bú csak felet tesz,
Mely kétfelé oszlik el;
S minden öröm duplázva lesz,
Mely közös két jó szívvel.

A mit egyik a másért tesz,
Tevődjék bár bajokkal,
Mindég édes örömmé lesz —
A remény csak itt nem csal.

Törjön rájuk veszedelem,
Az erős a gyengének
Segedelem és védelem
Veszélyével élteinek.

Hol az erős erejével
A szépségért dolgozik,
Ott a szépség kellemével,
Virágával áldozik.

Hol az erős megépíti
A nyúgalom tanyáját,

A szép azt felékesíti,
Szerte hintvén rózsáját.

Imígy élik ezt a létet
Ezen próba-világon;
A mit egyik könnyüvé tett,
Másik abba rózsát fon.

Imígy élnek az életnek
Szép tavaszi korában,
Az igaz, hív szeretetnek
Fennyen-csapó lángjában;

Imígy élnek az életnek
Már hervadó őszében,
A barátság s szeretetnek
Holtig égő tűzében.

Szerelmeik gyümölcsiben,
Kik keblekből fakadnak,
S ezek gyermek-örömben
Ők újra megifjadnak. —

Egyetlen egy féreg terem
E szép élet-rózsában, —
Gondolni is alig merem
Szívem boldogságában! —

Tudniillik: ha fele szív
Verni megszűnt, — s fele még
Tovább is ver — feléhez hív —
Ha vernie már elég!

176. Dal.

Amor ezer mesterségét
 Elmémnel ha vizsgálom,
 Legjelesebb tehetségét
 Abban lelem s csudálom :
 Hogy az élő természetnek
 Különnemű két ágát,
 A magzásnak s tenyészetnek
 Megért him s nő virágát
 Oly csudával köti össze,
 Hogy meg lévén már kötözve,
 A volt kettő egyet tesz —
 S ez egyből meg — hat is lesz.

177. Dal.

Miólta, mint bimbóikból
 Virágai kertemnek,
 Kifejlének csomóikból
 Érzelmei szívemnek :
 Egy szép lelket, egy jó szívet
 Kivántam én magamnak,
 Szívet nékem élőt s hívet
 Ez életben társamnak ; —
 A mit kérni nem is mertem,
 Boldog én ! azt is megnyertem :
 Szép lelket szép hüvelyben,
 Jó szívet szép kebelben.

178. Dal.

Volt egy idő, hogy Aurora
 Bú-követ volt én nékem,

S felrettent a kakas-szóra
 Ki sem pihent inségem! —
 De most öröm-követem ő:
 Mert álmamból serkenvén,
 S látván, derül a hegytető,
 Újra tudom s érzem én, —
 S érzi kettős valóságom,
 Hogy — nem álom boldogságom;
 S hogy valamint volt tegnap,
 Szint úgy lesz a mái nap.

179. Dal.

«Álom Amor boldogsága»

Sok azt véli, kedvesem!
 Nem igaz: mert valóság a —
 Vagy, ha ez nem, — semmi sem.
 De légyen úgy: ha engemet
 Az igazság gyötör s nyom,
 Hát többet ér egy szívemet
 Boldogító szép álom.
 Mért vagyunk mink oly okosok
 Vesztünkre? hajh! s oly szorosok
 Boldogságunk ösvényi: —
 S tágok a bú örvényi.

180. Dal.

Az embert fő indulatja
 Féreggé vagy istenné,
 S e földet elváltoztatja
 Pokollá vagy édenné:
 A sok közül legboldogabb
 Indulat a szerelem;

Ha szerencsés, minden víz-hab
 Öröm néki s élelem;
 Hová boldog szeme tekint,
 Az élésnek virága int;
 S akármely baj éri őt,
 Nem esmer ez rossz időt.

181. Dal.

Érzeményink hajnalában
 Nyíló első szerelem!
 Ezen szegény föld porában
 Te vagy legjobb élelem!
 Te vagy földi életünknek
 Legszebb virág-ideje!
 Minden gyönyörűségünknek,
 Kényünk s kedvünk veleje!
 Sem előtted jobbat, szebbet,
 Sem utánad édesebbet
 Az ember itt létében
 Nem érezhet keblében.

182. Dal.

Kezdj idején fősvénykedni
 Az örömmel, halandó!
 Mert késő lesz epekedni,
 «Hogy az öröm múlandó»,
 Midőn nem lesz semmi kedv s kény
 Már ínyére szívednek,
 Mely, mint az eltörött edény,
 Nem szolgál már éltednek;
 S az öröm, mint egy szitában,
 Nem marad a mell baljában, —

Csak a zsibbadt únalom
S a darabos fájdalom.

183. Dal.

Sokat mondék szerettemről,
Sok szépet, jót s édeset;
Sokat mondék szerelmemről —
Hajh! s még is még keveset:
Lelkes, szíves tekintetét,
Kegyét valóságának,
Édes rózsá-lehelletét,
Mennyét édes csókjának, —
Ki képes azt lerajzolni?
A mi úgy el tud bájolni,
Hogy keblem ezt érezvén,
Embernél több vagyok én.

184. Dal.

Megemésztéd az erdőnek
Árnyék-adó díszzeit;
Megemésztéd a mezőnek
Élet-tartó füveit;
A vizeknek megállítád
Haszon-hordó menteket;
A napokat megkurtítád,
Kinyújtád az éjeket:
Olyan vagy te, óh december,
Mint egy zsarló szultán-ember; —
De nékem nem véthetvén.
Csak nevetlek téged én.

185. Dal.

Amornak sok a rokonja
 S mindenik más tárgyért ég:
 Ezt magához Clio vonja,
 Ezt egy, azt más mesterség;
 Ez Bacchusnak szeretője,
 Az aranynak s ezüstnek;
 Ez játéknak kedvelője,
 Amaz a tömjén-füstnek:
 Tárgyakban bár ellenkeeznek,
 Az egy pontban megegyeznek:
 Kiki azon hitért vész,
 Hogy övé a legjobb rész.

186. Dal.

A szerelem erkölcsöket
 A szív gerjedelmiből
 Úgy tenyészt, mint gyümölcsöket
 A nap a fák rügyiből;
 S gyakran, a mit egy században
 Fel nem talál az elme,
 Felleli egy pillantatban
 A szív égő szereíme.
 Kifejtván az elmésséget,
 Ő lel minden mesterséget;
 Nincs ott lehetetlenség,
 Hol termékeny tüze ég.

187. Dal.

Ha nem ügyel az ész rája,
 Midőn a lány szív szeret,

A bujaság vad rózsája
 Könnyen verhet gyökeret :
 A testben felforró vérnek
 Veszedelmes termése,
 Mely által a jobb gyökérnek
 Elnyomatik díszlése.
 Átok arra, ki miként ti,
 Banya Phrynék, magvát hinti
 E kártékony maszlagnak
 Keblekbe az ifjaknak.

188. Dal.

Az öröm, kit bánat s csömör
 Követ legott nyomában,
 Tolvaj-vendég; — kárt tesz, lop, tör
 A szívnek kincs-tárában.
 A bujaság siren kénye
 Lep s lop így meg bennünket,
 Ha erkölcsünk érzeménye
 Meg nem őrzi szívünket ;
 Ó az, a ki, ha befészkelte,
 Semmi jónak már nem ad helyt
 S a míg talál, addig dúl,
 Míg csömörben el nem fúl.

189. Dal.

Nincsen minden ember-főben
 Ész, ki *Newton*t elérje,
 S véle alban és tetőben
 A teremtest esmérje ;
 De van minden jobb emberben
 Érző szív, mely ömledez,

Ha *Maróban és Homerben*

Az érzemény zengedez :
S azért, kik úgy énekeltek,
Hogy szíveket érdekeltek,
Míg az emberszív érez,
A nevetek áldott lesz.

190. Dal.

Az emberi tetemények
Jó reménység fejébe
Hintegetett vetemények
A jövő méhébe ;
De tisztán a legszebb s jobb mag,
A sors jege vervén el,
Vagy elnyomván földi maszlag,
Csak ritkán s elvétve kel ! —
Hymen boldog kebelében
Az emberszív csak felében
S tűrhetőbben érezi,
Ha valami vérezi.

191. Dal.

Boldogítani, boldogúlni
Egyarányú mértékben,
Nem fogyni, sőt gyarapúlni
A legszebb s jobb értékben ;
Vidám, nyugodt, erős lenni
Lelkében és testében,
Nem rettegni s nem csökkenni
A sors dúló mérgében :
Ez boldog s bölcs emberélet !
Tőled ered e tökélet,

Értelmes, bölcs szerelem!
Szerelmes, bölcs értelem!

192. *Dal.*

Hogy a hírnek templomában
Örök legyen a neve,
Mit nem forgat az agyában,
Mit nem tesz, mit nem teve,
Vagy ha nem tesz, nem tehetvén,
Mit tenni nem hajlandó,
Kész örömét félre-vetvén,
A nyugtalan halandó? —
S csak sírjánál eszmélkedik;
De már ott nem kételkedik:
Hogy jobb élni szívében,
Mint sem a név hírében.

193. *Dal.*

E hiános por-életben
Nézz bár hátra s előre,
Semmi sincsen tökéletben,
Semmi sem jut tetőre:
A szerelem ragad csak fel
Oly tetőre szárnyával,
Hol a szív oly élelmet lel,
Hogy — elégszik sorsával.
Szeretni és szerettetni,
Két szívnek egygyé lehetni, —
Ennél feljebb már nem hág
Az emberi boldogság.

194. Dal.

A szerelem keserűjét,
 Ki az, ki leirhatná?
 A szerelem gyönyörűjét,
 Hol az, ki elmondhatná? —
 Pokla dühösb gyötrelmeit
 A jaj ki nem adja még;
 Mennye lelkesb örömeit
 Zengni, lehetetlenség.
 Szívünknek mély fenekében
 S valóságunk szövetében
 Ül mind lelke kétének,
 Mind fenéje mérgének.

195. Dal.

Úgy szí lelkem boldogságot
 Rám sugárzó szeméből,
 Mint a gyémánt fényt s világot
 A nap örök tüzéből;
 S szerelmének Édenében
 Szívem úgy él kényére,
 Énekelve örömében,
 Áldást mondva szívére, —
 Mint a kis méh egy Tempében,
 A tavasz lágy levegtében;
 Csak hogy több kény-s kedvekben,
 Mint ez virág-nemekben.

196. Dal.

A szivárvány színeivel
 Szemfényvesztő ruhában,

A tenger s föld kincseivel
 Potrohos tárházában, —
 E gondolat dagályában :
Hogy övé mind, a mit lát,
 Az ott — senyvedt únalmaiban
 Még is ásít s száját tát :
 Mert, mily fény van ruhájában,
 S a mennyi kincs tárházában,
 Oly homály van fejében
 És üresség szívében.

197. Dal.

Kendericzék! fülemlék!
 Rég elolvadt már a hó;
 Karikáznak már a pillék,
 Fakad már a fabimbó :
 Hol késtek még, ti kertemnek
 Tavaszi hív lakosi ?
 Az életnek, szerelemnek
 Kedvit dalló lantosi ? —
 Jőjjetek meg, kis kedvesek!
 Minden karvalyt csővel lesek,
 Hogy békében legyetek
 S több kis lantost költsetek.

198. Dal.

A szív minden indulatja
 Az emberből mást mást tesz :
 Most barommá változtatja,
 Kiből majd meg isten lesz,

A párduczna s oroszlánynak
 Parancsol most eszével,
 Kit egy vérhab majd zsákba rak
 Lelkével és testével:
 Önmaga meg nem foghatja,
 Az istennek mily állatja; ---
 Érző szív te s magas ész,
 Mindég ég rokonja lész.

199. Dal.

Az embert, ki kebelében
 Soha tiszta szerelem
 Nem fogamszik, bár fejében
 Sok az ész és értelem;
 Ki a vallást s jámborságot
 Gúnyolja s megneveti,
 Az erkölcsöt s igazságot
 S hazáját nem szereti,
 Az oly embert kerülni kell:
 Mert élete poklot lehel;
 Mert méreg foly érében,
 S egy ördög ül szívében.

200. Dal.

Miket, szívem ömledezvén,
 En-magam-lelt hangokban
 Énekeltem s daloltam én, ---
 Nem nagy ész szól azokban:
 Csak természet szüleményi,
 Együgyűek szavaim;

Búm s örömim érzeményi
Énekeim, dalaím;
De, ki mind ezt nem érezed
S talán hiú hangnak veszed, –
Élelmed a nap alatt
Csak agyagból kelt falat.

TARTALOM.

HIMFY SZERELMEI.

Bevezetés, írta Heinrich Gusztáv	Lap
Előszó	5
	33

I. RÉSZ : A KESERGŐ SZERELEM.

	Lap		
<i>1. Énekek.</i>		<i>2. Dalok.</i>	
Állj meg Amor, szemlélgessük	123	A balsorsnak bús fellege	96
A halvány ég csillagai	131	A fecskék elköltöztenek	97
A nap épen alkonyodott	73	A föld egész kerekében	64
Búval tölti csak s bánattal	49	A halavány olajfáknak	78
Bűnhődteél föld,— légyen elég	142	A havasnak oldalában	97
Csörgő patak! életemnek	181	A hol ő van, bámúlandó	87
Ébren való álmadozás	117	A hol ő van, csudálatos	87
Egy hasonló valósággal	158	A hol ő van, hihetetlen	88
Falak! melyek közt lakozik	136	A hol ő van, nézd a fákat	88
Itt — a komor enyészetnek	91	A hol ő van, ott Amornak	90
Kellemek, a milyeneket	164	Akárhogy van, de kínaim	177
Két szeme, szép arczúlatján	85	Akármennyi jeleseknek	89
Lehetnék bár oly éles szem	105	A kegyetlent felejthetni	69
Mars vad dühe bont, dönt,		A kelő nap tovább nyujtott	138
dúl, vág	56	Akkor, midőn felzavarta	163
Midőn csendes felségében	66	A kutyáktól üldöztetvén	62
Mint a kőszál, hajthatatlan	153	A külföldön nyomorogva	48
Mint az őzek az erdőben	41	A legvigabb mulatságban	136
Most költözik tőlünk a nap	110	A melegen és hidegen	106
Most tudom már, mit cse-		A menő nap a jövőnek	130
lekszik	175	A mióta felserdültem	46
Nincs nyugtom, nincs békes-		A mit tesz ő, szép, nagy s	
ségem	100	dicső	132
Szerelem-e az, avagy nem	79	Amor fejem mint megcsalá	131

	Lap		Lap
Amor! s hát csak szenved-		Boldog valék nyugalomban	48
heted	55	Csömört okoz a társaság	76
Amor rabja, — most Marsé is?	53	Édes, kínos emlékezet	95
Amott látom domborodni	171	Egek! már ily nagy ideje	171
A nap alatt ily szerelem	153	Egy csillag sincs az egekben	156
A reménység és félelem	179	Egyetlen-egy, bár ki lássa	104
A számtalan félelmekből	176	Egy délután — (lestem én őt)	151
A szegénység és gazdagság	141	Egy szép estkor az erdőben	121
A szép őszi nap megszürkült	116	Éjféli vagyon, — nem alhatom	98
A szerelem birodalmát	133	Elérem majd nyugalمامat	160
A szerelem hatalmával	139	Elmédet hát mért bocsátod	72
A szerelem indulatját	127	Elmégy tehát, szegény lélek	180
A szerelmes gondolatok	63	Eltávozván, majd változás	51
A szerelem sétálni vitt	134	Elűzted a komor telet	49
A szerelem s fájdalomaim	151	Emberfajzat! akár ki légy	138
A szív minden, — azt tar-		Ember! hát még dicseked-	
tom én	47	hetsz	161
A tavasznak érkezése	108	Ennyi tüzes gerjedelem	135
A titok kinyilatkozott	180	Ércz-szíve megvehetetlen	90
A vad szívet irgalomra	175	Érzeményim seregében	129
A világból kiszakadva	110	Ezerek közt maga lenni	101
A világnak vígasági	101	Gyakran lebeg elmém előtt	113
A világon setét éj van	157	Gyenge szer az ember szíve	149
A virágok szép nemében	70	Gyermekségem szép idei	83
Az a lelkes nem tudom mi	107	Gyűlölöm én a világot	84
Az én lelke mélyen vagyon	134	Ha elmémnek gondolatit	75
Az életnek tengerében	45	Ha engemet, oly rég hívét	161
Az ész váltig értekezett	76	Hah! mely szörnyek a bajaim!	98
Az idő mindenén kifog	66	Ha ki talán nem értheti	65
Azt kérdezed, óh barátom!	81	Hajh! kemény ő s érzéketlen	173
Balgatag én! nem védtem	63	Hajnal alig kerekedett	53
Bár ki tegye ítéletét	119	Hallottam én szép szavának	105
Beteg, sebes, törött, romlott	155	Halj meg bennem, emlékezt!	119
Bizakodó reményekkel	178	Ha majd a bú, mely testemet	77
Bizonytalan lépésimet	71	Ha mindennek felosztását	82
Boldog, ki a szerelemnek	102	Ha nem látom, többé nem ér	106
Boldog vagy te, czifra madár	52	Ha nyelvem oly gazdag volna	122

	Lap		Lap
Ha oly makacs ellensége	81	Miként örül, a mi csak él	109
Ha tudnám, hogy békeségem	77	Mikor egyszer pelyhesedtem	46
Hegyen völgyön ácsorogtam	140	Minden egyéb gerjedelem	62
Hirdesd, nyelvem, érdemeit	86	Mindenfélét megpróbáltam	152
Hogy anyám megnyugtathatta	45	Minden inkább lehetséges	81
Hogy csak kínja s aggodalma	140	Minden szépben szépségének	154
Hogy először láttam én őt	149	Minden tárgyban őtet látom	69
Hogy vonhatja félholt testem	65	Mindez vissza nem adhatja	179
Hol a szívben fészket rakott	114	Mint a füge áttétetvén	157
Hová merülsz, beteg elme?	121	Mint a napnak sugárai	82
Hozzá fogtam százszor is már	107	Mint a sas, úgy fellengezett	135
Immár mennyit nem szenved-		Mint a szarvas, kit megére	48
tem	72	Mint gyógyulnék fel sebem-	
Itt, a tenger habjaival	71	ből	120
Itt ült, ott járt, ott nevetett	119	Mint hűl s fűl a vér erebben	163
Jól látja ő, mint hervadok	175	Mint reszkettem, borzadoz-	
Jól tudom én, mit kellene	172	tam	173
Kinek egyszer kebelében	96	Mint szeretlek, mint kedvellek	108
Ki voltam én, hajh! ez előtt?	160	Mint tánczolt ő, a Grácia	150
Környűlve, iml már a francz		Mit nem tudna felforralni	54
had	52	Mondd meg, miként gondol-	
Látnom őtet, és szeretnem	152	jalak	113
Láttam ismét! — a régi ő	172	Mondd meg, Zephyr, mi dol-	
Láttam őtet siráncozni	104	god van	174
Legmerészebb repültében	117	Napok jönnek, napok mennek	129
Mars, a kinek rabja vagyok	55	Nem csak teste delisége	132
Mars zászlói eltűntenek	149	Nem bírja ily sanyarú lét	130
Meddig tart még tehát e harez	78	Nem nyomhatván el tüzemnek	68
Még csak benned reménysé-		Nem szeretem többé őtet	99
gem	71	Nem vádollar én tégedet	157
Megláttam őt, — s kebelemben	115	Nincs szívének kívánatja	103
Mely szó, mely nyelv dicsé-		Oh epedő kívánatok!	83
reti	127	Oh nyomorult, buta nyelv te	155
Mérgesítem sebeimet	54	Oh te! oh te! így ordítok	140
Midőn a hold világában	80	Oh természet! mit vétettem?	174
Midőn Amor fészkelődik	108	Oh! vajha kiszakaszhathán	128
Midőn Amor hozzám jöve	139	Oly kedvetlen s nyughatatlan	178

	Lap		Lap
Olvastam én a verseket ...	162	Szívem kinja kedves nékem	133
Országok, népek, nemzetek	52	Szívemnek mély fenekébe	96
Ott, a hol én nevelkedtem...	65	Szív- s lélekben beteg lenni	79
Önmagával vagdalkozni	84	Szüntesd, oh sors, haragodat	141
Őt kérem, a teremtetőtől...	70	Tanú valék, mint érezte	116
Semmiként sem remélhetvén	47	Téged látlak az egeknek...	160
Senki őtet nem esméri...	102	Te, ki alig világítasz	156
Sírsz hát bennem, szegény		Természetnek éltetője	64
lélek!	123	Testének egy mozdulása	142
Sokat mondtam szépségéről	179	Ti a világ kezdetében	75
Sok országot mosó tenger	89	Tiszteletet, csudálatot	120
Sok s nagy, a mit szenved-		Tovább immár lehetetlen	158
dek én	77	Úgy lebegett ő szüretkor	115
Szabad voltam, fürge, s oly		Üdvességgel áldott két szem	99
gyors	154	Valahányszor szeme pillant	89
Szelid Musák! jól tudom én	162	Vajjon mire magyarázzam	177
Szefényvesztő a gyöngyhava	122	Váltig immár megviselték	135
Szépségének látásától	128	Végtére hát elértelek	164
Szerelemben fogantattál	103	Vizen, földön és az égben	113
Szeretni s nem szerettetni	127	Volt egy idő, hogy könyemet	114
Szíve tárgyát bálványozni	103	Zúg a zápor, — ordít a szél	150
Szívek, a kik csak nem rég is	109		

II. RÉSZ: A BOLDOG SZERELEM.

1. Énekek.

A kelő nap lövelli már	219
Hah! istenség a szerelem	238
Ott, hol Hymen kötelében	309
Szeretek én tébolyogni	273
Szeretem én komor télben	290
Ti, kegyes ég szülöttjei	252
Végre tehát elnyertelek	194

2. Dalok.

A bereknek gyors kaszási	212
A bölcs szíven (szerelmiben)	302

A férj fenkölt, tüzes legyen	218
A gyermek-kor örömei	245
A jövőd reményein	270
A kínokról beszélgeténk	188
A királyi palotában	280
Akkor, midőn oda dülünk	211
Alig nézi magát körül	281
Álom Amor boldogsága	314
Ama tenger keserveket	289
A mely Hymen pénz s cím	
szerzett	282
A mely szív, míg nyereséget	287

	Lap
A mely szívnek érzeményi	268
A mesterség: boldog lenni	262
A mezei gazdagságban	243
A mit kívül, belől esmér	305
Amor ezer mesterségét	313
Amornak sok a rokonja	317
Amor nélkül a szép és jó	229
Amort, kinek csak buja kény	247
A sors ura bölcsen teszi	301
A szélnél is sebesebben	269
A szerelem ád kezdetet	267
A szerelem és barátság	247
A szerelem és reménység	272
A szerelem keserűjét	321
A szerelem oskoláját	215
A szerelem örömei	228
A szerelem erkölcsöket	317
A szerelmet, melyre két szív	268
A szerencse kebelében	227
A szivárvány színeivel	321
A szív minden indulatja	306
A szív minden indulatja	322
Asznak a rét virágai	235
A szokáshoz, emberekhez	227
A teremő szerzeménye	265
A természete emlőiből	178
A természet kebelében	186
A test pompás szépségei	215
A tudomány és dicsőség	192
A veszélyes fergetegben	216
A világ egy nagy üres tér	231
A világ nagy tengeréből	262
Az arannyal teli zacskó	307
Az egész nagy természetbe'	266
Az életnek tengerében	281
Az életnek tengerében	284
Az első csók ajakiból	234

	Lap
Az emberi tetemények	319
Az emberszív, valamíg vér	234
Az embert fő indulatja	314
Az embert, ki kebelében	323
Az ész minden új tudtával	307
Az istennek akaratja	284
Az, kinn nyargal száguldozva	217
Az örökké nyughatatlan	244
Az öröm egy kényes virág	269
Az öröm, kit bánat s csömör	318
Az öröm úgy nevelkedik	283
Balul téssz, ha kárhoztatod	264
Bizodalom fő áldása	279
Boldogítani, boldogulni	319
Boldogok, míg még ártatlan	284
Boldog óra! Hogy lángaim	298
Csupán magad, értelmes ész	305
Addig a bú fellegével	189
Eddig csak bús henyélésben	192
Egy istenért, egy hazáért	228
Egy kincstek van, oh leányok!	283
Egymás mellett be szépen áll	191
Egy szavára — siralminnak	230
Egy szép hölgynek ellenében	249
Egy szép s jó szív tiszteletét	304
E hiányos poréletben	320
Élés által a szerelem	248
Éljük (dorgálni ki meri?)	232
Éljük, éljük az életet	300
Éljük okos ítéllettel	250
Első kegyes tekintete	212
Eltörlötték inségemet	188
Erdőn, mezőn zúgva dül-fül	308
Érzékeny szív, értelmes ész	282
Érzeményink hajnalában	315
Esmérd meg az embereket	250
Ezen földi poréletben	269

	Lap		Lap
Ezerféle képzeletek	228	Kiki maga útján járjon....	308
Ezer öröm virágozik	299	Kivált, ragyás, aszott bagoly	185
Ez órának lejártával	246	Leány! midőn gombolyodnak	289
Ezt a roppant természetet...	280	Legény! leány! míg eredben	216
Fagyva fekszik a természet	246	Libyának homokjain	306
Fájdalmimban átkoztalak	186	Más a világ ábrázatja	190
Fellengző reményekkel	217	Megemészted az erdőnek	316
Gyűlöllek én asszony-férfit...	285	Midőn a nap sugárinak	270
Ha a hideg, feszegető	266	Midőn gyermekidőnk elmúlt	193
Ha csak a szép vonz tégedet	272	Midőn reggel felserkenünk	210
Ha csak habos testi kények	249	Míg az élet tavaszában....	302
Ha egy szép test látására	285	Miként sejti ő lelkemből....	241
Ha igaz a vélekedés	213	Miket, szívem ömledezvén	323
Ha itt a dél, már készen vár	211	Mind az, a mit a halandók	241
Hajházzon más uraságot	212	Minden nap új kellemekkel	303
Ha kedvesem mellettem ül	210	Minden vizek kicsapának	286
Halljátok, kik esmerétek	183	Minekután a kezünket	187
Ha némelykor, — csak fut- tában	263	Mint a tavasz virágoztatja	232
Ha nem érnek az elmével	233	Mint borzasztó havasoknak	251
Ha nem ügyel az ész rája	317	Mint dühödik, üvölt, ordít	246
Ha tavasznak leheltére	286	Mint egy nap az esztendőben	232
Ha úgy nézed szépségedet....	235	Mint előzi akaratom	216
Hivség, mely oly erősen áll	208	Mióta, mint bimbóikból	313
Hivség, mely oly erősen áll	209	Mit nem kíván, miket nem sejt	263
Hogy a hírnek templomában	320	Mosolyogva jönnek, mennek	209
Hogy először megnyílt nekem	265	Most négyszer hét esztendeje	233
Holnap nem lesz, a mi ma van	214	Munka töltvén nappalimat	229
Hol nem jártak gondolatim	272	Musám te! ki zokogással....	183
Hűlt helye a sűrű dombon....	236	Ne csudáld, hogy majd min- den szó	303
Igazságnak, valóságnak	298	Néha, midőn mellettem ül	191
Kendericzék! fülemlék....	322	Ne káromold, sőt háláljad	231
Két dolog van, oly szükséges	270	Ne mérkéld. oh balgatag ész!	289
Két elmében egy értelem	288	Nem, ki névért, dicsőségért	237
Kezdd idején fősvénykedni	315	Nem mind myrtus, a mit Amor	281
Ki a tömlöcz penészéből	230	Nézd e rózsát bimbójában —	190
Ki egy szép s jó feleségben	250		

	Lap		Lap
Ninesen minden emberfőben	318	Szabadságban, szeretetben	264
Nincsen, nem volt, nem is		Szegény vagy rossz belsejébe	236
lészen	267	Szerelemről hogy jól írjon	237
Nincs öldöklőbb, nincs mér-		Szilajságunk szelidíteni	301
gesebb	300	Szinte majd már összezsaptak	193
Oh te! ki a nagy világnak	242	Szív s ész külön két kalauz	242
Oh te! szívem kedveltjének	262	Te az idők tengerébe	245
Oly szükséges szívemnek ő	305	Te ki élted boldogságát	299
Ő is engem rég szeretvén	189	Te szemének tekintete!	288
Ő mellette nem érzem én	218	Ti, a sorsnak ostorai	184
Őrizzétek jó nevetek	285	Tiéd minden gondolatja	190
Ragyogó mellcsillagodat	302	Ti, kik Himfyt dicséritek	251
Rokon embertársatokkal	236	Ti, kik kívül úgy fázátok	185
Seregesen megy a vadlúd	304	Ti, kik szívem fájdalmával	186
S hát meg újra lobbott vete	208	Tökéletes bizodalom	208
Soká fel nem támadhatott	187	Tőle jönnek, hozzá térnek	214
Sokan voltak, kik őt kérték	244	Tudós lehetsz, de bölcs nem	
Sokat mondék kellemiről	298	vagy	243
Sokat mondék szerettemről	316	Úgy szí lélkem boldogságot	321
Sokkal szebb most a természet	213	Van egy erkölcs, melyet imád	242
Sok szép s jó van itt a földön	290	Vétettem én, mondván, hogy	
Sokszor, midőn bámulással	272	jég	184
Sorsunk vászna e föld hátán	248	Volt egy idő, hogy Aurora	313

PH
3132
M3
köt.10

Magyar remekírók

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

LESZIK K. KÖNYVKÖTŐ BUDAPEST